

8. הנגשת המידע ליצואנים הישראליים ושיווק מותג ישראל מהבחינה הכלכלית / מסחרית בחו"ל
- בנוסף לכלי הסיוע לתעשייה, המינהל פועל להנגיש את המידע הרב שברשותו לתעשייה הישראלית. המינהל מפיץ מידע על התעשייה והכלכלה הישראלית לקהל המקומי במדינות השונות. לשם כך:
- הנספחים הכלכליים מפעילים בלוגים ב-20 שפות שונות, שולחים ידיעונים (ניוזלטר) לאנשי קשר מקומיים וכו'. סה"כ נחשפו לפעילות זו כחצי מיליון אנשי עסקים זרים בעולם.
  - בלוג בעברית ובו מידע על הזדמנויות בחו"ל וכן ניוזלטר שבועי לכ-30 אלף אנשי עסקים ישראלים המקושר לבלוג זה.
  - אתר מינהל סחר חוץ – מעל ל-150,000 מבקרים ייחודיים
  - מינהל סחר חוץ פעיל ברשתות חברתיות (LinkedIn), טוויטר, פייסבוק ועוד.

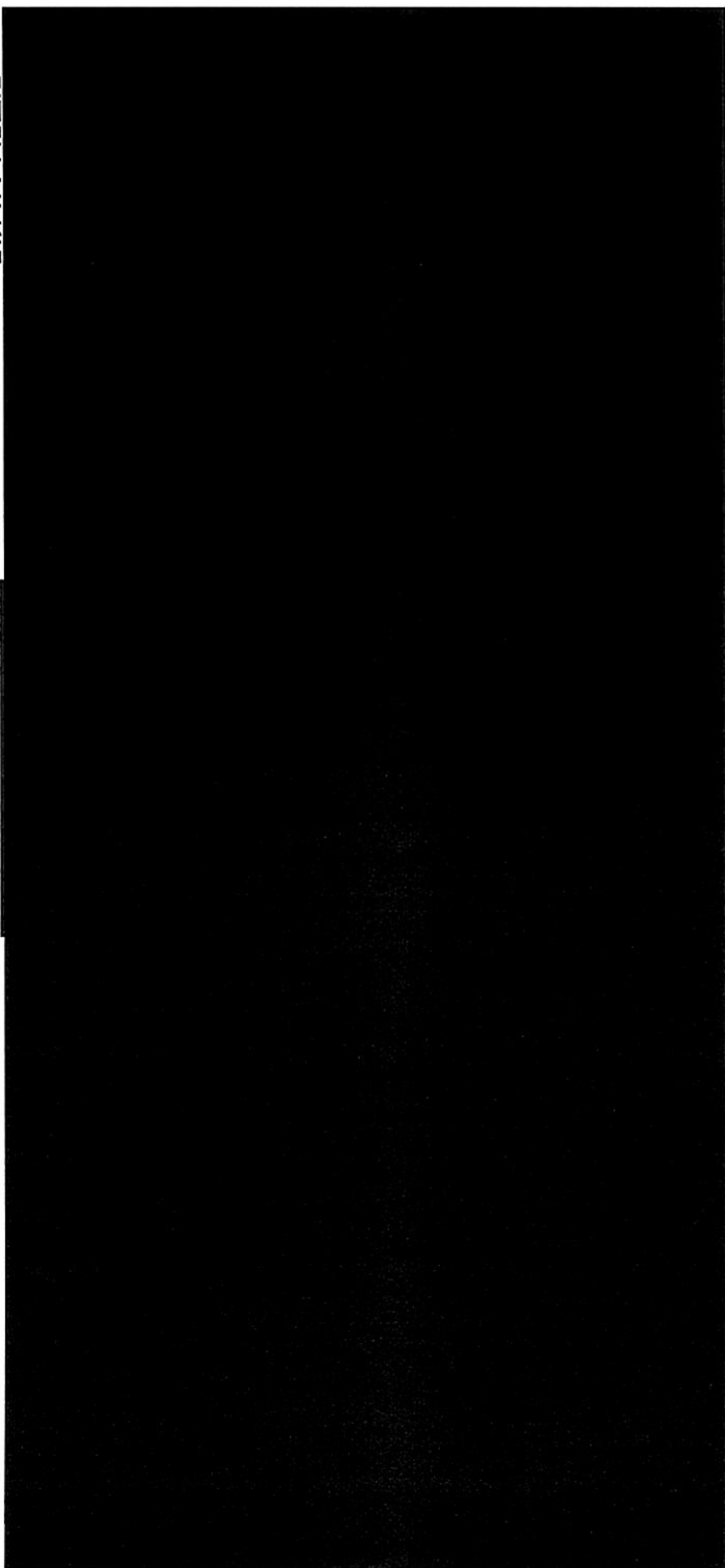
9. מובילות משרדית באיכות השירות וניהול ידע
- מינהל סחר חוץ מפתח ומיישם מודל לשיפור מתמיד באיכות השירות. כדי להשיג מטרה זו ננקטו מספר פעולות:
- המינהל השיק במהלך שנת 2019 מערכת CRM שהינה פיילוט כלל משרדי בנושא זה.
  - המינהל השיק ב-2019 מערכת BI הכוללת ניתוחים מורכבים על הסחר העולמי של ישראל (יבוא ויצוא סחורות) וב-2021 מערכת נוספת הכוללת העמקה באינדיקטורים כלכליים של כלל מדינות העולם והעמקה בתחום הסחר בשירותים מערכת ה BI של סח"ח מהווה פיילוט כלל משרדי בנושא.
  - המינהל מפעיל מערכת מקוונת לתיאום ומעקב פגישות בין חברות ישראליות לשותפים זרים באירועים אותם אנו מארגנים.
  - המינהל מפעיל פורטל 'התייעצות עם התעשייה' לקבלת משוב מהתעשייה על נושאי מדיניות שעל הפרק.
  - ישנה מערכת ניהול פניות מקוונת עבור היצואן הכוללת:
    - קבלת כל הפרטים הנדרשים לטיפול כבר בפנייה הראשונה וקיצור משך הטיפול בפניה
    - איסוף וריכוז מידע על קהל הלקוחות
  - הנהלת המינהל מקיימת הערכות נספחים שלישונית על תכנית העבודה בהתבסס על: אופן ביצוע תכנית העבודה, איכות טיפול בפניות של חברות ישראליות והליווי שלהן, מעקב אחר פעילויות קודמות ובפרט יצירת סיפורי הצלחה, תוצרי תקשורת, יצירת תשתית לפעילות עתידית ועוד.
  - משובים מלקוחות המינהל לרבות סקרי שביעות רצון, לקוח סמוי, תחקירים ועוד.

- ח. ניהול ידע: מינהל סחר חוץ הינה היחידה הממשלתית הראשונה הפועלת על בסיס מערכת תכניות עבודה מקוונת, וכן שימוש בפורטל ארגוני ובמערכות שהוזכרו לעיל לנושא הפניות והפגישות.
- ט. שימור ידע, הדרכה והכשרה: לכל תפקיד ישנה הגדרת תפקיד מפורטת, הוכנו תיקי חפיפה ותיקי כניסה לתפקיד. מתקיימת הדרכה והכשרה של קבוצות עובדים שונות של המינהל: נספחים חדשים (הדרכה לקראת שליחות), קציני סחר חדשים (הדרכה לקראת התפקיד) וקציני סחר וותיקים (התמקצעות בתחומי העיסוק שלהם).
- י. גיוס ושימור קציני סחר (שרובם לא ישראלים): בשנים האחרונות המינהל גייס לעבודה בנספחיות הכלכליות עשרות קציני סחר שרובם אינם ישראלים. לשם איתור המועמדים המתאימים ביותר המינהל מקיים הליך מיון סדור וקפדני הכולל מבחני כישורים ואישיות וזאת בהתקשרות עם חברת מיון מובילה. בדומה להליך המשרדי, בכל שנה כל קצין סחר מוערך הערכה שנתית ונקבעים לו יעדי ביצוע לשנה הבאה.
- יא. המינהל מפיק מחקרי עומק אודות היצוא והסחר הישראלי כגון השפעת מלחמת הסחר על הסחר העולמי של ישראל, השפעת הסכמי סחר על היצוא הישראלי, מחקר עומק על ריכוזיות היצוא, אפקטיביות קרנות הסיוע ועוד.

למינהל שותפים רבים לעשייה בתחום הייצוא בתוך המשרד, בממשלה ומחוצה לה:

- א. משרדי ממשלה שונים כמו משרד החוץ, האוצר, הביטחון, החקלאות, הבריאות ועוד.
- ב. יחידות במשרד הכלכלה והתעשייה, דוגמת: הרשות להשקעות ולפיתוח התעשייה והכלכלה (קידום השקעות ריאליות) ורשות החדשנות (לשעבר "המדען הראשי", קידום שיתוף פעולה במחקר ופיתוח תעשייתי עם חברות זרות).
- ג. מכון היצוא: גוף ביצוע של משרד הכלכלה והתעשייה לקידום יצוא (תערוכות, משלחות, מידענות, ביה"ס לסחר חוץ). 90% מתקציב הבסיס של המכון מגיע ממינהל סחר חוץ, כאשר תכנית העבודה שלו מחוברת לתכנית העבודה של הנספחים הכלכליים לשם יצירת פעילויות משותפות לטובת קידום היצוא.
- ד. אש"א: חברה ממשלתית לביטוח סיכוני סחר חוץ
- ה. מכון התקנים
- ו. התאחדות התעשיינים
- ז. איגוד לשכות המסחר
- ח. לשכות מסחר דו לאומיות
- ט. ארגונים תעשייתיים שונים המהווים מנופים לשיתוף פעולה (לדוגמא, איגוד התעשייה הקיבוצית).
- י. Startup Nation Central

מבנה ארגוני

הרשות לשיתוף פעולה תעשייתי (הרשפ"ת)

ראשת הרשות - נעמה קאופמן פס, משנה למנכ"ל (בהטלת תפקיד)

יעוד ותפקידי הרשות

הרשות לשיתוף פעולה תעשייתי (רשפ"ת) היא רשות סטטוטורית הפועלת מכוח חוק חובת המכרזים ומופקדת על ניהול רכש הגומלין של מדינת ישראל. שיתוף פעולה תעשייתי (רכש גומלין) נדרש מחברות בינלאומיות (ספקי חוץ) המתקשרות עם המדינה, תאגיד ממשלתי, תאגיד מקומי או קופת חולים (גופים מזמינים) לאספקת שירותים וציוד למדינת ישראל בהיקף השווה או עולה על 5 מיליון דולר. שיתוף הפעולה התעשייתי מבוצע בעיקר בדרך של רכישת טובין מתוצרת הארץ, קבלנות משנה, רכש שירותים מקומיים, העברות ידע, השקעות ומו"פ. רכש הגומלין נעשה הן בתחום הביטחוני והן בתחום האזרחי.

מטרות הרשות

- לפעול עפ"י חוק חובת המכרזים ותקנותיו בנושא רכש הגומלין לקידום ואכיפת רכש גומלין בהתקשרויות המבוצעות על ידי הגופים המזמינים.
- למנף את הסכמי רכש גומלין לקידום השקעות ופיתוח סקטורים בעלי עדיפות לאומית לפיתוח הכלכלה והתעשייה הישראלית.
- למנף את מחויבות החברות הזרות להזדמנות להשקעה ושת"פ בינלאומי.

התמחויות ותהליכים מרכזיים ברשות

- ניהול הסכמי רכש גומלין וניהול מעקב, בקרה ואכיפה אחר ביצוע הוראות התקנות הן בהיבט של מחויבויות והן בהיבט של מימושים בפועל.
- תמיכה ומעורבות בהחלטות ממשלה בנושא השקעות ורכש גומלין.
- ניהול והטמעת רכש גומלין בתהליכי הרכש הממשלתי ותהליכי הרכש בגופים שאינם כפופים לחשב הכללי, אך מחויבים ברכש גומלין.

מבנה הרשות

המבנה הארגוני תומך ומשקף את תחומי העשייה המרכזיים בהם מתמקדת הרשות, לצד תהליכי העבודה וההתמחויות הנדרשות לצורך השגת היעדים.

שיתופי פעולה תעשייתיים ורכש גומלין

ניהול רכש הגומלין של מדינת ישראל וקידום שיתוף פעולה תעשייתי מכוח רכישות טובין ושירותים של המדינה, חברות ממשלתיות ותאגידיים ממשלתיים מספקים זרים נעשה באמצעות:

- חתימת התחייבויות והסכמי שיתוף פעולה תעשייתי עם החברות הזרות.
- מעקב בקרה ואכיפה אחר ביצוע המחויבויות מכוח הסכמים אלה.
- סיוע לתעשיות הביטחוניות במימוש ההתחייבויות שלהן לרכש גומלין בחו"ל.
- ממחויבות להזדמנות: גישה מבוססת-לקוח; גמישות באופן מימוש מחויבות רכש הגומלין של החברות הבין-לאומיות בתעשיות הישראליות לטובת המשק כולו; עידוד פעילות עם חברות קטנות ובינוניות וכחברות הפועלות באזורי עדיפות לאומית. פעילות אקטיבית הן מול התעשייה הישראלית בעידוד לפניית ישראליות מחויבות והן לחברות המחויבות לצורך איתור צרכים, תחומי עניין ודרישות רכש וטכנולוגיה. קיום אירועים, ביקורים, מפגשים עסקיים, ימי ספקים וימי טכנולוגיה במטרה להגדיל את החשיפה של החברות הישראליות לחברות הזרות.
- עבודת פיתוח עסקי - מול חברות ישראליות ומול החברות הזרות המחויבות, בכדי לאתר תחומי עניין ואפשרויות לשיתופי פעולה רלוונטיים ומתמשכים, במטרה לייצר חיבורים איכותיים לחברות המחויבות.

רכש גומלין בתחום הביטחוני

ציוד בטחוני למערכת הביטחון כגון כלי טיס, ציוד אלקטרוני, כלי שיט, רכב ייעודי, נשק, חימוש אווירי ויבשתי, מערכות שליטה ובקרה ועוד.

רכש גומלין בתחום האזרחי

ציוד ושירותים למשרדי הממשלה, ציוד מגוון ועבודות תשתית עבור חברות ממשלתיות כגון חברת החשמל, רכבת ישראל, חברות נמלי ישראל, נמל חיפה ולנמל אשדוד, רשות שדות התעופה, התעשייה האווירית, רפאל, תעש, מקורות, נתג"ז, קופות החולים, עיריות ועוד גופים ציבוריים.

פעילות רכש הגומלין מאפשרת למנף את ההוצאה הממשלתית לטובת המשק הישראלי, להגדיל את היקף המכירות של התעשיות הישראליות לחו"ל (בכלל זה יצוא), כמו גם לשמר עסקים ולהילחם באבטלה, להגדיל את המשק והפיתוח בישראל, להביא השקעות זרות למגוון רחב של תועלות באמצעות פתיחת הדלתות שהמבנה הרגולטורי מקנה לנו.

המבנה המשפטי והסכם הרכישות הממשלתי GPA

הרשפ"ת פועלת מכוח תקנות חובת המכרזים (חובת שיתוף פעולה תעשייתי) תשס"ז-2007, אשר הותקנו מכוח חוק חובת המכרזים. התקנות מאפשרות לרשפ"ת לדרוש רכש גומלין בשיעור 35% בעסקאות אזרחיות ובשיעור 50% בעסקאות ביטחוניות ובלבד שהעסקאות בוצעו מול ספק חוץ בהיקף כספי העולה על 5 מיליון דולר (או חצי מיליון דולר, אם מדובר בעסקת המשך).

הסכם ה-GPA מגביל את דרישת רכש הגומלין של מדינת ישראל (בעסקאות בתחום האזרחי) ל-20% מסך העסקה (במקום 35%). מדינת ישראל קיבלה בהסכם זה החרגה בנושא זה לתקופה של יותר מעשור. ההסכם הנוכחי יחול עד 2029, וכולל אבני-דרך להורדת אחוז החיוב בתחום האזרחי,

עד להפסקת החיוב עבור חברות ממדינות שחתומות על ההסכם. בנוסף ליציאה הדרגתית של משרדי ממשלה מההסכם. רכש גומלין ימשיך לחול בתחום האזרחי על חברות ממדינות אחרות, ועל עסקאות בתחום הביטחוני.

משרדי הממשלה מדווחים לרשפי"ת פעם בשנה בתחילת השנה, על כל העסקאות הצפויות לאותה שנה הכפופות לתקנות, וכן מיידעות אותנו על עסקאות כאלה בזמן אמת (60 יום לפני).

לרשפי"ת סמכות להגדיר ספק חוץ כמפר, כך שגופים ציבוריים לא יוכלו להתקשר איתו בעסקאות לתקופה של עד חמש שנים (לאחר התייעצות עם החשב הכללי).

מכרזי PPP ועבודה עם החשב הכללי באוצר

- כאמור, החוק מחייב רכש גומלין בכל מכרז ממשלתי מעל 5 מיליון דולר שבו מעורב ספק זר. עמדת החשב הכללי באוצר (החשכ"ל) היא כי חובת רכש גומלין מייקרת את מכרזי ה-PPP. בשנים האחרונות הרשפי"ת נתקלה בקשיים בהחלת הדרישה לרכש גומלין במכרזי PPP שפורסמו על-ידי אגף החשכ"ל באוצר, ולא פעם היא נאלצה להגמיש את הדרישה או להפחיתה. לצד העובדה כי הטענה בדבר ייקור המכרז מעולם לא הוכחה, היא מגלמת ראייה צרה, המתעלמת מהיתרונות ארוכי הטווח של רכש גומלין למשק הישראלי, המאפשר למנף את ההוצאה הממשלתית להגדלת התעסוקה, המחקר ויצירת הזדמנויות עסקיות ותשתית פעילות לתעשייה ולמשק.

- בין החשכ"ל לרשפי"ת התקיימו דיונים אשר בעקבותיהם נחתם בתאריך 31.1.19 מתווה ליישום חובת רכש הגומלין לפי תקנות חובת המכרזים (חובת שיתוף פעולה תעשייתי) תשס"ז-2007, ביחס למספר פרויקטים. בהמשך, ביום 20.8.2020 הוחלט, בניגוד לעמדת הרשפי"ת לצמצם את רשימת הפרויקטים ונקבע כי מכרזי הרכבת הקלה בתל אביב (קו ירוק וסגול) לא יכללו רכש גומלין.

סטטוס הפרויקטים נכון להיום:

1.1. רק"ל ירושלים, JNET - חברת CAF הספרדית ושפיר הוכרזו כזוכות במכרז, מסמכי הרשפי"ת צורפו למכרז. הרשפי"ת עבדה עם חברת CAF והוגשו טפסים למימוש חובת רכש הגומלין.

1.2. רק"ל ירושלים, קו כחול - טרם פורסם המכרז .

1.3. רק"ל ת"א, קו ירוק - כאמור, למרות ההסכמה על החלת רכש הגומלין במתווה, הוגשה לרשפי"ת בקשת פטור על ידי נת"ע, אשר אישר שר הכלכלה והתעשייה היוצא על אף עמדת רשפי"ת. לפיכך הפרוייקט אינו כולל רכש גומלין.

1.4. רק"ל ת"א, קו סגול - למרות ההסכמה על החלת רכש הגומלין במתווה, הוגשה לרשפי"ת בקשת פטור על ידי נת"ע, אשר אישר שר הכלכלה והתעשייה היוצא על אף עמדת רשפי"ת. לפיכך הפרוייקט אינו כולל רכש גומלין.

1.5. נתיבים מהירים - הוכנס מסמך שיתוף פעולה תעשייתי. רכש הגומלין יוחל במכרז זה על ספק האוטובוסים והתשתית ועל רכיב המערכות, ככל שהאחרון יעלה על 5% מעלות הפרוייקט.

1.6. רק"ל חיפה נצרת - קיימים 3 מכרזים: מכרז לניהול, מכרז לתכנון ומכרז לרק"ל עצמה. הוכנס רכש גומלין עבור 2 המכרזים של הניהול והתכנון. רכש גומלין לרק"ל טרם הוכנס.

1.7. מתקן טיפול בפסולת מעלה אדומים - לא הוכנס רכש גומלין בטענה כי המשרד לאיכות הסביבה יצא מהגופים הממשלתיים המחויבים לשיתוף פעולה תעשייתי ע"פ מתווה ה-GPA. אולם, הגוף המזמין הוא חשכ"ל ולפיכך חל רכש גומלין. כמו כן, במידה וזוכה ספק אשר אינו חלק מה-GPA, נדרש לקיים רכש גומלין. הנושא מצוי במחלוקת מול חשכ"ל.

יישומו של רכש גומלין בפרוייקטים של החשכ"ל רצוף קשיים. גם במכרז שהוסכם על החלת רכש גומלין בו, נדרשות תשומות עתק מצד הרשפ"ת, כדי לוודא כי יחול רכש גומלין. לגבי המכרזים עליהם סוכם כי "טרם בשלה העת", קיים ספק אם במכרזים אלו בכוונת חשכ"ל להחיל רכש גומלין. מדובר על עימות מורכב ומתמשך, הנובע מתפיסות עולם שונות, בין טענות לעלויות ישירות ועקיפות ותרומה לתעשייה אל מול טענות ליקור המכרזים וקושי בגיוס במימון בינלאומי.

על פי התכנית הרב שנתית לתשתית שפרסם משרד רה"מ, תכנית הכוללת מכרזי תשתית גדולים בעיקר בתחומי התחבורה והאנרגיה בהיקף כספי של כ-200 מיליארד ש"ח, ניתן למצות כ-74 מיליארד ש"ח רכש גומלין לטובת התעשייה והכלכלה. אולם, אנחנו נתקלים באתגרים ובחסמים רבים בבואנו להחיל את החוק.

אירועים בולטים בתחום רכש הגומלין בתקופה האחרונה

- **הנגשת מפעלים ישראלים לספקי חוץ:** הרשות יוזמת ומסייעת לאירוח ספקי חוץ המבקרים במפעלים הישראליים, כמו גם לביקורי משלחות של מפעלים ישראלים במטה של ספקי החוץ. ישנן 2 מטרות לעשייה זו: (1) איתור אפשרויות רצויות למימוש המחויבות ו-(2) שילוב המפעלים בשרשרת האספקה הגלובאלית של ספקי החוץ, על-פי רוב חברות רב-לאומיות משמעותיות.

- **חיזוק הפעילות מול החברות הסיניות המחויבות:** כחלק מגל הפעילות הסינית בישראל, חברות סיניות ממשלתיות זכו במכרזים שונים מטעם המדינה, בתחומי הנחת התשתיות, הרכבות, האוטובוסים ועוד. חלקן לא מימשו כלל את מחויבותן החוקית, וחלקן מממשות בצורה בסיסית ושטחית ביותר, בין היתר משום שהחברות הפעילות בארץ הן חברות-בת ייעודיות לפרוייקטים ספציפיים. על כן, התחלנו בתהליך מול רשות החברות הממשלתיות בסין, כדי שתסייע בהנחלת המדיניות שלנו בצורה רוחבית, לתועלת שני הצדדים ובפעילות ממוקדת מול החברות הבעייתיות והובלנו לשיפור משמעותי בכמות ואיכות תכניות המימוש.

- **עבודה בצפון אמריקה:** בימים אלו מבוצע ריכוז מאמץ על החברות האמריקאיות (כ-110) לטובת מינוף ההוצאה הביטחונית לטובת התעשיות הישראליות שנפגעות בהסכם ה-MOU האמריקאי והכל במסגרת האפשרי בתקנות.

- **מערכת ניהול מחויבויות ומימושים (CRM) ומערכת קליטת חברות וחיבורים דיגיטליים:** הקמת תשתית פיתוח עסקי דיגיטלית עבור תעשיות ישראליות. יצרנו מערכת שמאפשרת לחברות להירשם במערכות שלנו, לעדכן את המידע עליהן ולבקש חיבורים פרטניים לחברות

הזרות המחויבות, שכוללים הצעות ערך מפורטות לשיתוף-פעולה תעשייתי. המערכת מייעלת את התהליך והתאימה במיוחד לתקופת הקורונה, אך תלווה אותנו גם בשגרה העתידית.

[Redacted text block]

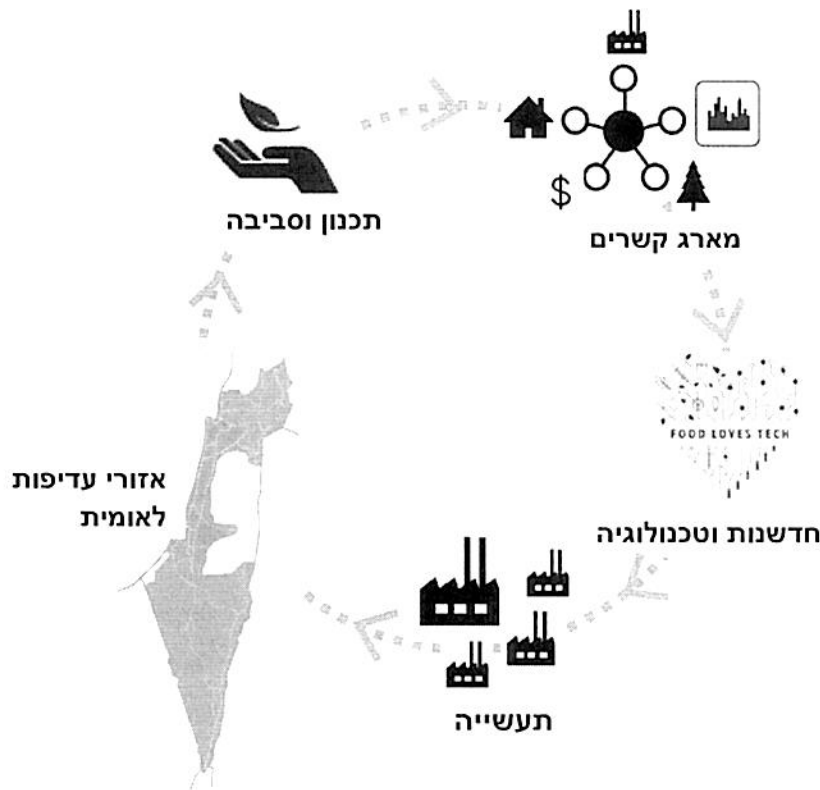
יעדים לשנת 2021

- קידום רכש גומלין במכרזים מיוחדים - PPP, זיכיונות, מסגרת, עיריות, תכנית אב לתשתיות.
- דגש על קידום רכש הגומלין בשלושה מכרזים מיוחדים: רק"ל חיפה נצרת, חיבור קו הולכת גז יבשתי לקו ההולכה הימי באשקלון, חיבור קו יבשתי לקו ההולכה הימי אשדוד.
- גיבוש תכניות מימוש אפקטיביות מול התעשיות בארץ לזכות מכרזי משרד הביטחון (חיל האוויר) - לוקהיד מרטין, בואינג ופרט אנד וויטני.
- שימור 961 חברות ישראליות שפועלות מול חברות מחויבות ונהנות מכספי רכש הגומלין, בדגש על תעשיות קטנות ותעשיות בפריפריה, על רקע שנת הקורונה.
- מינוף פעילות ספקי חוץ לטובת השקעות ושיתופי פעולה איכותיים והעברות ידע.
- פיתוח עסקי מול חברות יעד במטרה להגדיל את היקף פעילותן בישראל.

מינהל אזורי תעשייה

מ"מ מנהל המינהל – רן קויטי

חזון המינהל

הגוף הממשלתי המרכזי המוביל את התכנון והפיתוח הפיזי לתעשייה ותעסוקה ברחבי הארץ, תוך דגש על אזורי פיתוח אי. מינהל אזורי תעשייה פועל לתכנון מיטבי של אזורי תעסוקה תעשייה ברחבי הארץ וכן לפיתוח ושיווק אזורי תעסוקה ותעשייה באזורי פיתוח אי, בכלל המגזרים. זאת על מנת להגביר את היצע התעסוקה ולקדם את התעשייה היצרנית בישראל.

מינהל אזורי תעשייה פועל בשני מישורים עיקריים להשגת מטרות אלה – (1) **יצירת תשתית פיזית** הנדרשת לאזורי תעשייה (תכנון אסטרטגי רחב, תכנון סטטוטורי, פיתוח פיזי) (2) **הקניית הטבות ליזמים** על מנת למשוך אותם להקים את מפעליהם באזורי עדיפות.

מינהל אזורי תעשייה פועל בשיתוף פעולה עם גורמי תכנון ופיתוח על מנת לקדם מטרות אלו ביניהם, רמ"י, מינהל התכנון, ועדות התכנון המחוזיות, המשרד להגנת הסביבה, רשויות מקומיות וגופים נוספים.

בשנים האחרונות גוברת החשיבות של יצירת תשתיות לאזורי תעסוקה במקביל לתכנון הממשלה ליצירת מלאי תכנוני ליחידות דיור ברחבי הארץ. מינהל אזורי תעשייה עסק עד כה בפיתוח מרחבים פיסיים המיועדים לענף התעשייה היצרנית בלבד (הגדרה צרה יותר מאזורי תעסוקה), וכן רק באזור פיתוח אי (ע"פ החוק לעידוד השקעות הון – פריפריה גאוגרפית).

על רקע המהפכה התעשייתית הרביעית, המבקשת לקדם ייצור תעשייתי חדש מבוסס טכנולוגיות מתקדמות, נדרש לגבש אסטרטגיית פעולה בתחום הרחב יותר של 'תעסוקה' וכן לבחון אפיקי

פעולה באזורים בהם קיים כשל שוק והרשויות המקומיות והשוק הפרטי אינם מסוגלים לקדם תכנון ופיתוח של אזורי תעסוקה.⁹

כמו כן, לאור התחרות על הקרקע במדינת ישראל והצורך ביעול השימוש בה והעצמת אזורי תעשייה קיימים, יש חשיבות לקידום כלי פיתוח נוספים במינהל אזורי תעשייה כגון הקמת מתחמי ייצור משותפים לעסקים קטנים ובינוניים, הפעלת תמריצים לניצול קרקע יעיל יותר ועוד.

ההטבות אותן מעניק המינהל ליזמים:

1. המלצה על הקצאת קרקע בפטור ממכרז לתעשייה ולמלאכה באזור פיתוח א'. המינהל מוסמך על פי תקנות חוק חובת המכרזים להמליץ על הקצאת קרקע בפטור ממכרז למפעל אשר מרחיב את פעילותו גם במקום שאינו מוגדר כאזור עדיפות לאומית. ההמלצות ניתנות לרשות מקרקעי ישראל, לה הסמכות בחוק לבצע עסקאות בקרקעות המדינה.

בנוסף לקבלת המגרש ללא מכרז, המלצה זו מעניקה ליזם הטבה לתשלום של 31% מהערך השמאי של הקרקע. תשלום זה נגבה על ידי רשות מקרקעי ישראל.

2. סבסוד עלויות הפיתוח באזור התעשייה. בהתאם להחלטות הממשלה המתעדכנות מידי שנה ותוקפה פג בסוף שנת 2020, מינהל אז"ת משתתף בתשלום הוצאות הפיתוח בכ-60% אזורי תעשייה בהם הוא הגורם המפתח את הקרקע. גובה ההטבה נע בין 30%-90% מעלות הפיתוח המלאה אותה נדרש היזם לשלם.

עד לשנת 2021 הטבת הסבסוד הייתה חלק בלתי נפרד מהטבת הפטור ממכרז. החל משנת 2021 ובהתאם סיכום תקציבים עם אג"ת, תקציב הסבסוד יהיה מנותק מתקציב הפיתוח והתהליך הבירוקרטי של קבלת הפטור יופרד מתהליך קבלת מענק הוצאות הפיתוח (סבסוד).

יש חשיבות רבה בחידוש והסדרת החלטת ממשלה לטווח ארוך וזאת לצורך יצירת ודאות ליזמים.

עיקרי תחומי העשייה של מינהל אזורי תעשייה

1. פיתוח אזורי תעשייה

א. מינהל אזורי תעשייה פועל בכ-120 אזורי תעשייה באזורי עדיפות לאומית, מתוכם כ-90 אזורי תעשייה בפיתוח ועוד כ-30 אזורים בתהליכי תכנון. בנוסף, ישנם כ-25 אזורים שתוקצבו בעבר והועברו במסגרת הסכם לאחריות של הרשויות המקומיות לצורך המשך פיתוחם. באזורים אלה מינהל אז"ת סיים את אחריותו ועל כן יזמים באזורים אלה אינם זכאים להשתתפות בהוצאות הפיתוח (אזורי "הפרטה").

ב. שיטת העבודה בפיתוח אזורי תעשייה:

- עבודות הפיתוח בכל אזורי התעשייה נעשות בהתאם לקריטריונים הנדסיים מאושרים המגדירים את רכיבי הפיתוח אותם ניתן לתקצב ולבצע. הפיתוח נעשה ב-2 שלבים:

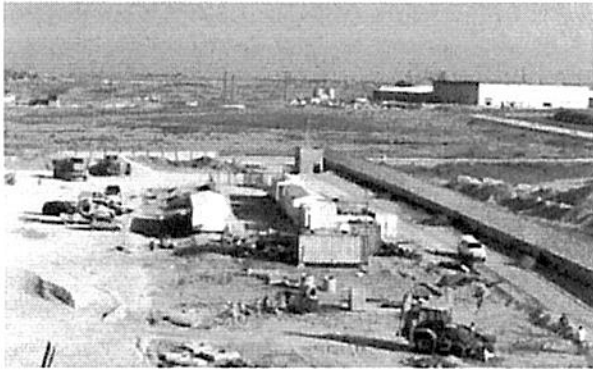
⁹ בבחינה ראשונית- הן במשב"ש ברמ"י ניכר כי המדינה מתקצבת פיתוח וסבסוד מגורים בהיקפים נדרשים, אולם מתקצבת בחסר את נושא פיתוח התעסוקה. פיתוח וסבסוד מכרזים לתעסוקה אינו מקבל מענה במשרדי הממשלה. משרד הכלכלה והתעשייה צריך לפעול לפיתוח וסבסוד התעסוקה בדומה למודלים הקיימים במשרדים אחרים.

פיתוח ראשוני (פריצת כבישים, עבודות עפר, מים ביוב וניקוז) והשלמות פיתוח (סלילה מלאה של כבישים, מדרכות, תאורה, שילוט וכו'). השלב השני מתבצע רק לאחר הקמת המפעל בפועל.

- פתיחת אזור התעשייה לשיווק ואפשרות ליזמים להגשת בקשות להקצאת קרקע בפטור ממכרז מתבצע רק בסיום עבודות הפיתוח הראשוני על מנת למנוע מצבים של עיכוב יזמים בהקמת המפעל או תביעות משפטיות בשל שיווק מגרשים שאינם בשלים לכך.
- המנהל מפתח קרקעות לתעשייה באמצעות שתי חברות מנהלות (צפון ודרום). החברות מקבלות תקציב הרשאה ממינהל אז"ת ומתקשרות עם קבלנים לביצוע העבודה בתמורה לעמלה קבועה שנקבעה במכרז. במשימות של תכנון סטטוטורי, מעסיקות החברות צוותי תכנון מתוך מאגר יועצים.
- המינהל מבקר את עבודת החברות המנהלות וקבלני הביצוע באמצעות חברת פיקוח הנדסי צמוד וכן באמצעות חברת בקרה המסייעת למינהל ביעוץ הנדסי וכלכלי על אזורי התעשייה שבטיפולו.
- המינהל מאפשר במקרים מסוימים ובהתאם ליכולות הביצוע של הרשות, את פיתוח אזור התעשייה על ידי הרשות המקומית- כחברה מנהלת מטעם המשרד ("ינוהל רשויות"). יש להדגיש כי גם במקרים אלו משרד הכלכלה הוא הגורם האחראי וגובה את הוצאות הפיתוח מהיזמים. גם כאן חברת הבקרה וחברת הפיקוח הצמוד מבצעות בקרה על העבודות.
- לצורך ביצוע עבודות פיתוח בנוהל רשויות על הרשות המקומית לעמוד בתנאי סף של ביצוע עבודות פיתוח בהיקפים משמעותיים במהלך השנים שקדמו לבקשה.
- המינהל מפתח אזורי תעשייה על פי קריטריונים הנדסיים אחידים לכל אזורי התעשייה. בשנה הקרובה המינהל מתכנן לבחון עדכון של הקריטריונים כך שהפיתוח יתאים לצרכי התעשייה במאה ה-21.
- בהתאם לסיכום עם אגף התקציבים, מינהל אזורי תעשייה החל לפעול בשנת 2021 במודל תקצוב המבוסס על "משק סגור". בשיטה זו מתוקצב אזור תעשייה ב"קדם מימון" לצורך ביצוע עבודות פיתוח ראשוני ולאחר מכן יתרת התקציב מתקבלת מגביית הוצאות פיתוח מהיזמים.
- על מנת לעמוד ביעדי היחידה ובהתאם למודל ביקוש רב שנתי, מינהל אזורי תעשייה נדרש לתקצב פיתוח של כ-550 דונם בשנה. בנוסף ועל מנת לעמוד ביעדי הממשלה למגזר המיעוטים (החלטת ממשל 922) ועל מנת לטפל בפערי עבר במגזר, נדרש לתקצב פיתוח של כ-300 דונם נוספים בשנה ביישובי המיעוטים.
- במקביל, מסייע המינהל בהשתתפות בהוצאות פיתוח וזאת מתקנה ייעודית. היקף הסיוע ליזמים ומספר היזמים הזכאים לו תלוי בגובה התקציב שיינתן לכך.

עבודות פיתוח, אזור תעשייה עידן הנגב

פיתוח אזור תעשייה כולל:

- עבודות עפר במגרשים
- חיבור מגרשים למערכות מים וביוב
- סלילת דרכי גישה
- חיבור לתשתיות על:
- מערכת כבישים ארצית
- מערכת טיפול בשפכים אזורית כולל מט"ש
- מערכת הספקת מים אזורית
- מערכת ניקוז אזורית
- השלמות פיתוח (מדרכות, תאורה, שילוט וכו')

ג. פיתוח אזורי תעשייה ומלאכה במגזר המיעוטים

- פיתוח אזורי תעשייה במגזר המיעוטים, הדרוזים והצ'רקסים נעשה עד היום מכוח החלטות ממשלה. נכון להיום הסתיימו מרבית החלטות הממשלה והמינהל לא מקבל תקציבים חדשים לפיתוח במגזר המיעוטים. סגירת הפער בין המצוי רצוי ביישובי המיעוטים דורש המשך להחלטות הממשלה מגובה בתקציב מתאים. אין במקורות היחידה בלבד די תקציב על מנת לספק את הצרכים הללו.
- בהתאם להחלטת ממשלה 922 לפיתוח כלכלי במגזר המיעוטים נקבע כי מינהל אזורי תעשייה נדרש להקצאת תקציבים שנתיים בהיקף של לכל הפחות שיעור אוכלוסיית המיעוטים במדינה (כיום כ-21%).
- למרות פערי העבר והצורך בהקמת תשתיות לאזורי תעסוקה ותעשייה ביישובי המיעוטים, קיים קושי לבצע זאת משום שתקציב היחידה ללא החלטות הממשלה נמוך ונועד לתת מענה לכלל הרשויות באזורי פיתוח אי בפרפריה.
- באמצעות תקציבים מהחלטות ממשלה קיימות, המינהל פועל לתכנון, פיתוח ושדרוג של 49 אזורי תעשייה ביישובי המיעוטים, לא כולל אזורים משותפים עם רשויות יהודיות. מתוכם 26 רשויות בשלבי תכנון תבי"ע ו-23 בשלבי פיתוח ו/או אכלוס.
- המינהל פועל בשיתוף המטה לפיתוח כלכלי במגזר המיעוטים במשרד לשוויון חברתי להעביר החלטות ממשלה נוספת לפיתוח אזורי תעשייה במגזר, עם תקציב תוספתי שיאפשר לנו לעמוד ביעדים של החלטת ממשלה 922. על המדינה לראות תקציב זה כהשקעה, כאשר חלק משמעותי מההוצאה תחזור לקופת המדינה באופן ישיר, על ידי גביית עלויות פיתוח, עלויות קרקע, אגרות והיטלים מהיזמים.
- במגזר המיעוטים קיימים חסמי פיתוח שאינם קיימים במגזרים אחרים במיוחד סביב סוגיית בעלות של הקרקעות. בחלק גדול מהמקרים מדובר בקרקעות השייכות לאנשים פרטיים או שלחילופין קיימות תביעות בעלות על קרקעות שטרם הוסדרו. במקרים אחרים, אין לרשויות המקומיות שטחים מתאימים לתכנון אזורי תעשייה.

- בימים אלו פועל המינהל לקידום הפיתוח במגזר המיעוטים וזאת במספר כיוונים:
  - גיבוש מתווה לפיתוח קרקעות פרטיות וקידום פיילוט בנושא באזור התעשייה במשהד
  - גובש מסמך מדיניות כולל בנושא תכנון ופיתוח אזורי תעסוקה ותעשייה במגזר המיעוטים.
  - הסתיים מחקר בנושא ייעול משאב הקרקע. בימים אלו המינהל פועל למימוש מסקנות המחקר בשיווק אזור התעשייה בכפר כנא.
  - המלצה למשרד הפנים לשיתוף רשויות מיעוטים באזורי תעשייה מרחביים גדולים. יצוין כי עדיין יהיה צורך בפיתוח אזורים קטנים המיועדים לצרכים מקומיים, עידוד תעסוקת נשים וסיוע להתפתחות של עסקים קיימים בשטחי היישוב.

2. מבנה ארגוני חדש למינהל אזורי תעשייה

בשנה האחרונה בוצע שינוי ארגוני ביחידה תוך יצירת מחלקות בהתאם לאופי העבודה ותחומי האחריות השונים ובהתאמה לשרשרת הערך והתהליך מהחלטה על הקמת אזור תעשייה ועד לשיווקו ואכלוסו. כמו כן, עובדי המחוזות שעסקו באזורי תעשייה שולבו במינהל.

- תחום תכנון ומחקר
- תחום פיתוח תשתיות ותקצוב
- תחום שיווק
- תחום ליווי וקידום יזמים
- תחום קידום מגזר מיעוטים

3. מודלים לקבלת החלטות לגבי תכנון, פיתוח וחינוך אזורי תעשייה

בשנים האחרונות עובר מינהל אזורי תעשייה מהפכה – מגוף מגיב לגוף יוזם – מפיתוח אזורי תעשייה על בסיס החלטות ממשלה וצרכים נקודתיים לפיתוח על בסיס תכנית עבודה אסטרטגית ארוכת טווח ותקצוב מגובה בנהלים. בין הצעדים שנעשו על מנת להסדיר את תכניות הפיתוח ותקצובן:

א. מודל ביקוש לשטחי תעשייה ותעסוקה

מינהל אזורי תעשייה מפעיל מודלים לבחינת ביקושים חזויים לשטחי תעשייה בישראל.

- מודל לפיתוח (לחומש)
- מודל לתכנון (לשנת 2040).

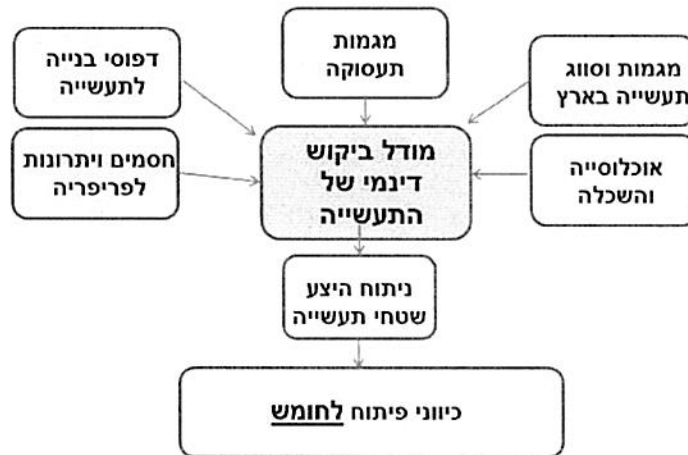
החלטה על הקמת אזור תעשייה חדש או הרחבת אזור תעשייה קיים- בין אם לתכנון ובין אם לפיתוח מתבססת על מודלים אלו. באמצעותם ועל בסיס נהלים לתקצוב פיתוח מתקבלת החלטה היכן ישקיע המינהל בפיתוח או בהרחבת אזורי תעשייה עתידיים במשרד הכלכלה והתעשייה.

המודל נבנה בשיתוף משרד האוצר ותכליתו להביא לתכנון מושכל ומגובה תקציבית בפיתוח שטחי תעשייה ברחבי הארץ. במסגרת המודל קיימת מפת ביקושים לשטחי תעשייה בנפות השונות בשטחי עדיפות לאומית והוגדר היצע הקרקעות המיועדים לפיתוח לשנים הקרובות.

המודל מזהה צורך לפיתוח של "מלאי בתהליך" בהיקף של כ-500-600 דונם בשנה על מנת לענות על הביקוש לשטחי תעשייה באזורי פיתוח א'.

מודל ביקוש דינאמי לתעשייה:

ב. נהלים לפיתוח אזורי תעשייה

מינהל אזורי תעשייה מתקצב פיתוח של אזורי תעשייה (הרחבת אזורים קיימים או הקמת אזורים חדשים) באמצעות נוהל, וזאת במטרה לבחור באופן שקוף ועל פי קריטריונים מקצועיים את אזורי התעשייה אותם המינהל יתקצב לפיתוח בשנת התקציב. תעדוף האזורים הינו בהתאם למדיניות המינהל - העדפת הרחבת אזורים קיימים על הקמת אזורים חדשים (על מנת לנצל תשתיות קיימות); העדפת אזורי תעשייה גדולים עם נגישות גבוהה לאמצעי תחבורה ותשתיות; קרבה לריכוזי אוכלוסייה; סיוע לרשויות חלשות ורשויות ממגזר המיעוטים.

נהלים נוספים שהמנהל מגבש בימים אלה:

- נוהל לתכנון אזורי תעשייה – נוהל זה נועד הנוהל להסדיר את הליך בחירת אזורי התעשייה שהמשרד יתקצב את תכנונם.
- נוהל טיפול באזורי תעשייה קיימים (שדרוג)- נוהל זה נועד לתת מענה לאזורי תעשייה ישנים בהם קיים בלאי חמור בתשתיות אשר מוביל להתדרדרות האזור ועזיבת מפעלים את המקום. קידום נוהל זה תלוי בקיום תקציב ייעודי לטובת יישומו.
- הוראת מנכ"ל חדשה למתן מענק השתתפות בהוצאות פיתוח.
- נוהל לפתיחת אזורי תעשייה לשיווק בפטור ממכרז – נוהל זה נועד להסדיר מתי ניתן להתחיל לדון בבקשות לפטור ממכרז באזורי תעשייה וזאת על מנת למנוע שיווק קרקעות לא בשלות וכך לגרום ליזם להתעכב שנים ארוכות ואף לוותר על הקמת המפעל בשל היעדר תשתיות בסיסיות בקרקע.
- נוהל משותף – משרד הכלכלה ורמ"י לבחירת **אופן שיווק אזור התעשייה** (מכרז/פטור ממכרז)- לאור שיתוף הפעולה בין משרד הכלכלה ורמ"י הוחלט בישיבת מטה מול מטה כי יש צורך להסדיר את אופן השיווק של הקרקעות וזאת בהתאם לקריטריונים של

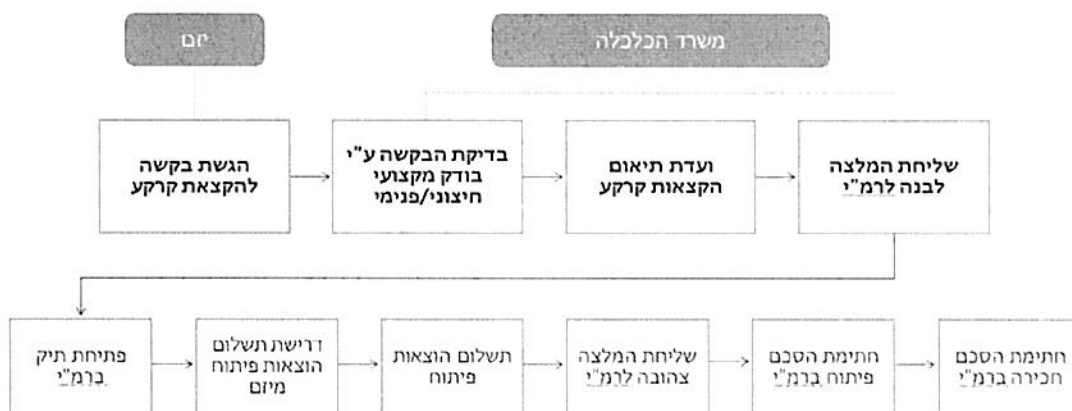
ביקוש מול היצע, הצורך בשמירת עתודות קרקע לתעשייה וסיוע לרשויות חלשות. נוהל זה נמצא בתהליך כתיבה.

4. שיווק אזורי תעשייה והמלצה על הקצאת קרקע בפטור ממכרז

א. המנהל ממליץ לרמ"י על פטור ממכרז לכ- 500 דונם מדי שנה בממוצע. בשנתיים האחרונות הייתה עלייה משמעותית במספר הדונמים ששווקו ליזמים. הליכי התכנון הארוכים והמחסור בתקציבי פיתוח ביחס להיקף השטחים הנדרשים כל שנה הוביל למחסור בקרקעות פנויות באזורי תעשייה בפריפריה, בדגש על מחוז הצפון.

ב. המינהל החל לאחרונה לקיים בקרה אחר יישום המלצות ועדת ההקצאות. זאת, על מנת למנוע מקרים בהם יזמים "תופסים" מגרשים ואינם מקימים עליהם מפעל במשך תקופה ארוכה.

תהליך הקצאות קרקע

מקור: רוייה אביטבול, אגף משאבי אנוש. מתוך פרויקט ייעול תהליך הקצאות קרקע.

5. ליווי יזמים

א. בשנת 2020 הוחלט על הקמת יחידה בתוך מינהל אזורי תעשייה בראשות סגן מנהל מינהל אז"ת לליווי יזמים (תעשיינים) בתהליך מימוש ההמלצות לפטור ממכרז.

מטרת היחידה היא לעזור ליזמים להקים את המפעל שאושר להם והוקצה בהליך של פטור ממכרז. היחידה פועלת לעריכת מפגשים עם יזמים שהבניה על הקרקע מתעכבת, לבדוק מה הסיבות לעיכוב ולעזור ליזם בחסמים ביורוקרטיים שונים בהם הוא נתקל (גם בעזרת מינהל תעשיות במשרד).

במידה ומתברר שהיזם לא יכול או לא מתקדם בהקמת המפעל בצורה רצינית – להביא לביטול הקצאת הקרקע ושיווקה ליזם אחר.

היחידה נעזרת במנהלות אזורי התעשייה, במקדמי התעשייה בצפון ובדרום ובאנשי מינהל תעשיות. השאיפה היא להיות בקשר עם כל יזם מיד לאחר שחתם על הסכם פיתוח עם רשות מקרקעי ישראל לפחות אחת לשנה על מנת לבדוק את התקדמות הקמת המפעל.

ב. איחוד מינהל אז"ת עם עובדי המחוזות שעסקו בקידום אזורי תעשייה:

בהמשך לשינוי הארגוני במשרד וביטול המחוזות כיחידה ארגונית, שולבו עובדי המחוזות שעסקו בקידום אזורי תעשייה במינהל אזורי תעשייה. תיאור התפקיד של עובדים אלה שונה ל"מקדמי אזורי תעשייה" והם פועלים בהתאם לתכנית העבודה בנושאי שיווק מגרשים וליווי יזמים. בין יתר תפקידי מקדמי אזורי התעשייה:

- 1) ביקור באזורי תעשייה וקיום ישיבות עבודה עם מנהלי מנהלות אזורי התעשייה ובכירים ברשויות המקומיות.
- 2) מעקב אחר מימוש ההקצאה באזורי תעשייה בפריפריה וטיפול בבקשות למעבר מהסכם פיתוח להסכם חכירה. בשנת 2020 נערכו מספר מפגשים עם יזמים במספר אז"ת תעשייה ובשנת 2021 המטרה לקיים מפגש כזה אחת לחודש באז"ת נוספים.
- 3) ביקור במפעלים ופגישות עם יזמים בשטח.
- 4) ייצוג המשרד בדיונים בבית משפט בעתירות המוגשות כנגד החלטות המשרד ועבודה מול המחלקה המשפטית והפרקליטות בעניין הכנת עמדת המשרד המוגשת לבית משפט.
- 5) ארגון ימים מרוכזים לליווי יזמים להסרת חסמים העומדים בפניהם להתקדמות בבניה.
- 6) טיפול בבקשות היזמים להקצאת קרקע והכנת הבקשות לוועדות תיאום.
- 7) מעקב לבצוע העסקה מול היזם ורמ"י לרבות תשלום הוצאות פיתוח וכו'.

6. תכנית אסטרטגית לתכנון ופיתוח אזורי תעשייה

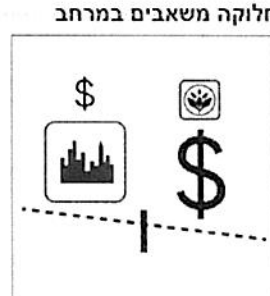
המרחב התעשייתי בישראל ניצב בפני מספר אתגרים:

- תחרות לא מבוקרת בין רשויות מקומיות על הכנסות.
  - העמקת אי שוויון בין רשויות בשל היעדר תכנון מרחבי- אסטרטגי של אזורי תעשייה בקנה מידה ארצי.
  - ניתוק בין העיר ובין התעשייה ודחיקה של התעשייה היצרנית לפריפריה העמוקה.
  - היעדר הון אנושי הכרחי לפעילות המפעלים
  - צורך בחיזוק התעשייה והטמעה של טכנולוגיות מתקדמות ומעבר למהפכה התעשייתית הרביעית.
  - דימוי שלילי של התעשייה ודחיקה החוצה
- על רקע אתגרים אלו, מינהל אז"ת פועל בשיתוף עם מינהל התכנון והועדות המחוזיות לגיבוש תכנית אסטרטגית לתכנון אזורי תעשייה. מטרת התכנית ליצור תמונה רחבה ופריסה מרחבית של אזורי תעשייה תוך התייחסות למכלול רחב של היבטים ביניהם, צמיחת האוכלוסייה החזויה על פי תכניות הממשלה והתכנית האסטרטגית לדיוור 2040 וצרכי התעשייה בראייה ארצית, מחוזית ונפתית; יצירת מלאי אפקטיבי של עתודות קרקע זמינות הדרושות לפיתוח התעשייה;

צמצום פערים בין המרכז לפרפריה ובין אוכלוסיות שונות בתוך החברה; קידום ממשק הדוק בין העיר והתעשייה ותפיסה אינטגרטיבית בין מגורים-פנאי- מסחר-חינוך-תעשייה-תעסוקה- תיירות; הבטחת אזורי התעשייה כמקום איכותי, בטיחותי ונעים לשהים בו.

אתגרים בפיתוח אזורי תעשייה

7. יחידת התכנון קידום אזורי תעשייה מול גופי תכנון

בהתאם להמלצת עבודת יעוץ ארגוני שנעשתה במינהל אזורי תעשייה, הוחלט להקים יחידת תכנון ובנייה כחלק ממינהל אזורי תעשייה ויהווה חלק אינטגרלי מפעילות היחידה וכן יספק שירותים מקצועיים גם ליחידות המשרד האחרות.

יחידת תכנון ובנייה היא כלי מרכזי, לצד הקצאת תקציבים, ליישום מדיניות השר ולשינוי כלכלי-חברתי. ראוי שמשרד הכלכלה והתעשייה, כמשרד המוביל את הכלכלה החברתית בישראל והשואף ליצירת כלים נוספים לעידוד צמיחה ופיתוח של המשק, ליצירת מקומות עבודה ולהקטנת פערים בין מרכז לפרפריה, יהיה שותף בכיר למהלכים משמעותיים בכל מסגרות התכנון, כמו כל יתר משרדי הממשלה האחרים.

כיום עובדים ביחידה שני בעלי מקצוע מתחום האדריכלות והתכנון אשר מובילים את כל הנושאים הפיזיים והתכנוניים ובחינת ההיבטים המרחביים של תכנון והקמה של אזורי תעשייה, לרבות הקשר עם מוסדות התכנון הרלוונטיים, אולם חסר כוח אדם משמעותי נוסף (לדוגמה, היום אין נציגים קבועים של משרד הכלכלה והתעשייה בוועדות התכנון המחוזיות).

המינהל פועל מול מוסדות התכנון הארציים והמחוזיים ומול גופי התכנון השונים כגון רמ"י, משרד הבינוי והשיכון, המשרד להגנת הסביבה ומשרד התחבורה במטרה לתכנן ולפתח תעסוקה מתוך נקודת מבט רחבה וכן להביא לתכנון מיטבי של אזורי תעשייה. מינהל אי"ת פועל מול גורמים אלו בין היתר בהשתתפות בוועדות היגוי לתכניות אסטרטגיות בנושאי תכנון ובניה ולתכניות ברמה הארצית, המחוזית והמקומית.

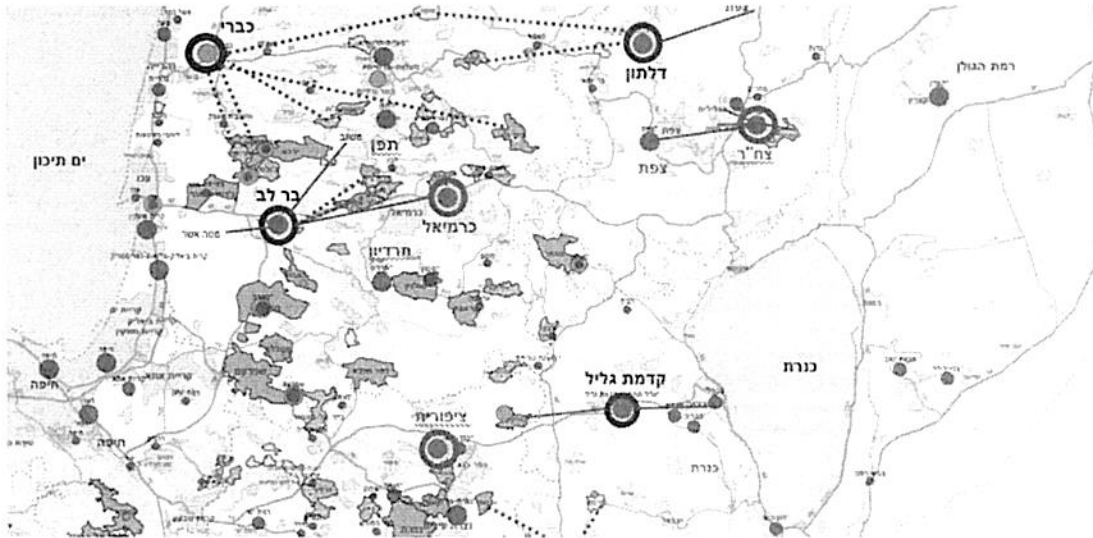
קיימת חשיבות בהפיכת מינהל אזורי תעשייה לגורם דומיננטי במוסדות התכנון באמצעות יצירת קשר שוטף וכך לסייע בקידום האינטרסים של משרד הכלכלה והתעשייה והאינטרסים של התעשייה בישראל. פעולות שנעשות לחיזוק הקשר מול מוסדות התכנון ולמיצוב מינהל אזורי תעשייה כגורם מקצועי ראשון בנושאי תעשייה ותעסוקה:

- קיום קורס בשיתוף עם משרד הפנים המפעם בנושא תכנון אזורי תעשייה במטרה להביא לתכנון מיטבי ואיכותי של אזורי תעשייה בישראל. הקורס מיועד למגזר הציבורי והפרטי כאחד. מחזור ראשון של הקורס נפתח בנובמבר 2020 ומחזור נוסף עתיד להיפתח בנובמבר 2021.
- קיום סדנאות תכנון בהובלת מינהל אזורי תעשייה בנושא תכנון ופיתוח אזורי תעשייה ללשכות התכנון המחוזיות, למשרד הבינוי והשיכון ולחברות תכנון המקדמות תב"עות למשרד הכלכלה. כל זאת בשיתוף עם יחידות נוספות במשרד.
- כתיבה והפצה של מסמך "הנחיות לתכנון אזורי תעשייה- חסמים בתכנון אזורי תעשייה- היבטים תכנוניים" בהובלת מינהל תעשיות ובשיתוף מינהל התכנון והמשרד להגנת הסביבה. מסמך ראשון מסוגו אשר נועד להנחות את מוסדות התכנון בבואם לדון ולבחון תכנית של אזור תעשייה ולהביא לתכנון מיטבי של סביבות תעשייה וייצור. מעבר לכתיבת המסמך נערכים מפגש הטמעה עם מחוזות מינהל התכנון, המשרד להגני"ס ובהמשך עם רשויות מקומיות.
- נציגות בוועדות היגוי לתכניות מתאר כוללניות ליישובים.
- מתן חוות דעת לוועדות התכנון המחוזיות על תכניות לתעשייה המוגשות לדיון.
- מעורבות בקידום תכנון למרחבי תעסוקה אזוריים.
- שותפים בתכנית האסטרטגית של מינהל התכנון ל-2040.
- פגישות סטטוס תקופתיות במחוזות רשות מקרקעי ישראל, מינהל התכנון, ועדות התכנון המחוזיות וכן ועדות גבולות להעלאת נושאים עקרוניים ונושאים פרטניים רלוונטיים ולקידום נושאים החשובים למינהל אזורי תעשייה.

מינהל אז"ת הוא נציג השר במועצה הארצית לתכנון ולבנייה ובוועדות המשנה שלה ובוועדת התכנון לדיור לאומי (ותמ"ל). התכניות הנדונות שם הינן תכניות לאומיות בעלות השפעה ניכרת וכמעט לכל תכנית השפעה גם על תחומים עליהם אמון משרד הכלכלה והתעשייה.

מיפוי אזורי התעשייה בצפון (מתוך "דוח צפון" החלטת ממשלה 2262)

להלן פירוט משימות מרכזיות בתחום התכנון:

1. **גיבוש תכנית אסטרטגית לתכנון ופיתוח אזורי תעשייה במחוזות צפון ודרום**
מינהל אזורי תעשייה פועל לגיבוש מדיניות תכנון ופיתוח לאזורי תעשייה וליצירת תכנית אסטרטגית, אשר תיצור תמונה מערכתית רחבה על כלל אזורי התעשייה, תמונה הנעדרת כיום. תכנית אסטרטגית לתעסוקה במחוז צפון נמצאת לקראת אישור דוח הביניים בלשכת התכנון המחוזית צפון. תכנית אסטרטגית למחוז דרום החלה לפני מספר חודשים ונמצאת בשלבי תכנון ראשוניים.
2. **תכנון ופיתוח אזורי תעשייה ברי קיימא - מיזם משותף עם המועצה הישראלית לבנייה ירוקה.**
סקטור התעשייה מביא לידי ביטוי שיפורים נרחבים - הן ברמת ההשפעה הפיזית מרחבית והן ברמת איכות התעסוקה והשפעה חיובית על המשק בכללותו. פיתוח כלים לתכנון ולהערכה של אזורי תעשייה ברי קיימא יאפשר חיזוק מגמות אלו בישראל, ומיצוב מחדש של אזורי תעשייה כמנועי צמיחה כחלק מתכנון אינטגרלי של ערים ואזורים.
3. **חיזוק והטמעת פעילות האגף במוסדות התכנון**
נכון להיום שר הכלכלה והתעשייה באמצעות יחידת התכנון מיוצג רק ברמה הארצית. דבר זה יוצר עיוותים רבים ביכולת המשרד להשפיע על מדיניות ותהליכי פיתוח. לא אחת קורה שמאוסרות תכניות המנוגדות למדיניות המשרד והפוגעות מהותית באזורי תעשייה ותעסוקה וזאת לעיתים אף מבלי שהמשרד ידע על כך.
קיימת חשיבות רבה שעמדת השר והמשרד תוטמע בכל התוכניות הרלוונטיות ויש לפעול לתיקון נקודתי בחוק התכנון והבנייה להוספת נציגי שר הכלכלה והתעשייה בוועדות התכנון המחוזיות ובוועדה לתשתיות לאומיות לכל הפחות.
4. **העברת מתחמי תכנון מרשות מקרקעי ישראל לאחריות משרד הכלכלה והתעשייה**
בעבר, בעקבות רפורמה ברמ"י נתקבלה החלטה בהנהלתה להתמקד בפיתוח מתחמי מגורים ולהעביר נושאים אחרים לאחריות משרדי הממשלה הרלוונטים. צעד זה לא בוצע עקב מחסור בכוח אדם בתחומי התכנון במינהל אזורי תעשייה.

5. יצירת בסיס ידע תכנוני

לאור מעורבות גוברת בתחום התכנון מצופה ממשרד הכלכלה והתעשייה, כמו ממשרדים אחרים לחוות דעתו ולהביע עמדה מנומקת היטב לנושאים שעל סדר יום הוועדה. "נטל" זה דורש יצירת עומק ובסיס ידע משמעותי ואיכותי. במשרדים אחרים הוקצו המשאבים הנדרשים המאפשרים להם קבלת החלטות מושכלות בהתאם לאינטרס המשרדי והידע שנצבר. על מנת לעמוד בכך מתוכננות מספר פעילויות ובניהן:

- טיוב מערכת GIS ומעקב אחר שטחי תעשייה בתכנון, מאושרים סטטוטורית, מפותחים ומשווקים.
- קשר שוטף עם מינהל התכנון, ועדות התכנון ורמ"י ברמת המטה והמחוזות.
- יצירת מאגר מתכננים אשר יעבור הכשרות וימי עיון בנושא תכנון אזורי תעשייה
- פתיחת מחזורים נוספים לקורס תכנון אזורי תעשייה.

8. ניהול אזורי תעשייה והקשר עם הרשויות המקומיות

באופן כללי, אזורי התעשייה מנוהלים בשוטף על ידי הרשויות המקומיות. רבות מתוכן כונו מינהלות לאזורי התעשייה שבאחריותן, במודלים שונים של ניהול.

חלק מרכזי במדיניות קידום אזורי התעשייה ומיצוי הפוטנציאל הטמון בהם ליצירת כר פורה לתעסוקה ולפיתוח כלכלי מתייחס לניהול אזור התעשייה. המינהל נותן מענה לצרכים נקודתיים אשר מובאים לפתחו על ידי מנהלי אזורי התעשייה והרשויות המקומיות. המינהל מייחס חשיבות לניהול מקצועי של אזור התעשייה ורואה במינהלת אזור התעשייה גורם המסייע משמעותי להצלחתו.

א. פעולות שנעשו על מנת לחזק את ניהול אזורי התעשייה ברשויות המקומיות:

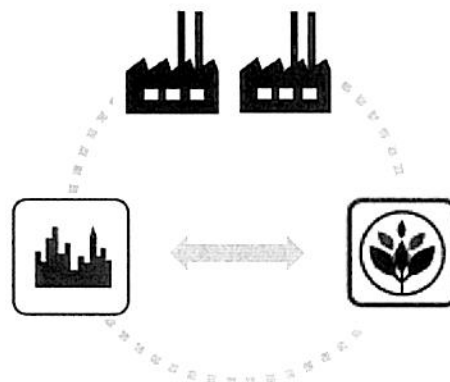
- מינהל אז"ת יחד עם מינהל שלטון מקומי הגדיר את תפקיד מנהל אזור התעשייה ברשות המקומית וכן את תנאי הסף לקבלה לתפקיד.
- המינהל פיתח קורס הכשרה למנהלי אזורי תעשייה יחד עם מינהל שלטון מקומי במשרד הפנים. בשנת 2021 יש כוונה לפתוח מחזור נוסף של הקורס.
- התקיימו ימי עיון למנהלי אזורי תעשייה על מנת להקנות ידע וכלים לביצוע תפקידם והוקם פורום מנהלי אזורי תעשייה לבחינה משותפת של סוגיות שונות שעומדות על הפרק.
- המינהל מספק מערכת מדף מוכנה במחיר מוזל לניהול קשרי לקוחות (CRM) עבור מנהלי אזורי התעשייה, בשיתוף ישראל דיגיטלית.
- המינהל מגבש הנחיות לכתיבת עמדת הרשות המקומית לגבי הקצאת קרקע לזימים.
- המינהל מתכנן כתיבה של מדריך למנהל אזור התעשייה.

ב. המינהל פועל להסדרת היחסים בין אזורי תעשייה, משרדי ממשלה ורשויות מקומיות.

ג. לאור החשיבות הרבה שאנו רואים בקיומה של מנהלת איכותית, מקצועית שלוקחת אחריות על אזור התעשייה, המנהל הפעיל בעבר מספר תכניות סיוע למינהלות קיימות וחדשות שיסייעו במשיכת יזמים ובמיצוי הפוטנציאל של אזורי התעשייה. בשנים האחרונות פעילות זו נבעה מכח החלטות ממשלה ייעודיות בלבד. כיום, לא ניתן לסייע למינהלות אזורי תעשייה ללא החלטת ממשלה בנושא. בשנה הקרובה המינהל יפעל

להגדרתה במסגרת סמכויות הבסיס של המינהל. יש צורך בהחלטת ממשלה שתאפשר למינהל לתמוך במינהלות ולהשקיע בפעולות שיווק מול יזמים בטרם הקצאת קרקעות באזורי תעשייה בהם יש קושי בשיווק. הנושא נבחן עם משרד המשפטים במסגרת בחינת סמכויות מינהל אז"ת. במידה וסמכות זו תוסדר, בכוונת המינהל לסייע למינהלות ברשויות המקומיות, בדגש על פעילות שיווק ויצירת מקורות הכנסה למינהלת.

9. קידום מודלים וכלים לפיתוח התעשייה

לתעשייה תפקיד חיוני וחשוב בכלכלת המדינה. בעשורים האחרונים עברה התעשייה בישראל תהליך ארוך של שחיקה בחלקה היחסי במשק, בין היתר בעקבות תהליכי גלובליזציה שהתרחשו, לצד תהליך מתמשך של דחיקת התעשייה והרחקתה מהמרקם העירוני. אולם, היום ניכרת מגמה של חזרת התעשייה למדינות המפותחות בכלל ולעיר בפרט. תהליך זה משנה את תפקידו ההיסטורי של אזור התעשייה, ממרחב המאפשר להקים מפעלים ולעסוק בפעילות יצרנית בלבד, במרוחק ובמנותק מסביבות המגורים, למרחב מגוון, חדשני, פעיל לאורך רוב שעות היום, המחובר בקשר ישיר לעיר, לתושבים ולכלכלה המקומית והאזורית.

פיתוח אזורי תעשייה אינו מסתכם רק ביצירת המסגרת הסטטוטורית והנחת התשתית הפיזית להקמת המפעלים. מינהל אז"ת מקדם כבר היום מודלים חדשניים לקידום ופיתוח תעשייה בניהם מודל מיקרו תעשייה – שמטרתו עידוד ותמיכה בבנייה או שיפוץ של מתחמים תעשייתיים ייחודיים, הפונים ליזמים צעירים ותעשיינים קטנים עד בינוניים הפועלים בתחום דומה ומספקים שטחי השכרה אטרקטיביים ומודולריים לצד מתקנים משותפים ומעטפת שירותים רחבה.

פיילוט ראשון למודל תוקצב בהחלטת ממשלה ונמצא בשלבי ביצוע בקרית שמונה – מתחם הפוד טק שיוקם באזור התעשייה הצפוני. הוראת מנכ"ל 6.10 המגדירה את תנאי התמיכה בפרויקט פורסמה באוגוסט 2019. עקב משבר הקורונה והיעדר כלכליות ליזמים עודכנה ההוראה והיא לקראת פרסום מחדש במהלך שנת 2021.

10. שיפור מסדי נתונים ומחשוב עבודת המינהל

מנהל אזורי תעשייה החל לפני מספר שנים בבניית תפיסת פתרון כוללת לניהול טכנולוגי חכם של עבודת המנהל מתוך ראייה רחבה הסוברת כי נדרשת הערכות והתאמה למשימות מפתח ויכולת לקבל החלטות מושכלות מבוססות מידע בין היתר:

1. בתחילת 2015 הושק "הטופס המקוון" שבאמצעותו ניתן להגיש בקשות להקצאת קרקע בצורה מכוונת. פעולה זו מאפשרת לכל יזם / חברה להגיש בקשות להקצאות קרקע בצורה מקוונת.
2. מערכת גאוגרפית GIS - נבנתה מערכת המנהלת את נתוני המקרקעין ומציגה את אזורי התעשייה והקצאות הקרקע על גבי מפה. התשתית עליה פועלת מערכת ה-GIS כיום מיושנת ודורשת שדרוג משמעותי. בכוונת היחידה לצאת במכרז לפלטפורמה חדשה ל-GIS.
3. בשנת 2019 הושקה מערכת תפעולית חדשה להקצאות קרקע בשיתוף אגף מערכות מידע. המערכת כוללת טופס מקוון משותף למנהל אז"ת ורמ"י, חו"ד מנהלים מקצועיים במשרד וכל הטיפול בתיק עד והפיכתו לתיק אלקטרוני, שמנוהל באמצעות מחשב בלבד. יש צורך לסנכרן את המערכת עם מערכות המידע של רמ"י, משימה שנמצאת בתכנית העבודה של 2021.
- כמו כן, נדרש לבצע שיפורים ושדרוגים למערכת, בעקבות ניסיון העבודה איתה במשך השנה האחרונה.
4. הטמעה של מערכת לניהול פרויקטים עבור עבודה מול החברות המנהלות את עבודות הפיתוח.

מינהל התקינה

ראש היחידה והממונה על התקינה – איגור דוסקלוביץ

אודות

שר הכלכלה והתעשייה אחראי על יישום חוק התקנים ופקודת היבוא והיצוא. במסגרת חוק התקנים השר רשאי להתקין תקנות וצווים, למנות הממונה על התקינה ולשנות מעמד תקנים ישראלים. השר רשאי להכריז על תקן ישראלי וולונטרי כתקן רשמי וזאת במטרה להבטיח בטיחות ובריאות הציבור וכן הגנה על איכות הסביבה. תקנים רשמיים החלים על מגוון רחב של מוצרים, בין אם צרכניים לבין אם לשימוש בתעשייה.

הממונה על התקינה מנהל ומתכלל תהליך הכרזה על הרשמיות/החלפת תקנים רשמיים/רביזיות של תקנים רשמיים ובכלל זה: מקיים קשר עם מכון התקנים ובאמצעותו עם ועדות התקינה; מקיים התייעצויות ציבוריות עם כל הגורמים הנוגעים לתחום התקן; מפעיל ועומד בראשה של ועדת האימוץ הסטטוטורית; מבצע תהליך היועצות בשם השר עם השרים הממונים; מהווה גורם מקצועי הממליץ לשר בדבר ההכרזה; מעביר מכלול העמדות המקצועיות בדבר השינויים הלאומיים לאישור שר האוצר וראש הממשלה.

במסגרת פקודת היבוא והיצוא השר רשאי להתקין תקנות וצווים. בין הצווים צו יבוא חופשי וצו קבוצות יבוא.

לממונה על התקינה אחריות וסמכויות פיקוח ואכיפה מכוח חוק התקנים ופקודת היבוא והיצוא. כך הממונה על התקינה האחראי על אכיפת תקנים רשמיים: קביעת הסדרי אכיפת התקנים הרשמיים בשוקים, קביעת הנהלים והתהליכים הקשורים לאישור הטובין המיובאים. לממונה על התקינה סמכויות אכיפה וענישה מינהליות ופליליות כנגד יבואנים, יצרנים, עוסקים ומעבדות בדיקה.

בנוסף, הממונה על התקינה מכוח חוק התקנים אחראי על אישור מעבדות שבדקות התאמת המוצרים לתקנים (מעבדות מאושרות) וגם מכוח פקודת היבוא והיצוא אחראי על הכרה במעבדות בדיקה שרשאיות לבדוק טובין מיובאים לפי תקנים רשמיים.

למשרד הכלכלה והתעשייה מספר גופים סטטוטוריים בתחום תקינה והסמכת מעבדות: מכון התקנים הישראלי, שפועל במסגרת חוק התקנים, והרשות הלאומית להסמכת מעבדות, שפועלת לפי חוק הרשות הלאומית להסמכת מעבדות. שני הגופים האלה מתוקצבים ע"י המשרד ותקציביהם מפוקחים ע"י הממונה על התקינה.

מכון התקנים הינו תאגיד סטטוטורי שמכין ומעדכן תקנים ישראלים. הרשות הלאומית להסמכת מעבדות בוחנת יכולת טכנית של מעבדות וגופי בחינה לבצע בדיקות ומסמיכה אותם בהתאם לתקנים ולהנחיות בין לאומיות.

הממונה על התקינה משמש כחבר דירקטוריון של מכון התקנים, יו"ר מינהלת תו תקן במכון התקנים, יו"ר ועדת ההיתרים במכון התקנים וחבר דירקטוריון של הרשות הלאומית להסמכת מעבדות.

יעדי הממונה ותפקידיו

- קביעת מדיניות התקינה בארץ בהתאם למקובל במדינות המפותחות בעולם.
- אישור ותקצוב פעילות התקינה במכון התקנים.
- קביעת מדיניות אכיפת התקנים הרשמיים בשלבי היבוא והשיווק לשם הגנה על הציבור ממוצרים שמסכנים את בריאותו, בטיחותו והפוגעים באיכות הסביבה, תוך יצירת איזון בין מתן הקלות בשחרור מוצרים טעונים אישור תקן ביבוא לבין הגברת האכיפה בשלב השיווק.
- אכיפת התקנים הרשמיים.
- אישור והכרה של מעבדות בדיקה.
- עמידת מדינת ישראל בהתחייבויות בינלאומיות מתוקף הסכמי WTO/TBT – הרמוניזציה של תקינה לאומית עם תקינה בינלאומית, שקיפות הרגולציה הטכנית של המדינה כלפי מדינות חברות בארגון הסחר העולמי.

עיקרי הפעילות בתקופה האחרונה:

- אחת הרפורמות המשמעותיות בתחום התקינה של השנים אחרונות הייתה פתיחה לתחרות של בדיקות התאמה לתקן של מוצרים מיובאים. בהתאם לרפורמה יבואן יכול לפנות למעבדות פרטיות מוכרות על ידי הרגולטור, לצורך בדיקת הטובין המיובאים והוכחת עמידה בתקן רשמי, זאת בניגוד למצב שקדם לרפורמה בו למכון התקנים היה מונופול על בדיקות המעבדה ביבוא.
- נכון להיום, ישנן שלוש מעבדות מוכרות (מעבדת חרמון, מעבדת I.T.L, ומעבדת System) שפועלות בתחום בדיקות יבוא במקביל למכון התקנים.
- רפורמה משמעותית נוספת הינה התקנת צו קבוצות יבוא שמאפשר מתן הקלות ביבוא של מוצרים שחלים עליהם תקנים רשמיים ע"י שחרור הטובין על בסיס הצהרת היבואן במקום בדיקות מעבדה.
- המשך הליך להתאמת התקינה הישראלית לתקינה הבינ"ל במטרה להקל על הסחר הבינ"ל והורדת יוקר המחייה.

משימות הממונה על התקינה בתקופה הקרובה

- בנוסף לפעילות שוטפת של המינהל בתחומי טיפול במעמד התקנים ואכיפת הוראות חקיקה ככלל והתקנים הרשמיים בפרט, ישנם מספר פרויקטים מיוחדים:
1. הפעלת מערך עיצומים כספיים ככלי אכיפה מנהלי וכחלופה לאכיפה פלילית.
  2. עיבוי מערך פיקוח ואכיפה לצורך הגברת פעולות פיקוח ואכיפה של הממונה על התקינה בשווקים נוכח מתן הקלות ביבוא במסגרת צו קבוצות יבוא:
    - גיוס והכשרת המפקחים
    - השלמת פיתוח והטמעת מודולים נוספים למערכת הממוחשבת שתומכת בפעולות פיקוח/אכיפה

3. סקירה בינלאומית וגיבוש מודל ישראלי להבטחת שמירת הוראות תקנים רשמיים ע"י מנגנוני פיקוח "הלא ממשלתי", תוך שיתוף פעולה עם ארגוני צרכנים, איגודים מקצועיים, חברות ביטוח ומעבדות.

4. תמיכה ותקצוב מכון התקנים (אגף התקינה) בפרויקט של סקירת התקינה העולמית ואיתור פערים בתקנים חיוניים למשק הישראלי (הפרויקט מבוצע ע"י מכון התקנים):

- במדינת ישראל יש כיום כ 3800 תקנים ישראליים (מחייבים ושאינם מחייבים).
- לעומת הני"ל יש בארגוני התקינה הבינ"ל המובילים (IEC, ISO) למעלה מ 30,000 תקנים.
- הרעיון הנו לבצע מיפוי של כלל הפערים, לאתר תקנים בינ"ל שאין להם מקבילה ישראלית ושיכולה להיות להם תרומה חשובה למשק הישראלי ולהכין תכנית רב שנתית לאימוצם.
- הפרויקט מבוצע בשיתוף כל בעלי העניין.

עיקרי תכנית העבודה ותכנון עתידי

על מנת להוביל את התקינה הישראלית, לרבות התקינה הישראלית הרשמית, תוך מילוי סמכויותיו וחובותיו לפי חוק התקנים ופקודת היבוא והיצוא, פועל מינהל התקינה במספר מישורים:

1. בין-לאומי-

מינהל התקינה בשיתוף עם מינהל לסחר חוץ פועלים ברמה הבינלאומית במטרה להגביר את תחרותיות התעשייה הישראלית בשווקים הבין לאומיים, להסיר חסמי סחר בין לאומי ולכונן הסכמי ההכרה ההדדית בין ישראל לשותפותיה בבדיקות התאמה של מוצרים לדרישות התקנים. בין הפרויקטים המשותפים של מינהל התקינה ומינהל סחר חוץ ניתן למנות כלהלן:

- ייזום והאצת מו"מ עם גושים ומדינות להשגת הסכמי הכרה הדדית (MRA) להערכת התאמת המוצרים לתקנים.
- אישור תקציב מכון התקנים עבור השתתפות פעילה של נציגי התעשייה הישראלית בוועדות התקינה בחו"ל, בינלאומיות ואזוריות.
- מינהל התקינה מפעיל מרכז מידע TBT-WTO, אשר פעילותו מחויבת מכוח הסכמי WTO ומאפשרת:

- החלפת מידע בעניין שינויים ברגולציה טכנית בין מדינות החברות
- ריכוז פניות בעניין שינויים ברגולציה טכנית בישראל ובחו"ל ומתן מענה לפונים
- יועץ לתעשייה ישראלית מייצאת בעניין רגולציה טכנית ביעד היצוא.

2. הסברה-

מינהל התקינה פועל רבות להגברת המודעות בקרב יצרנים, יבואנים ומשווקים לגבי חובותיהם עפ"י חוק התקנים ולגבי השינויים הצפויים בתקינה ובחיקקה הטכנית בעולם. כמו כן, הממונה על התקינה מפרסם אזהרות רבות לציבור הצרכנים על המוצרים המסוכנים שנמצאו בשווקים (לרבות ריקולים), וגם מידע מועיל לצרכן בדבר מוצרים עליהם חלים תקנים רשמיים. מינהל התקינה פיתח ומתחזק הפורטל הישראלי לבטיחות מוצרי צריכה..

3. רגולציה-

- תיקוני חקיקה (חוק התקנים ופקודת היבוא והיצוא) נוכח ניסיון שנצבר מאז התיקונים הקודמים, במסגרת חוק ההסדרים 2016, ולבקשות גורמי משק.
- תיקוני ועדכוני צו יבוא חופשי בכל הקשור לאישור עמידת טובין מיובאים בדרישות התקנים הרשמיים.

4. תקינה-

- נציגי מינהל התקינה משתתפים בכל ועדות התקינה המרכזיות ובוועדות טכניות רלוונטיות ומשפיעים על מדיניות התקינה הישראלית ועל החלטותיהן של הועדות.
- מינהל התקינה מפעיל וועדת האימוץ לבחינת תוספות/שינויים לאומיים בתקנים רשמיים מאומצים לקראת אישור השינויים בהם ע"י השר.
- מינהל התקינה פועל להסרת הרשמיות מתקנים או סעיפים בתקנים רשמיים שלא עונים למטרות התקינה הרשמית מפורטות בחוק התקנים, ולהכרזת הרשמיות על המוצרים שעשויים להוות סכנה בריאותית ובריאותית.

5. אכיפה-

- תכנון פיקוח ואכיפה בשוקים אל מול ההקלות במשטר בדיקות טובין מיובאים כך שישמר איזון בין הצורך להקל על עשיית העסקים לבין חובה לשמור על בטיחות ובריאות הציבור והסביבה.
- פיתוח מודלים לניהול והערכת סיכונים בשוקים ובשערי הנמל לתמיכה בתכנון האכיפה ובקביעת משטר הבדיקות לטובין מיובאים.
- הפעלת כלים אפקטיביים חדשים באכיפה שמוקנים לממונה בחוק התקנים המעודכן:
  - עקבות מסמכי המוצר לאורך כל שרשרת ההספקה;
  - עיצומים כספיים;
  - פרסום הודעות אזהרה לציבור.
- אכיפת חובת דיווח של העוסקים אודות כל מקרה של פגיעה או כמעט פגיעה בבריאות ובריאות הציבור.

6. מכון התקנים-

מעורבות הממונה על התקינה:

- גיבוש אסטרטגיית המכון ארוכת תווך נוכח שינויים שחלים בבדיקות יבוא ותחרות
  - יישום מדיניות הממשלה בכל הקשור לאימוץ תקינה זרה ובינלאומית בתקנים ישראלים ובקביעת מדיניות התקינה הרשמית בארץ.
- אישור תכנית עבודה שנתית של אגף התקינה ותקצוב בהתאם, אישור ביצוע התכנית וביצוע תשלומים בהתאם לדיווח.

• **שותפים בתחום התקינה:**

1. משרדי ממשלה-
בתהליך הכרזת על רשמיות תקנים, משמש מינהל התקינה כמתאם מקצועי בין משרד הכלכלה והתעשייה למשרדי ממשלה אחרים, לרבות, משרד רה"מ, משרד הבריאות, הפנים, הגנת הסביבה, תשתיות לאומיות, האנרגיה והמים, התקשורת, הבינוי והשיכון, החקלאות, משרד לביטחון פנים.
2. מכון התקנים- (ראה נספח תחת יחידות סמך)
- סמכות בלעדית להכנת התקנים בישראל
- מוסמך לבצע בדיקות התאמה לתקנים
- מפעיל מערכת תו תקן
הממונה על התקינה יחד עם האוצר מאשרים תקציב פעילות אגף התקינה.
מכוח חוק התקנים, הממונה על התקינה הנו חבר בוועד הפועל (הדירקטוריון) של מכון התקנים, יו"ר מינהלת תו התקן וועדת ההיתרים הפועלות במכון.
3. הרשות הלאומית להסמכת מעבדות
הממונה על התקינה חבר המועצה של הרשות. הסמכת מעבדות הינה חלק אינטגרלי של תהליך אישור מעבדות ע"י הממונה על התקינה. הממונה מאשר את תקציב התמיכה לרשות.
4. איגוד לשכות המסחר
האיגוד משמש כגוף היציג לצורך הידברות בין מינהל התקינה לבין ציבור היבואנים והמשווקים בישראל בכל הקשור למדיניות התקינה.
5. התאחדות התעשיינים
התאחדות התעשיינים משמשת כגוף היציג לצורך הידברות בין מינהל התקינה לבין היצרנים והתעשיינים בישראל בכל הקשור למדיניות התקינה.
6. ארגון הסחר העולמי (WTO)
החל מ- 1995, עם הצטרפותה לארגון והחתימה על סכם TBT (חסמים טכניים לסחר), שינתה ישראל את מדיניותה לגבי הסחר במוצרי תעשייה ופתחה את שעריה לסחר עם שאר העולם (אין יותר מדיניות הגנה על תוצרת מקומית, כפי שנהוגה למשל במשרד החקלאות). כחלק מהתחייבויותיה של מדינת ישראל מכוח חתימתה על הסכם ה- TBT, מינהל התקינה מפעיל מרכז מידע לאומי ל- WTO-TBT.
7. OECD
מינהל התקינה הינו שותף פעיל של קבוצת עבודה לבטיחות מוצרים Working Party on Consumer Product Safety של OECD.
8. PROSAFE
ארגון הרגולטורים של האיחוד האירופי, אליו הצטרף מינהל התקינה ב-2016. הארגון פועל להרמוניזציה של פעולות אכיפה בשטח בין מדינות האיחוד וביזום פעולות אכיפה בינלאומיות, תוך הפעלת כלים של הערכת סיכונים.

מינהל יבוא

ראש היחידה - דני טל

מינהל יבוא כולל כ-20 עובדים ופועל לקידום תחרות מחירים, הפחתת יוקר מחיה, הסרת חסמי יבוא ומניעת יבוא במחירי היצף, באמצעות אגפיו השונים.

המינהל מתנהל כתחנת One Stop Shop לכלל פניות היבואנים תחת קורת גג אחת, ומשמש רשות מוסמכת למתן עשרות אלפי אישורי ורישיונות יבוא בתחומים שונים, מכין ניירות עמדה הנוגעים להפחתת מיסים, הקלות ברגולציה ליבוא, גיוון ערוצי היבוא ופתיחת מכסות פטורות ממכס, וממליץ על מדיניות היבוא של מדינת ישראל לשר הכלכלה והתעשייה ולממשלה.

בנוסף, מוסמך המינהל לבצע חקירות כלכליות בינלאומיות בהתאם לחוק היטלי סחר ואמצעי הגנה ועל פי ההסכמים הבינלאומיים עליהם חתומה ישראל במסגרת ארגון הסחר העולמי (WTO), ומגיש לשר את המלצותיו בנושא היטלי היצף ואמצעי הגנה אחרים לשם הגנה מפני סחר לא הוגן.

המינהל מחולק לארבעה אגפים שונים:

- מכסות יבוא
- אישורי יבוא
- רישיונות ליבוא נשק וצעצועים מסוכנים
- היטלי סחר

מכסות יבוא

מינהל יבוא מחלק כ- 170 מכסות שונות ליבוא מגוון מוצרי מזון פטורים ממכס כגון: בשר טרי, שמן זית, גבינות, חמאה, אבקת חלב, ירקות קפואים ועוד. היחידה מטפלת בכל שנה בכ- 700,3 בקשות למכסות ומחלקת כ- 2,200 מכסות בשנה.

המכסות המחולקות כוללות מכסות מנדטוריות, להן מחויבת מדינת ישראל במסגרת הסכמי הסחר הבינלאומיים ומכסות וולונטריות אשר מיועדות להתמודד עם מחסור או לשם הפחתת מחירים.

הישגים עיקריים בשנים האחרונות:

- הכנסת הליכים תחרותיים לאופן חלוקת המכסות לפיהם הזוכים במכסה הם אלה המתחייבים למכור את המוצרים במחיר הזול ביותר לצרכן. הליכים אלה, הכוללים חלוקת מכסות בשר טרי, חמאה, גבינה ושמן זית, הביאו לירידת מחירים במוצרים עצמם ובקטגוריות הענפיות הכוללות מוצרים מתחרים.
- הפעלת מדיניות חדשה אשר כללה: שיקולי עידוד תחרות והפחתת יוקר המחיה כשיקולים מרכזיים בחלוקת המכסות, הפעלת הנחיות שהובילו להפסקת סחר במכסות, הפסקת הגשת בקשות ע"י חברות קש או חברות קשורות, הגברת השקיפות בהליך התחרותי ותוצאותיו והגברת אפקטיביות במימוש המכסות על ידי הוספת סבבי חלוקה במהלך השנה ודרישה מהחברות הזוכות לעמידה באבני דרך למימוש המכסות.

- הובלת מאמץ בין-משרדי לביטול המכס על החמאה. הביא לסיום המחסור, להפחתת מחירי חמאה ולהגדלת מגוון המוצרים לצרכן.
- ההליכים התחרותיים הביאו להפחתות משמעותיות במחירים לצרכן של בשר, שמן זית ושעועית קפואה המיובאים במכסות תחרותיות.
- בשנה האחרונה בוצעו שינויים לצורך שיפור פעילות הבקרה במימוש וניצול המכסות.
- מינהל היבוא מציב יעדים להפחתת מחירים ברמת המשק ומביא להישגים בהפחתת יוקר המחיה. להלן היעדים שהוצבו לשנת 2020 וההישגים בגינם:

שם מדד	ערך בסיס 2019	יעד 2020	תוצאה 2020
המשך הפחתה נוספת של 10% במחירי השמן זית במכסה לעומת מחיר זוכה במכסה אשתקד	17.3 ₪ לבקבוק	15.6 ₪ לבקבוק	11.65 ₪ לבקבוק
מימוש 80% ממכסות החמאה שיחולקו בינואר 2020 עד סוף אוקטובר 2020 במחיר שאינו גבוה מהמפוקח.		80%	פטור שנתי
שעועית ירוקה קפואה : השוואה למחיר הממוצע לצרכן והפחתת 20% בתוצאות ההליך התחרותי ממחיר זה.	15.20 ₪ לאריזה של 800 גרם	12.2 ₪ לאריזה של 800 גרם	7.18 ₪ לאריזה של 800 גרם.

יעדים עיקריים לשנת 2021

- מינהל היבוא הציב יעדים תוצאתיים לפעילותו בשנת 2021 כדלקמן:

יעד	ערך בסיס 2020	יעד 2021
הפחתה נוספת של 10% במחיר לצרכן של שמן זית המחולק במכסה בהליך תחרותי	11.65 ₪ לבקבוק (750 מ"ל)	10.5 ₪ לבקבוק (750 מ"ל)
הפחתה נוספת של 10% במחיר לצרכן של שעועית קפואה המחולקת במכסה בהליך תחרותי	7.2 ₪ לאריזה של 800 גרם.	6.5 ₪ לאריזה של 800 גרם.
הפחתה נוספת של 5% במחיר לצרכן של גבינה צהובה ארוזה על המדף המחולקת במכסה בהליך תחרותי	35 ₪ לק"ג	33.25 ₪ לק"ג
הגדלת שיעור מכירת הבשר הטחון בהליך התחרותי מסך הבשר הטחון הנמכר ברשתות הקמעונאיות	כ- 40%	80%

אישורי יבוא

היחידה פועלת על פי הוראת מנכ"ל 2.6 למתן פטורים מהצגת תקן רשמי לפי סעיף 2ג2 המהווים אישורי יבוא טובין ללא צורך בהצגת אישור מכון התקנים. היחידה מפיקה כ-18,000 אישורי יבוא בשנה באמצעות בודקים טכניים וגורמים מוסמכים ליבוא, בשיתוף פעולה עם מהנדסי יחידת התקינה, לשם הפחתת הנטל הבירוקרטי ביבוא.

הישגים עיקריים בשנים האחרונות:

- הפעלת מערך אישורי יבוא בהיקפים גדולים למרות תקופת הקורונה המאתגרת: באמצעות עבודה מהבית, הקמת מוקד פניות וכדומה.
- איחוד כלל נותני האישורים תחת קורת גג אחת והנחלת תקני טיפול ושירות אחידים ליבואנים.
- שיפור מתמשך בשירות וצמצום זמן הטיפול בבקשות ל-2 ימי עבודה במתן אישורי היבוא, לעומת 14 ימים על פי חוק.
- שיפור הממשק בין היחידה ללקוחותיה, נגישות גבוהה לקהל היבואנים באמצעים ישירים ובאמצעות סמינרים וימי עיון לעובדי היחידות הרלוונטיות בנושא שיפור השירות.
- ביטול נוהל מב-72 אשר חייב סימון בעברית של מוצרי ביגוד וטקסטיל עד 2018. הביטול הביא לחסכון ישיר של 30 מיליון ₪ בעלויות היבואנים, להרחבת היבוא המקביל, הגדלת מספר היבואנים הקטנים, והגברת התחרות לצד הפחתת נטל הרגולציה בתחום.

יעדים עיקריים לשנת 2021

- סיום הליך העדכון והוצאת הוראת מנכ"ל 2.6 חדשה הכוללת הרחבה בהקלות על היבואנים והרחבת אפשרויות הפטור באישורי היבוא (במקום הוראה הקיימת מאז 2012).
- הטמעת הוראת הפטור החדשה והמשך שיפור מערך מתן האישורים ע"י ארגון סמינרים ליבואנים ועמילי מכס, ביצוע הכשרות והדרכות פנים-ארגוניות, וביצוע הליכי בקרה על יישום ההוראה המתוקנת.

רישיונות ליבוא נשק

- היחידה פועלת למתן רישיונות ליבוא נשק, ציוד לייזר ופירוטכניקה וצעצועים מסוכנים. פעילות רישיונות היבוא גדלה ב- 895% במשך שנתיים.

הישג עיקרי בשנים האחרונות:

- בשנה האחרונה קלט המינהל תחומי פעילות חדשים בתחום רישיונות יבוא (חץ וקשת, לייזר וזיקוקים) במקביל להפעלת מערך רישיונות יבוא נשק, כלי ירי וצעצועים מסוכנים.
- בשנתיים האחרונות חל שיפור בשירות ובהגברת השקיפות מול ציבור היבואנים. הדבר בא לידי ביטוי במעבר מהענקת רישיונות ידניים לרישיונות ממוחשבים דרך מערכת מסלול של מינהל המכס, בהשלמת נוהל עבודה בתחום נשק וכלי ירי ובשיפור ההסברה באמצעות ימי עיון, הדרכה והסברה ליבואני הנשק.

יעדים עיקריים לשנת 2021

- השקת מערך פיקוח ואכיפה, חוץ יחידתי, לנושא נשק וצעצועים מסוכנים אשר ינוהל דרך ניהול סיכונים בשיתוף פעולה עם יחידת האכיפה המשרדית.
- קידום שיתופי פעולה בין משרדיים עם הוועדה לצעצועים מסוכנים, המכס והמשרד לביטחון בפנים והפקת לקחים לייעול השירות והאכיפה.
- חיזוק הקשר עם יבואנים, סוחרי נשק ובעלי מועדוני איירסופט ופיינטבול באמצעות ביקורות וימי עיון בתחום נשק וכלי ירי.

היטלי סחר

היחידה להיטלי סחר מופקדת על ביצוע הוראותיו של חוק היטלי סחר ואמצעי הגנה, תשנ"א-1991. היחידה מבצעת חקירות כלכליות בארץ ובעולם לשם בחינת קיומם של יבוא בהיצף ויבוא מסובסד, האסורים על פי החוק המקומי והבינלאומי. כמו כן, אמונה היחידה על הפעלת אמצעי הגנה המאפשרים להגן על התעשייה המקומית מפני יבוא במקרים חריגים בהם נדרשת התערבות. ההגנה מתבצעת באמצעות שלושה סוגי היטלים: היטל היצף, היטל משווה והיטל ביטחה, ובאמצעי הגנה הכוללים היטל הגנה ומכסות יבוא. בראש היחידה עומד מנהל מינהל יבוא המשמש גם כממונה על היטלי סחר לו מוקנות בחוק סמכויות לניהול חקירות וקבלת החלטות. היטל היצף מוטל על יבוא בהיצף המוגדר עבור טובין שמחירו נמוך ממחירו בארץ המקור, הגורם נזק ממשי לענף היצרני בארץ. היטל משווה מוטל על יבוא לישראל המסובסד על-ידי הממשלה במדינת המקור ואשר גורם נזק ממשי לענף היצרני בארץ. היטל בטחה מוטל במקרים שונים המתוארים בחוק. אמצעי הגנה ננקטים כאשר חל גידול ניכר של היבוא בענף מסוים הגורם נזק חמור לענף היצרני בארץ, ובהתחשב בתועלת למשק הנובעת מהיבוא. החוק הישראלי והליך נקיטת אמצעים אלו מעוגנים בהסכמים בינלאומיים במסגרת ארגון הסחר העולמי (WTO) וכן כפופים למגבלות ולתנאים הקבועים בהסכמים אלה. המופקדים מכוח החוק על ביצועו הם מנהל מינהל היבוא המשמש כממונה על היטלי סחר במשרד הכלכלה, הוועדה המייעצת לשר הכלכלה והתעשייה לעניין היטלי סחר, והשר עצמו. יצרנים מקומיים המייצגים ענף יצרני בארץ יכולים להגיש לממונה על היטלי סחר תלונה כנגד יבוא במחירי היצף, יבוא במחיר נתמך (מסובסד) או גידול ביבוא הגורם נזק לתעשייה המקומית. על תלונה כאמור להיות מבוססת על ראיות לכאורה ולכלול מידע מתמשך, עקבי ומבוסס לגבי הנזק הנגרם לתעשייה המקומית. הממונה, לאחר שחקר את התלונה, בהתאם לחוק המקומי והסכמי הסחר הבינלאומיים עליהם חתומה ישראל, מעביר את ממצאי חקירתו בעניין היצף או יבוא במחיר נתמך, לוועדה המייעצת אשר שומעת את הצדדים ומעבירה לשר הכלכלה והתעשייה את מסקנותיה והמלצותיה. שר הכלכלה הוא אשר מחליט לבסוף אם להטיל היטל, באיזה שיעור ולאילו תקופת זמן. החלטת שר הכלכלה והתעשייה להטיל היטל היצף, היטל משווה, בטחה או נקיטת אמצעי הגנה טעונה הסכמת שר האוצר ואישור ועדת הכספים של הכנסת.

התפתחויות אחרונות בתחום זה:

- בעקבות תלונה של חברת פניציה נפתחה באוקטובר 2015 חקירה על יבוא בהיצף של זכוכית שטוחה מטורקיה ובספטמבר 2016 הטיל שר הכלכלה והתעשייה היטל היצף על יבוא זכוכית שטוחה מטורקיה למשך שנה אחת בשיעור של 26.5%.
- בדצמבר 2017 הוארך היטל ההיצף על יבוא זכוכית שטוחה מטורקיה באותו שיעור בשנתיים נוספות.
- בנובמבר 2019 נפתח הליך לבחינת הארכת תוקפו של צו היטלי סחר ואמצעי הגנה (היטל היצף על יבוא לוחות זכוכית צפה מטורקיה)(הוראת שעה), התשע"ח - 2018
- בעקבות תלונה של חברת מלט הרטוב ובתמיכת חברת נשר נפתחה חקירת היצף ובדצמבר 2018 החליט שר הכלכלה והתעשייה להטיל היטל של 0.25% על יבוא מלט מטורקיה ומיוון. בהחלטתו הטיל השר על הממונה על היטלי סחר לעקוב מקרוב אחר ההתפתחויות בשוק המלט וככל שמצב התעשייה המקומית יורע או שהיקף היבוא יגדל ל 50% מהשוק, יורה על פתיחה בהליך של בחינה מחדש עם אפשרות להמרת שיעור ההיטל הנמוך בשיעור יותר אפקטיבי.
- באוגוסט 2019 נפתח הליך בחינה מחדש של צו היטלי סחר ואמצעי הגנה (היטל היצף על יבוא צמנט פורטלנד אפור מטורקיה ומיוון) (הוראת שעה), התשע"ט- 2019. ההליך נמצא בשלבי סיום ובקרוב יוגשו ממצאיו לוועדה המייעצת לשר.
- בעקבות תלונה של חברת סינרגיי נפתחה חקירת היצף על יבוא כלי נחושת מטורקיה ובינואר 2019 החליט שר הכלכלה והתעשייה להטיל היטל בשיעור של 9.3-14.5% על יבוא כבלים למתח נמוך מטורקיה למשך שלוש שנים. לבקשת וועדת הכספים, עדכן השר במרץ 2019 את החלטתו לפרק זמן של ארבע שנים והצו אושר.
- ביולי 2019 נפתח הליך בחינת בקשה לקביעת היטל היצף נפרד ליצואן חדש בעניין יבוא בהיצף של כבלי נחושת למתח נמוך מטורקיה. ההליך נמצא בשלבי סיום ובקרוב יוגשו ממצאיו לוועדה המייעצת לשר.
- דיון בבקשה שהוגשה ע"י חברת ע.מטר ואחיו בע"מ להחזר היטלי היצף- יבוא סוליות גומי מדרום אפריקה.
- בשנת 2020: הגשת ממצאי בחינה מחדש של חקירת יבוא מלט בהיצף מטורקיה ויוון.

מבנה ארגוני

חוקיות היבוא

ראש היחידה - אנואר חילף

הפעילות במסגרת זו בתאום בין משרדי הממשלה האחראים על רשויות מוסמכות באמצעות הממונה על חוקיות היבוא. בכל הקשור לסוגיות הנוגעות לתחום חוקיות היבוא ויישום מדיניות היבוא כמו שהוגדרה בהחלטות הממשלה 2318 מיום 11.12.14 והחלטת הממשלה 1564 מיום 24.4.14. שאימצו את המלצות הוועדה להגברת התחרות והסרת החסמים בכל הנוגע לפעילות הממונה על חוקיות היבוא ויישום מדיניות יבוא חדשה.

המצב הקיים מראה כי נטל הרגולציה והעומס הבירוקרטי בתחום היבוא בישראל גבוהים בהשוואה לשוקי יבוא משמעותיים בעולם. חסמי היבוא נוגעים לתהליכי יבוא מסחרי ולתהליכי יבוא אישי. בנוסף, זוהו חסמים בתחום נגישות מידע חיוני ליבואנים. ועדת לנג קבעה יסודות לתוכנית עבודה מקיפה שתטפל בחסמים בתחום היבוא ותביא להגברת התחרות.

תוכנית העבודה של הממונה על חוקיות היבוא מושתתת על ארבע עקרונות עליהם מבוססת מדיניות יבוא חדשה כמו שאומצה בהחלטות הממשלה האמורות. להלן העקרונות עליהם מושתת תוכנית העבודה לשנים 2020-2021:

1. טיפול שוטף בהסרת חסמים נקודתיים, ומתן מענה לפנייות יבואנים.
  - המענה ליבואנים כולל מחד, מענה לפנייות יבואנים המבקשים מעורבות בשחרור סחורה מהנמלים, ומאידך, סיפוק מידע שאינו נגיש בשלב זה לכלל הציבור ומתן הסברים כללים על תהליך היבוא.
  - בחינת השפעת השינויים ברגולציה על היבוא באופן שוטף לרבות בתחום התקינה. סעיף 13 בהחלטת הממשלה 2318 מחייב את משרדי הממשלה להיוועץ עם הממונה על חוקיות היבוא בעת ביצוע שינויים ברגולציה החלה על היבוא. מתוקף סעיף זה מתבצעת עבודה למעקב אחר שינויים ברגולציה וגיבוש תגובה בהתאם לממצאים.
2. אימוץ מדיניות יבוא חדשה כמו שנקבע בדוח הוועדה להגברת התחרות והסרת החסמים, שאומת בהחלטות הממשלה. המדיניות מבוססת על ביטול הבירוקרטיה ופיקוח בשווקים. הממונה על חוקיות היבוא מרכז מטעם משרד הכלכלה את יישום מדיניות יבוא זו מול משרדי הממשלה האחראים על רשויות מוסמכות. עד כה גובשו רפורמות בתחומים מזון, תקשורת, תחבורה ותקינה. לאחר בחינת האפקטיביות של הרפורמות התגלה צורך בביצוע צעדים נוספים דרך גיבוש שינויים מבניים בתחומי היבוא השונים שמטרתם הסרת חסמים בירוקרטיים והגברת התחרות. בתחום זה נבחרים תחומים בהתאם לעבודה מקצועית. בשנתיים הקרובות אתמקד בהצעת שינויים בתחום המזון ובתחום התקינה במטרה לצמצם את הבירוקרטיה בשלב היבוא – ולנסות לאמץ את המדיניות הנהוגה בשוק האירופאי בעניין זה.
3. חיזוק הממשק בין הרשויות המוסמכות לבין המכס לצורך שיפור הממשק בנושא העברת המידע וניהול סיכונים. כיום, קיימת בעיה רוחבית בעניין הבנת הרגולציה והממשקים בין הרשויות המוסמכות. נושא זה יקודם באמצעות הקמת צוות בראשות מנכ"ל משרד הכלכלה ומנהל המכס

4. גיבוש צעדים להנגשה של המידע בתחום היבוא לכלל הציבור. היחידה תפעל למיפוי כלל הרגולציות לרבות הרגולציות הנגזרות מצו יבוא חופשי, במטרה להפוך את הרגולציה בתחום היבוא לשקופה וברורה לציבור היבואנים ולציבור בכלל שעוסק ביבוא אישי. במסגרת התוכנית יוקמו שתי מערכת – אחת ליבוא אישי והשנייה ליבוא מסחרי. מערכות אלו יכילו את כל המידע הקיים אודות חוקיות היבוא וירכזו אותו במקום אחד.

להלן עדכון אודות עיקר הצעדים שאמורים להתבצע בשנים 2020-2021

א. פעולות עיקריות להסרת חסמים רגולטורים ביבוא:

- בחינת השפעת השינויים בתקנים רשמיים על היבוא ועל השוק. כימות ההשפעה ובחינת קיום חסמים. עבודה זו מבוצעת מתוקף הוראת מנכ"ל 2.11 שגובשה על בסיס סעיף 13 בהחלטת הממשלה 2318. מטרת תהליך זה לשקף את משמעות השינויים בתקנים רשמיים קיימים או השפעת אכרזת תקן רשמי חדש.
- ככל שעולה קיום חסמי יבוא בעת גיבוש חוות דעת בנושא פונים לממונה על התקינה ופועלים לתיקון. במסגרת זו אני משתתף בדיונים בוועדת האימוץ ומשתתף בוועדות תקינה לפי הצורך ופוטנציאל לקיום חסמי יבוא
- במסגרת זו, תתבצע בחינה מרוכזת לכל השינויים בתקנים במסגרת תיקון 13 בחוק התקנים. המיקוד הינו בשינויים לא מתחייבים בתקנים אלו.
- הרחבת מסלולי ההקלות הקיימים – דרך גיבוש הצעות ליצירת מסלולים ירוקים ביבוא שמשרתים בעיקר את התעשייה. גיבוש נהלים דומים מול משרדי הממשלה האחראים על רשויות מוסמכות ביבוא
- עדכון המדיניות בנושא אכיפת חוקיות יבוא בכלל על ידי המכס. גיבוש הצעות יחד עם האוצר ליישום שיטה חדשה ברוח השיטה הנהוגה באיחוד האירופאי
- הפיכת צווי היבוא לצווים ממצים בעניין אכיפת חוקיות היבוא וכל מה שלא כלול בהם לא ייאכף ביבוא

ב. גיבוש תשתית לשינויים מבניים:

בוצעו מספר רפורמות במשרד הממשלה שמשרד הכלכלה באמצעות הממונה על חוקיות היבוא היה חלק מהם שיוועדו להקלת הנטל הרגולטורי בתחומים הבאים: תחום המזון, תחום רכב ומוצרי תעבורה, ציוד אלחוטי ותקינה.

תחום שטרם הסתיים תהליך הרפורמה בו - תחום התמרוקים, ככל שיוחלט לקדם אותם יידרש ריכוז הטיפול בעניינם מול משרדי הממשלה על ידי הממונה על חוקיות היבוא.

שנה זו תיבנה תשתית מקצועית התומכות בהמשך לרפורמה בתחום המזון במטרה לצמצם את הבירוקרטיה בתחום יבוא מזון רגיש. השנה תבוצע בחינה נוספת לפי מודל SCM לנטל הבירוקרטי ביבוא בתיאום עם משרד הבריאות

תוכנית עבודה זו מבוססת על בחינת השפעת הבירוקרטיה הקיימת על המחירים ועל התחרות, למידת השיטות הקיימות בשווקים מפותחים. גיבוש הצעות לעדכון הרגולציה הקיימת.

שני תחומים נוספים בהם נדרש השלמות:

בתחום משרד התקשורת – נדרש לשקף את הרפורמה ביבוא בצו יבוא חופשי לצורך כך יגובשו תיקונים שמשקפים את הרפורמה בצו יבוא חופשי בתחום משרד התחבורה – נדרש לשקף את הרפורמה בצו יבוא חופשי ולצורך כך נדרש לגבש תיקון בצו יבוא חופשי

ג. ניהול סיכונים:

הקמת צוות בראשות מנכל משרד הכלכלה לניהול סיכונים וחוקיות יבוא. הקמת הצוות נדרשת מתוקף החלטת הממשלה 2318 ובהמשך לדרישת משרד המשפטים בנושא. מטרתה הצוות לשפר את העברת המידע בין המכס לרשויות המוסמכות ולפתור בעיות בתחום חוקיות היבוא. כעת בשלה הקרקע להקמת צוות זה לאור יישום רפורמות ביבוא במספר תחומים כאמור. חובה לדאוג כי כל הממשק בין המכס לבין משרדי הממשלה יהיה שקוף, ולוודא תגובת מידית מצד הממשלה בכל הסוגיות המתעוררות בתחום חוקיות היבוא.

ד. הנגשת מידע בתחום החוקיות:

תחזוקה ושיפור למערכות המקוונות בתחום יבוא מסחרי ויבוא אישי שבמסגרתם מונגש כלל המידע הממשלתי הקשור ליבוא. המשך יישום החלטת ממשל 260

ה. יבוא אישי ומסחר מקוון:

קווי מדיניות הממשלה בתחום יבוא אישי נקבעו בהחלטת הממשלה 1564 מיום 18.4.24. בהחלטת ממשלה זו, נקבע כי הממונה על חוקיות ירכז את הטיפול בנושא הרגולציה על יבוא אישי מול כל משרדי הממשלה. ההחלטה אימצה את פרק המלצות הועדה לבחינת הסרת חסמי יבוא סחורות לישראל בראשותו של המנהל הכללי של משרד הכלכלה. בהחלטה נקבעו גם צעדים נקודתיים מול משרדי ממשלה. (להלן קישור להחלטת הממשלה - https://www.gov.il/he/Departments/policies/2014_dec1564).

ביום 18.6.17 קיבלה הממשלה החלטה מספר 2754 שעניינה "הפחתת יוקר המחיה והגברת התחרות ביבוא מוצרים באמצעות יבוא אישי" להלן קישור להחלטת הממשלה - https://www.gov.il/he/Departments/policies/2017_dec2754. ההחלטה נועדה להוות המשך ליישום מדיניות הממשלה בתחום יבוא אישי דרך אסדרה רחבה של יבוא אישי – וקביעת כללים רוחביים. ההחלטה מינתה ועדה בראשות סגנית הממונה על התקציבים, וחברים בה משרים ממשלה רלוונטיים לרבות משרד הכלכלה ומשרדים אחרים האחראים על רגולטורים עיקרים בתחום יבוא אישי (להלן - הוועדה).

המלצה עיקרית בדוח הוועדה הייתה יצירת צו יבוא אישי שיאגד את כל חוקיות היבוא האישי בתוכו. ביום 11.1.18 קיבלה הממשלה החלטה מספר 3243 (להלן – החלטת הממשלה) בה אימצה את המלצות הוועדה. (להלן קישור להחלטת הממשלה - https://www.gov.il/he/Departments/policies/dec3243_2018) במסגרת החלטת ממשלה

הוחלט, בין היתר, להטיל על שר הכלכלה והתעשייה להשתמש בסמכותו בהתאם לפקודת היבוא והיצוא [נוסח חדש], תשל"ט-1979, ולהתקין צו בנושא יבוא אישי (להלן - צו יבוא אישי).

משרד הכלכלה יישם את הרפורמה באופן כמעט מלא, לרבות הקמת מערכת להנגשת מידע ביבוא אישי. החלטת הממשלה עוד קבע משימות שוטפות כגון הנגשת מידע עדכני וקידום הקלות בירוקרטיות נוספות. דבר שמהווה נדבך בתוכנית העבודה של הממונה על חוקיות היבוא.

המשימה העיקרית בתחום זה כיום הינה שמירה על יציבות רגולטורית לרבות בתחום המיסוי במטרה לשקם את השוק מהפגיעה שהוא ספג בתקופת הקורונה

עוד במטרה למנף את הרפורמה באופן מיטבי תתבצע השוואת מחירים באופן שוטף שתונגש באתר האמור במטרה להגביר את המתח התחרותי ולהוריד מחירים

מינהל החירום

ראש היחידה – מ"מ דוד לפלר

אודות

המינהל מהוה גורם מתכלל בהיערכות המשרד והפעלתו בשע"ח. מינהל החירום מפעיל באופן ישיר 2 רשויות ייעודיות לחירום. המינהל אחראי על אחזקת מלאי המזון האסטרטגי של המדינה ר' המינהל משמש כיו"ר הוועדה הבין משרדית למלאי מזון אסטרטגי. ר' המינהל ממונה על הסחר עם הרשות הפלשתינאית (רש"פ).

כח אדם

במינהל מועסקים 12 עובדים (6 במטה, 6 באזורי הארץ)

רשות עליונה למזון ומשכ"ל

תפקידי הרשות: איתור מוצרי מזון ומשכ"ל חיוניים למשק בשע"ח, הכרזה על יצרנים/יבואנים כמפעלים חיוניים.

[Redacted text block]

מלאים אסטרטגיים

המינהל אחראי על אחזקת מלאי מזון אסטרטגי במוצרים הבאים: מזון לתינוקות, אורז, שמן, קמח, שמרים, סוכר. המינהל מפרסם לאורך כל השנה מכרזים לאחזקה, אחסון, רענון ורכישה של מלאים אלה.

[Redacted text block]

מינהל החירום -

- הכנת יחידות המשרד להיערכות לחירום, סיוע בהכנת נהלי עבודה, תפעול מכלולים מקצועיים בשע"ח.

[Redacted text block]

יעדים

- מזעור הפגיעה בשעת חירום בשרשרת הספקת מוצרי מזון ומשק כללי חיוניים.
- הבטחת רמות מלאי המזון האסטרטגי שבאחריות המשרד.

- הבטחת הרציפות התפקודית של יחידות המשרד בשע"ח.
- שמירה על רציפות עבודה מול הרשי"פ.

אתגרים לשנת 2021

- [Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

עיקרי תכנית העבודה 2021

- [Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

מבנה ארגוני - מטה המשרד בשעת חרום

לשכת המשנה ומ"מ למנכ"ל

משנה ומ"מ למנכ"ל - נעמה קאופמן פס

אודות

הגב' נעמה קאופמן-פס משמשת כמשנה ומ"מ למנכ"ל משרד הכלכלה והתעשייה החל מחודש דצמבר 2016.

המשנה למנכ"ל אמונה על גיבוש, אסדרה והוצאה לפועל של המדיניות הממשלתית בתחומי התעשייה, המסחר והחדשנות בישראל. מתוקף כך, ממונה המשנה למנכ"ל על פעילותן של מספר יחידות במשרד כגון מינהל תעשייה, מינהל יהלומים, מינהל אכיפה ומדידה, מינהל כחול לבן, מינהל יבוא וחוקיות היבוא ופועלת לעידוד הייצור והפעילות המסחרית במשק. בנוסף, המשנה למנכ"ל מעצבת ומובילה מהלכים ארוכי-טווח הצפויים לתרום למצבן של חברות במשק, ועוסקת בין היתר בסנכרון תהליכי רוחב בין-יחידתיים ובקידום פרויקטים ממוקדים בהתאם לצרכים שעולים מהשטח.

בנוסף, בחודש פברואר 2021, בהנחיית השר והמנכ"ל, הוכפפה יחידת הרשות לשיתוף פעולה תעשייתי וקידום השקעות זרות תחת המשנה למנכ"ל, בהטלת תפקיד ובנוסף על תפקידה, זאת בשל העדרה של מנהלת היחידה הקודמת מנסיבות רפואיות. בנוסף, משמשת נעמה כיו"ר מטה כחול-לבן.

המשנה למנכ"ל משמשת כחברה וכיו"ר בוועדות היגוי בין-משרדיות שונות כגון: ועדת היטלי סחר, צוות בין-משרדי לבחינת מדיניות הקצאת היתרים להעסקת עובדים פלסטינים, צוות בין משרדי לגיבוש המלצות מוסכמות לאסדרה, פיקוח ואכיפה על מוצרים דמויי כלי ירייה לרבות איירסופט ופיינטבול, ועדת ערר ברשות להשקעות, ועדה לחדשנות במגזר הציבורי ברשות לחדשנות, ועדת קידום חדשנות והייטק במגזר הערבי ועוד, וכן ועדות פנים משרדיות כגון יו"ר ועדת חסויות משרדית, ועדת השגה על פי חוק עידוד השקעות הון, יו"ר ועדת פשרות משרדית.

יעדי המשנה למנכ"ל ותפקידיו

- סיוע למנכ"ל בניהול שוטף ותכלול תהליכי רוחב, ניהול תקציב, מחשוב, פיקוח ובקרה ומילוי משימות מיוחדות בשם המנכ"ל.
- תכלול פעילות של גופים ויחידות העוסקות בתחום התעשייה והשירותים היצרניים, הן בממשלה והן מחוצה לה וכן שיתופי פעולה עם מעסיקים, ארגוני עובדים, רשויות מקומיות ועוד.
- הובלת פרויקטים ומשימות משרדיות ובין משרדיות, מטלות מיוחדות מאת המנכ"ל ומילוי מקומו בכל צוות או נושא שיקבע.
- בניית אבני דרך לחזון בתחומי התעשייה והשירותים היצרניים, תוך העלאת הפריון ומתן דגש על חדשנות.
- גיבוש מדיניות ויישום של גופים ויחידות העוסקות באסדרת המסחר והאכיפה, תוך הסרת חסמים והפחתת יוקר המחיה.
- תכלול כלל הפרויקטים הדיגיטאליים במשרד.

- ניהול הפעילות המשרדית בהתמודדות עם משבר הקורונה.
- קידום סביבות מחוללות חדשנות במשק.
- עידוד רכש מקומי והטמעת ערכים וידע בנושא היזמות במשק.
- הקמת ואסדרת יחידות משרדיות וסיוע ביצוען.

יחידות כפופות ופרויקטים בניהול ישיר:

1. יחידות הכפופות למשנה למנכ"ל: מינהל תעשיות, מינהל יהלומים, אבני חן ותכשיטים, מינהל יבוא, חוקיות יבוא, מינהל אכיפה ומדידה, מינהל כחול לבן (בהקמה), הרשות לשיתוף פעולה תעשייתי וקידום השקעות זרות בישראל.
2. ניהול מטה כחול לבן.
3. הקמה וניהול של קהילות חדשנות תוך שיתוף פעולה עם משרדי ממשלה ויחידות סמך. הקהילות הן: בריאות דיגיטלית, תחבורה חכמה, חקלאות, ערים חכמות, מזון, חקלאות, פינטק
4. קידום נושע הקנביס כמנוע צמיחה ברמה ממשלתית יזום חקיקה והקמת יחידה
5. ריכוז יישום תכנית ישראל דיגיטלית במשרד הכלכלה והתעשייה, וקידום התוכנית הדיגיטלית של המשרד, תוך ליווי אגף בכיר טכנולוגיות ומידע. ליווי על נושא המחשוב המשרדי.
6. הובלת צוות בין משרדי לגיבוש אסטרטגיה להפעלת המעבדה הלאומית לפיזיקה.
7. ליווי מקצועי של הרשות להסמכת מעבדות.
8. ניהול "מטה הקורונה" המשרדי.
9. סיוע בניהול תקציב המשרד.

משימות המשנה לתקופה הקרובה:

1. קידום תחום תעשית הקנביס כמנוע צמיחה למדינת ישראל
2. קידום חדשנות ויצור מתקדם בישראל במגזר התעשייה בישראל.
3. קידום לשכת שירות לתעשייה ותכנית לכוח אדם בתעשייה.
4. גיבוש ומימוש מתווה לעידוד חדשנות בתחומים נבחרים באמצעות ניהול והובלת קהילות חדשנות ככלי לניהול אקוסיסטם מקומי בתחומים שבהן מדינת ישראל תוביל והקמת קהילות חדשנות בין מגזריות נוספות.
5. השלמת הקמת מינהל כחול לבן וסיוע בהקמת מינהל מסחר ושירותים
6. אסדרת וקידום תקציב היחידות.
7. הקמת מינהל חירום מחדש.
8. גיבוש מדיניות והוצאה לפועל של תכנית חדשה להפעלת המעבדה הלאומית לפיזיקה.
9. אסדרה וחקיקה - חוק הפיקוח על צעצועים מסוכנים (תחת מינהל אכיפה).
10. אסדרה והשלמת חקיקה - חוק משקלות ומידות, הגברת האכיפה והסדרתה במינהל אכיפה.

11. קידום מתן העדפה לרכש מקומי במכרזים ממשלתיים ומכרזים של החברה למשק וכלכלה.
12. הקמת יחידה דיגיטלית במשרד תוך שיתוף פעולה עם אגף בכיר טכנולוגיות ומידע.
13. אסדרת והשלמת חקיקה - חוק היהלומים. ומערך פיקוח על פי חוק לאיסור הלבנות הון.
14. הרחבת סמכויות הרשות להסמכת מעבדות באמצעות קידום חוק חדש.
15. ניהול מהלך ממשלתי להפרטת מכון היין תוך שיתוף פעולה עם רשות החברות הממשלתיות.

תכנית ישראל דיגיטלית במשרד הכלכלה והתעשייה

בהתאם להחלטת הממשלה מס' 1046 (המיזם הלאומי ישראל דיגיטלית) ובמטרה לקדם צמיחה כלכלית, להגדיל את הרווחה החברתית ולצמצם פערים חברתיים באמצעות טכנולוגיות מידע ותקשורת (Information Communication Technology), הוקם במשרד צוות יישום אשר פועל בשיתוף עם מטה ישראל דיגיטלית במשרד לשוויון חברתי. הצוות בראשות מנכ"ל המשרד, והמשנה למנכ"ל אחראית על יישום החלטות הצוות.

מטה דיגיטלי משרדי פועל בתיאום עם מטה ישראל דיגיטלית לגיבוש מדיניות לאומית לשימוש בטכנולוגיות מידע ותקשורת ויישומה בתחומי האחריות של משרד הכלכלה והתעשייה, כגון: הטמעת כלים טכנולוגיים בעסקים קטנים ובינוניים ועידוד מסחר מקוון, נושאי פיתוח חדשנות ואספקת שירותים ציבוריים חדשניים לרבות שירותים מרחוק, בתחומי התעשייה, השירותים והמסחר, טיפוח הון אנושי וקידום תעסוקה, חיבור בין עסקים מקומיים לחברות מחויבות ברכש גומלין, קידום שת"פ בין מגזרי, הקמת קרן שתתמוך בהטמעת טכנולוגיות וחברות הזנק בתחום הדיגיטציה במרחב הציבורי, קידום סביבות מעודדות חדשנות, שיפור השירות לאזרח או תהליכי החלטות ביחידות המשרד, וכן ייזום מיזמים רוחביים נוספים בתחומי האחריות השונים של המשרד אשר יש בהם כדי להשפיע על עידוד הצמיחה וצמצום הפערים במשק.

במהלך 2018 נבנתה תכנית אסטרטגית דיגיטלית במשרד הכלכלה והתעשייה בשיתוף ישראל דיגיטלית. כפועל יוצא מהתוכנית מתבצעים במשרד הכלכלה הפרויקטים הבאים, והם נמצאים בשלבים שונים של ביצוע:

- **הקמת מטה דיגיטלי** – כחלק מהתוכנית האסטרטגית הוקם המטה הדיגיטלי שאחראי על הטרנספורמציה הדיגיטלית של המשרד. המטה הדיגיטלי נותן, בין השאר, את השירותים הבאים: ניהול התקציב, שירותי PMO, חווית משתמש, בקרת שימושים, ניהול לקוח, הטמעת תרבות דיגיטלית במשרד, תיעדוף פרויקטים דיגיטליים במשרד.
- **שער אחד לכלכלה** – אתר תקדימי המביא לידי ביטוי את כלל השירותים שהמשרד מעניק לכל משתמשיו (מפעלים, תעשייה, מסחר, יזמים, משקיעים, יבואנים, יצואנים, עובדי המשרד ומשרדי ממשלה שונים).
- **מערכות CRM משרדית** – מטרתה יצירת מענה אחיד ואינטגרטיבי של כל יחידות המשרד מול מקבלי השירותים של המשרד.
- **פרויקט BI** – פרויקט המשתמש בכלים דיגיטליים מתקדמים לצורך ניתוח נתונים במשרד במטרה לייעל תהליך קבלת החלטות במשרד באופן מקצועי ומבוסס נתונים.

- **מערכת ניהול הידע המשרדי** – קביעת תפיסה ומימושה של יצירה, שינוע והנגשת הידע המשרדי באופן איכותי, פרטני ועדכני (לרבות שימור הידע הארגוני של המשרד).
- **הקמת קהילות חדשנות בין מגזריות** – מטרת הפעילות היא להוות ecosystem למספר תחומי תעשייה במשק, על מנת ליצור שיתופי פעולה בין כלל השחקנים בתחום, ליצור פתרונות לשוק המקומי וכן לעודד פיתוח מוצרים שיוכלו להימכר בעולם.
- קהילות החדשנות מקיימות כנסי יזמים ומשקיעים, מארגנות תחרויות אתגר והרצאות מקצועיות לשותפים בקהילה, מציעות קורסים ותכניות מנטורים לסטארט אפים בתחום ועוד. כמו כן משמשות כלי לחיבור השטח לממשל, לקיום ולחנות עגולים, להוביל להפחתה והסדרת רגולציה על ידי השחקנים הממשלתיים.
- **מסחר מקוון לעסקים קטנים ובינוניים** - פרויקט באחריות הסוכנות לעסקים קטנים שמטרתו לתמוך בעסקים בתמיכת הקמת חנות מקוונת לעסק.
- **קול קורא לשיפור הפריון באמצעות טכנולוגיות דיגיטליות** – לשיפור הפריון באמצעים דיגיטליים.
- **מערכת ניהול למנהלי אזורי תעשייה** - מערכת לתפעול ולניהול אזורי תעשייה על מנת לתת כלים למנהלי האזורים לניהול מיטבי של האזור, תוך יכולת מעקב ושיתוף פעולה בין הגורמים השונים.
- **מערכת ניהול לממונה על התקינה** - מערכת הממונה על התקינה מתממשת עם מערכות של מכון התקנים ושל מעבדות מוכרות. מערכת זו מהווה תנאי לפתיחה לתחרות בתחום התקינה.
- **מערכת תפעולית למינהל תעשיות החדש** - מערכת תפעולית חדשה לניהול תהליכי עבודה שוטפים במנהל תעשיות החדש.
- **מכרז אתגר / הזדמנות** - מכרז הקורא לחברות ונותן להן הזדמנות להציע פתרון טכנולוגי לאתגר כלשהו המצוי בתעשייה הישראלית. עד כה יצא מכרז אתגר בנושא סימביוזה תעשייתית וצפוי נוסף בתחומי אכיפה
- **אזורי תעשייה דיגיטליים** - ליווי שני אזורי תעשייה ביטחוניים ביישום אמצעים דיגיטליים (גדר וירטואלית+LPR).
- **מערכות טיפול ביבוא** – הנגשת מידע לציבור היבואנים בדרך של קישור למערכות המכס בנושא מכסות יבוא וכן הנגשת צו יבוא חופשי מסחרי וצו יבוא אישי.
- **מערכת דו שימושי** – תמיכה בתהליך אישור ייצוא מוצרי דו שימושי ביחידת סחר חוץ.
- **אתר כחול לבן** – הגברת אטרקטיביות ואפקטיביות תו כחול לבן בקרב התעשיינים.
- **אגודות שיתופיות** - הקמת תשתית טכנולוגית מרוכזת לכלל פעילויות הרשמת, כולל ייעוץ בהנדסת התהליכים.

מינהל תעשיות

ראש היחידה - עוז כ"ץ

אודות

מינהל תעשיות הוקם במטרה להביא את התעשייה הישראלית לצמיחה כמנוע כלכלי-חברתי משמעותי. אחד האתגרים המרכזיים שלקחנו על עצמנו זה לסגור את הפער בפיריון לעובד בתעשייה בין ישראל לבין ה OECD, שעומד על כ- 25%.

יעדי המינהל :

(1) הפחתת הרגולציה והבירוקרטיה על התעשייה

(2) סיוע לתעשייה למעבר לייצור מתקדם בחתימה סביבתית נמוכה

(3) להוות מקור ידע לתעשייה.

המינהל משמש כ"בית לתעשייה", ופועל באמצעות 6 אגפי תוכן ענפיים שמתמחים בענפי התעשייה: כימיה ופארמה, מזון ומדעי החיים, תעשיות יסוד (פלסטיקה, מתכת, בנייה), אלקטרוניקה, קלינטק, סביבה ומחזור. כל אגף אמון על החברות שבתחומו ברמה הפרטנית ביחסי לקוח, בכך מהווה האגף הענפי כתובת ישירה לפנייה של כל חברת תעשייה בענפים עליהם הוא אמון. בנוסף, כל אגף מייצר סקירה ענפית מעמיקה בנוגע למצב הקיים, מגמות, הזדמנויות וחסימים כדי לקדם את הענף להיות מוביל ברמה הבין-לאומית.

אגפי המינהל כוללים מומחי רגולציה שונים, שנותנים שירות לכלל ענפי התעשייה. צוות המינהל מתמחה בעולמות של סביבה, כבי"ה, מזון, אנרגיה, מכס, תכנון ובנייה והון אנושי. תפקידם לתת מענה פרטני לסוגיות שיש בהם קונפליקט משמעותי ולזהות את הנושאים שבהם ניתן לקדם רפורמות רחביות.

המינהל פועל ליצירת מהלכים שיסייעו לתעשייה להטמיע חדשנות. ישראל מובילה במו"פ וחדשנות מקורית ובעלת תעשיית הייטק מצליחה, אך הדבר לא תמיד בא לידי ביטוי בתעשיות היצרניות. מטרתנו לסייע לתעשייה לעשות את השינוי ולהטמיע חדשנות קיימת. לצורך כך הקמנו מספר פרויקטים פורצי דרך שמסייעים לתעשייה להטמיע חדשנות ולהוביל תהליכי מורכבים לשיפור הפיריון. בהם המכון לייצור מתקדם, מרכז לאומי להתייעלות במשאבים, פרויקט לסימביוזה תעשייתית, והקמה של מכון מזון.

תחומי פעילות מרכזיים ומשימות עיקריות בשנים 2020-2021

מנהל תעשיות פועל במגוון תחומים על מנת לממש את יעדיו. להלן פירוט תחומי העיסוק המרכזיים של המנהל ועיקרי המשימות שבוצעו בשנת 2020 ואלו המתוכננות לשנת 2021

א. הטמעת תהליכי ייצור מתקדם בתעשייה והפחתת החתימה הסביבתית
מנהל תעשיות מפעלים מספר מנגנונים בכדי לסייע לתעשייה לבצע את קפיצת המדרגה הנדרשת ולקחת חלק ב"מהפכה התעשייתית הרביעית", לשפר את פיריון העבודה ולהגביר את כושר

התחרותיות. פעילות המינהל ממוקדת בסיוע למפעלים לזהות פוטנציאל להטמעת חדשנות בתהליכי הייצור, בדגש על הטמעת חדשנות קיימת, וכן לזהות מוקדים בהם ניתן לבצע התייעלות במשאבים ובחומרי הגלם בכדי לצמצם את החתימה הסביבתית של המפעל. להלן הפרויקטים המרכזיים שמפעיל המינהל בתחומים אלו:

1. **המכון לייצור מתקדם** – המינהל הקים ומפעיל את המכון לייצור מתקדם, בשיתוף רשות החדשנות, אג"ת ומשרד המדע. המכון משמש כמוקד ידע בתחום התעשייה המתקדמת ופועל להנגשת המידע לתעשייה תוך ליווי ויעוץ לחברות התעשייתיות בתהליכי ההטמעה והפיתוח, בדגש על הטמעת חדשנות קיימת. בנוסף פועל המכון לביסוס ולחיזוק של ה"אקו-סיסטם" בתחום ולקידום שיתופי פעולה וחיבורים בין חברות, סביב מיזמים לקידום שיטות ייצור וטכנולוגיות מתקדמות בתעשייה היצרנית בישראל. המכון מסייע למפעלים להגדיל את הפיריון בלוחות זמנים קצרים, דרך אבחון למפעלים ויצירת מפת דרכים להתמודדות עם חסמים והזדמנויות כגון תשתיות דאטה, אוטומציה, רובוטיקה, מערכות בינה מלאכותית ועוד. לאחר מפת הדרכים המעמיקה נבחרים מספר פרויקטים להמשך ליווי של ייעוץ והטמעה בסבסוד משמעותי. מאז הקמתו בראשית 2020 כ-80 מפעלים קיבלו סיוע ראשוני מהמכון, וכ-80% מהם המשיכו ביישום פרויקטים להתייעלות והטמעת טכנולוגיות לפי המלצות המכון. המלצות ההתייעלות והטמעת החדשנות של המכון לייצור מתקדם צפויים להביא לשיפור פיריון בשיעור ממוצע של כ-30% במפעל. תקציב המכון – כ-50 מלש"ח.

2. **המרכז להתייעלות במשאבים בתעשייה** – המינהל הקים ומפעיל את המרכז להתייעלות במשאבים, בשיתוף אג"ת והמשרד להגנת הסביבה, בתקציב של כ-60 מלש"ח. המרכז יסייע לתעשייה להטמיע חדשנות ופתרונות מתקדמים להתייעלות של תהליך הייצור והפחתה של ההשפעה הסביבתית. הקמת המרכז הושלמה בראשית שנת 2020, ועד כה בוצעו על ידו אבחונים בכ-70 מפעלים, שהסתיימו בהמלצות להתייעלות. הפרויקטים שהומלצו על ידי המרכז עד כה צפויים להניב תועלת כלכלית בהיקף של 45,000,000 ₪, חיסכון 37,800 קוב מים, הפחתת הטמנה בהיקף של 565 טון וצמצום פליטות גזי"ח בהיקף של 3,800 טון.

3. **התכנית סימביוזה תעשייתית**: פרויקט הסימביוזה התעשייתית מופעל על ידי מינהל תעשיית, בשיתוף עם המשרד להגני"ס, ומטרתו ליצור חיבורים בין מפעלים כך שפסולת של מפעל אחד מהווה חומר גלם למפעל אחר. באופן זה נוצר חסכון כספי לשני הצדדים וכל תועלות סביבתיות מגוונות. שנת פיילוט של הפרויקט הסתיימה בהצלחה רבה, במסגרתה גויסו מאות לקוחות ונחתמו 68 עסקאות בהן פסולת של אחד נהפכה לחומר גלם עבור אחר, בהן נוצרה תועלת כלכלית ישירה בשווי של 10.2 מיליון שקלים, ונמנעה הטמנת פסולת בהיקף של כ-23,000 טון. לאחר הצלחת הפיילוט הוחלט על הרחבת הפרויקט להפעלה בת 4 שנים, בתקציב של 20 מלש"ח.

4. **הקמת מכון המזון** – במהלך 2020 קידם מינהל תעשיית הקמת מכון מזון באזור קריית שמונה, כחלק מאשכול כלכלי בתחום המזון, בהתאם להחלטות ממשלה 2262 ו-3740 בתקציב כולל של 21.2 מלש"ח. מכון המזון יפעל לקידום טכנולוגי והטמעת חדשנות בתעשיית המזון, בדגש על התעשייה המסורתית ובכך יאפשר לתעשייה זו למצות את הפוטנציאל שלה ולהגדיל את הפיריון. המכון ישיג מטרות אלו באמצעות מתן שירותים של

פיתוח מוצרי מזון וייעוץ במקום אחד. במהלך בשנת 2021 צפוי להיחתם הסכם ההתקשרות עם הגוף שיקים את המכון.

ב. סיוע לתעשייה במהלך משבר הקורונה: הבטחת הרציפות התפקודית בתעשייה

מינהל תעשיות היה אמון במהלך המשבר על שמירה על רציפות תפקודית של שרשראות אספקה וכוח אדם לתעשייה. לצורך כך בוצעו מעל 200 שיחות עומק עם מפעלים לזיהוי חסמים בשרשרת הערך ובתהליכי הייצור, לשם יצירת תמונת מצב מתעדכנת וגיבוש פתרונות. בין היתר, מפעלי תעשייה במספר ענפים נתקלו במהלך הסגר הראשון בחסמים רבים ליבוא חומרי גלם ממדינות רבות וכתוצאה מכך נוצר חשש ממחסור בחומרי גלם והתייקרות הייצור. בכדי להקל על עלויות היבוא ממדינות חליפיות הוגדלו מכסות יבוא פטורות ממכס על שורה של מוצרים (אבקת חלב, מוצרי עגבניות, אלקהול לחיטוי).

תחום נוסף בו מבוצעת פעילות אינטנסיבית הוא הגעת מומחים זרים לתעשייה. בשל הגבלות על הגעת זרים לישראל, ובפרט בתקופות השמיים היו סגורים, המינהל קולט בקשות להגעת מומחים ומגבש המלצות עבור רשות האוכלוסין. עד כה טופלו על ידי המינהל מעל ל-1,500 בקשות, מכ-500 מפעלים, להגעתם של מומחים זרים הנחוצים להבטחת רציפות הפעילות בתעשייה (לדוגמא – נותני שירותים למכונות וציוד, מתקינים, מומחים נדרשים בתהליכי ייצור ייחודיים ועוד). המינהל פועל למתן המלצות שוטפות לרשות האוכלוסין בכדי לקבל היתרים במהירות האפשרית, ולהבטיח כי תהליכי הייצור התלויים במומחים זרים לא ייפגעו.

עם פרוץ המשבר בוצעו התאמות מהירות בכלי הסיוע של המינהל (המכון לייצור מתקדם והמרכז להתייעלות במשאבים) בכדי להרחיב את המענה הניתן על ידם לכמה שיותר מפעלים הנזקקים לסיוע בהתאמת פעילותם לצורך התמודדות עם המשבר: תקציב שני הגופים הוגדל ב 20 מלש"ח ויעדי הביצוע של מפעלים מטופלים במהלך השנה הוגדלו פי 8 ביחס לתכנית העבודה טרם המשבר

ג. שיפור הסביבה העסקית - קיצור משך הקמת מפעל בישראל

מינהל תעשיות לקח על עצמו במסגרת החלטת ממשלה 4108 מיום 12.8.2018 לפעול לקיצור משך הקמת מפעל בישראל, העומד כיום על 4 שנים הנדרשות להשלמת ההליכים הרגולטוריים. משך הקמת מפעל בעולם עומד על שנה וחצי וכתוצאה מכך אנו רואים ירידה דרמטית של מספר היזמים. המינהל מרכז צוות עבודה בין משרדי בהמשך להחלטת הממשלה הכוללת את מינהל תכנון, אגף תקציבים, משרד רה"מ, הגנת הסביבה. הצוות הבוחן לעומק את מכלול הסוגיות והחסמים להקמת מפעלים, ובראשם היבטי התכנון, המקרקעין, רישוי בנייה ורישוי העסק. הצוות השלים את עבודתו והעביר את המלצותיו, שנמצאות בימים אלו בתהליכי ניסוח של החלטת ממשלה ושל תיקוני החקיקה הנדרשים. מדובר על סט המלצות משמעותיות שכוללות שינוי הליך תכנון ובנייה לתעשייה ויצירת וודאו תכנונית ארוכת טווח. התועלת מיישום ההמלצות נאמדת בכרבע מיליארד שקלים בשנה, במונחי גידול בתוצר כתוצאה מהסרת חסמים וקיצור זמני הקמת מפעלים.

ד. פעילות בתחום תעשייה וסביבה

1. **קידום רגולציה סביבתית מאוזנת** - מינהל תעשיות פועל לטיוב הרגולציה הסביבתית אשר כיום במקרים רבים מחמירה על המקובל במדינות המפותחות ואינה לוקחת בחשבון שיקולי עלות תועלת. ישנו כפל בדרישות הרגולציה, לדוגמא בשפכי תעשייה ישנם 4 רגולטורים

השונים האמונים על אותו נושא (הגני"ס, רשות המים, בריאות ושלטון מקומי). כפל זה מייצר מציאות בלתי אפשרית לתעשייה. המינהל פועל במגוון מסלולים לטייב ולאזן את הרגולציה הסביבתית המושתתת על התעשייה בישראל, הן ברמה הפרטנית באמצעות סיוע למפעלים ספציפיים, והן ברמה הרוחבית באמצעות גיבוש רפורמות ופתרונות כוללים לסקטורים השונים ולתעשייה כולה, באמצעות מהלכי מדיניות לשינוי חקיקות ונהלים.

2. **גיבוש התכנית הלאומית לכלכלה מעגלית בתעשייה** – כלכלה מעגלית הינה תפיסה פורצת דרך בניהול שרשראות הערך בתעשייה, המבוססת על שימור משאבים, העלאת ערכם וצמצום בזבוז, תוך השאת תועלות כלכליות וסביבתיות. תחום זה זוהה בעולם כבעל פוטנציאל כלכלי וסביבתי מהפכני, ומדינות רבות פועלות לקידומו והטמעתו בתעשייה. מינהל תעשיות מוביל גיבוש תכנית לאומית לכלכלה מעגלית בתעשייה, אשר תתמקד בשלושה ענפי תעשייה מובילים: כימיה ופארמה, אריזה ובניה, תשתיות. גיבוש התכנית נעשה בשיתוף עם יחידות נוספות במשרד, משרדי ממשלה נוספים וההתאחדות התעשיינים.

3. **קידום תעשיית המיחזור** - ליווי וסיוע לסקטור המיחזור בכלים הקיימים ופיתוח כלים חדשים ובכלל זה, מתן חוות דעת ליחידות המשרד ולהנהלה בתחומים הבאים: רשות ההשקעות (מסלול התייעלות במשאבים בפיריון), הקצאות קרקע. בשנה החולפת נכתבה סקירה ענפית בה זוהו החסמים לפעילות הענף ולצמיחתו, וגובשו המלצות לגיבוש כלי מדיניות לקידום תעשיית המיחזור בשיתוף המשרד להגני"ס במסגרת התוכנית הלאומית להפחתה במקור.

ה. פעילות בתחום כימיה אנרגיה

1. **תעשייה במפרץ חיפה** – מינהל תעשיות מרכז את הפעילות של צוות המנכלים לקביעת עתיד מפרץ חיפה. במסגרת זו, המינהל הוביל את צוות התעסוקה לאזור המפרץ ובו הוא גיבש מספר כיווני פעולה לפיתוח אזורי הכוללים: הפסקה מדורגת של הזיקוק במפרץ ומעבר לייצור אנרגיות נקיות כגון מימן כעתיד הדלקים הנקיים בישראל; תמרוץ פארק הייטק במיקום מרכזי אשר ימשוך אליו חברות שיוכלו למנוף שיתופי פעולה עם הטכניון; והקמת מרכזים לוגיסטיים אשר ימנפו את היתרון היחסי של האזור לנמל ועורקי תחבורה ראשיים בכדי לייצר פעילות כלכלית ענפה עם אימפקט סביבתי נמוך.

2. **תעשייה כבדה** – המינהל פרסם לאחרונה מסמך הנחיות לתכנון אזורי תעשייה בשיתוף מנהל התכנון והמשרד להגנת הסביבה, ופועל להטמיע הנחיות אלה בקרב מתכננים וקובעי מדיניות בוועדות התכנון וברשויות המקומיות. ההנחיות נועדו לאפשר איזור מושכל של התעשייה יחד עם שימושי קרקע נוספים. המינהל יצר תחזית לשטחים נדרשים עבור תעשייה מטילת מגבלות סביבתיות ושימושי NIMBY כמו תעשיות הבטון והמיחזור.

3. **מפעל לייצור אמוניה**: מאז סגירת מיכל האמוניה במפרץ חיפה ספטמבר 2017, ובהמשך להחלטת ממשלה 2807 לקידום פתרונות לאספקת אמוניה למשק לטווח הקצר והארוך, מתאריך 03/7/2017, מינהל תעשיות מלווה את תהליך ההקמה ואת שני היזמים הפועלים להקמת מפעל לייצור אמוניה על בסיס חומר זינה של גז טבעי.

1. רישיונות ואישורים

במספר תחומים פועל מינהל תעשיות כרגולטור, ומנפיק אישורים נדרשים לצורך יבוא, יצוא ופעולות נוספות.

1. **רישיונות יבוא ויצוא:** המינהל אמון על מתן רישיונות יבוא של כימיקלים וגזים המצריכים רישוי, ורישיונות יצוא של פסולות וחומרים נוספים. בכלל זה, ניתנות מכסות ליבוא של גזי הפוגעים בשכבת האוזון בהתאם לאמנת מונטריאל. יבוא החומרים הפוגעים באוזון הופחת משמעותית בשנת 2020, ומאז חלוקתו נעשית במכסות מיוחדות לשימושי המשק. החל מיולי 2022 יחל המינהל בהערכות להקצאת מכסות לגזים המשמשים לקירור ומהווים מקור לפליטת גזי חממה, לצורך הפחתת השימוש בחומרים אלו, זאת בהתאם לתיקון קיגאלי ועדכון תקנות חומרים מסוכנים בעקבותיו. בהתאם לאמנת באזל המינהל נערך למתן רישיונות ליצוא פסולות פלסטיק. לצד פעילות הרישוי המינהל משמש גם כרשות מוסמכת למתן פטורים מחובת הצגת עמידה בתקן ליבוא הנעשה על ידי התעשייה לצורך יצוא. פעילות זו מקלה על הליך היבוא של מפעלי תעשייה המייצרים מוצרים שאינם מיועדים לשיווק בארץ. בנוסף, המינהל מנפיק אישורי יבוא למשקאות משכרים המיובאים לישראל (פעילות זה נמצאת בתהליך של העברה לטיפול משרד הבריאות), וכן מנפיק מכסות ליבוא פטור ממכס של חומרי גלם לתעשייה. במהלך שנת 2020 הונפקו על ידי המינהל מעל ל-12,000 רישיונות, אישורים ופטורים ליבוא ויצוא.

2. **אישור מכירה חופשית לתמרוקים:** אישורים הניתנים ליצואני תמרוקים, הנדרשים לאישור המדינה לצרכי הרגולציה בארצות היעד, לקידום הייצוא הענפי.

3. **אישור משתמש סופי:** אישורים הניתנים ליבואני כימיקלים וטובין אחרים, המפוקחים בינלאומית לשימושים ראויים ומניעת השימוש המהווה סכנות ביטחונית בינלאומיות. האישורים נדרשים לצורך האספקה השוטפת של תשומות דו שימושיות כנ"ל לצרכי התעשייה והמחקר והפיתוח בישראל.

4. **מתן הרשאה לסימון מזון ב"קוד יצרן":** נוהל "קוד יצרן" מאפשר ליצרנים קטנים לחבור למשווקים גדולים ולייצר עבורם ובכך להביא להורדת מחירים לצרכן של מוצרים ממותגים, ע"י שיווקם באריזה שאינה ממותגת. המינהל מפעיל את המערך ומאשר בקשות לסימון מוצרי מזון בקוד יצרן.

ז. כתיבת סקירות ענפיות

בכדי להעמיק את המומחיות בתחומי התעשייה השונים מבצע המינהל סקירות ענפיות על ענפים נבחרים. בסקירות מבוצע ניתוח עומק של הענף, מאפייני הפעילות שלו, זיהוי חסמים והזדמנויות על בסיסם מגובשים כיווני פעולה לחיזוק הענף. במלך השנה החולפת נכתבו סקירות על ענף התמרוקים, ענף התרופות וענף המחזור. במהלך שנת 2021 צפויות להסתיים כתיבתן של סקירות על ענף המזון, האלקטרוניקה והמתכת.

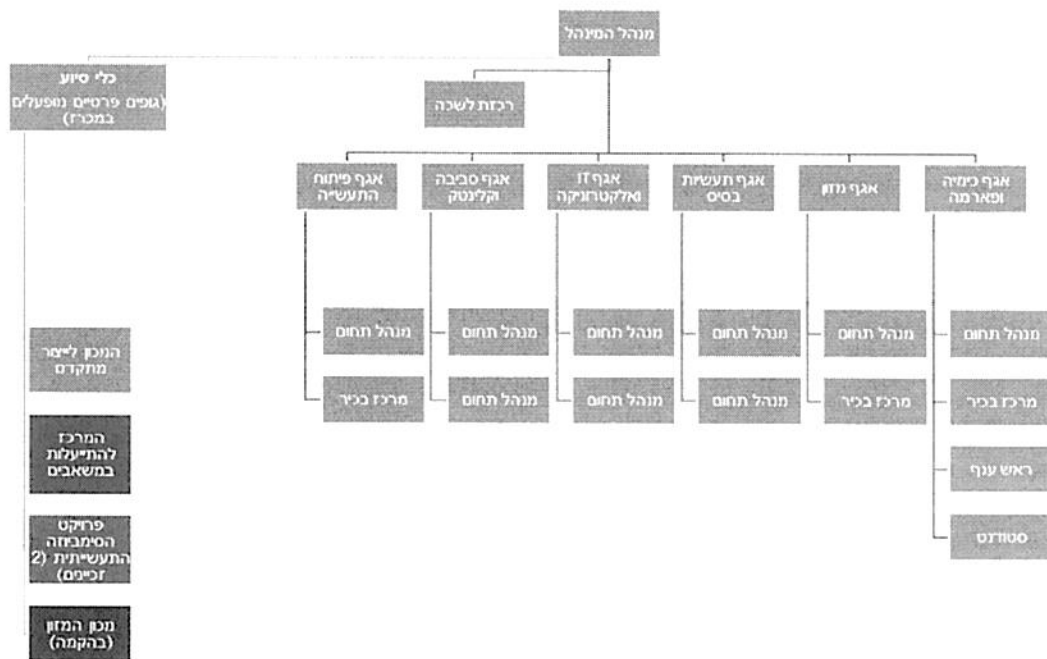
גופים עיקריים עיכום מצוי מינהל תעשיות במגע:

- מפעלי התעשייה בארץ בכל ענפי התעשייה.
- יחידות מקצועיות אחרות במשרד הכלכלה והתעשייה: רשות ההשקעות, מינהל אזורי תעשייה, רשות החדשנות, הרשות להשקעות זרות, מינהל סחר חוץ, הרשות לשיתוף פעולה תעשייתי, הסוכנות לעסקים קטנים, אגף אסטרטגיה ותכנון מדיניות, מינהל יבוא, מינהל תקינה, מינהל שעת חרום, מינהל אכיפה, מחוזות במשרד הכלכלה והתעשייה, ועוד.
- משרדי ממשלה: משרד האוצר (אג"ת וחשכ"ל), משרד הגנת הסביבה, משרד האנרגיה, משרד התשתיות, משרד הבריאות, מינהל התכנון, רשות המסים, משרד החקלאות, משרד המדע והטכנולוגיה ועוד.
- ארגונים ציבוריים: ארגוני הגנת הסביבה, התאחדות התעשיינים, התאחדות בעלי המלאכה, איגוד לשכות המסחר, איגודים מקצועיים ענפיים, מכון היצוא, מכון התקנים.
- סוכני מכס ויבואנים.

מינהל תעשיות- מבנה ארגוני

במנהל תעשיות עובדים כ-25 עובדים (חלק מהמשרות בתהליכי איוש). פרופיל העובדים מגוון ומכוון להתמחויות השונות של פעילות המינהל – בעלי Phd במדעי הסביבה וביולוגיה, מהנדסים וכלכלנים. כלי הסיוע של המינהל על מופעלים באמצעות גופים פרטיים במכרז, ומנוהלים על ידי אגפי המינהל.

מינהל היהלומים

ראש היחידה - אופיר גור

סגנית היחידה – סיגל שידלובסקי

אודות

מינהל יהלומים, אבני-חן ותכשיטים הינו הזרוע המקצועית במשרד הכלכלה והתעשייה המטפל בכל הסוגיות הקשורות לקידום תעשיית היהלומים והתכשיטים, ולפיתוח, מודרניזציה ויצוא המוצרים לחו"ל. במסגרת מינהל היהלומים מופעל האגף לפיקוח על היהלומים. נציגי המינהל ליהלומים, אבני חן ותכשיטים שמונו מטעמו של שר הכלכלה והתעשייה הנם רשות מוסמכת בנושאי יבוא יצוא של יהלומים ותכשיטים ומסייעים ליצרנים ותכשיטנים בנושאים הקשורים למדיניות היבוא והיצוא.

מדובר באחד הענפים המרכזיים במשק, כאשר יצוא היהלומים מהווה כ- 8% מסה"כ יצוא הסחורות של ישראל:

- סה"כ מחזור פעילות שנתי של כ- 7 מיליארד דולר.
- יצוא לשנת 2020: **גלם נטו** 860 מיליון דולרים, **מלוטש נטו** – 2.4 מיליארד דולרים
- מספר עובדים כולל בענף – כ-6800

יעדי המינהל ותפקידיו

- מימוש אופטימלי של כלי הסיוע במשרד לרשות ענף היהלומים, אבני חן ותכשיטים
- מדיניות קידום הענף ופיתוחו, בין היתר, בנושא האשראי
- הפעלת תחנת פיקוח בלעדית ליבוא ויצוא יהלומים ואבנים יקרות
- פיקוח ואכיפה על פי חוק איסור הלבנת הון ומימון טרור למניעת הלבנות הון ועמידה בהנחיות בין לאומיות בנושא
- גיבוש חוק היהלומים החדש
- ייצוג הממשלה בתהליך קימברלי – מניעת סחר ביהלומי קונפליקט
- החלת מערכת "שער עולמי" (של המכס) על ענף היהלומים
- בחינת תעשיית יהלומי המעבדה וגיבוש מדיניות תומכת – ענף תעשייתי חדש

עיקרי תכנית העבודה ותכנון עתידי

מינהל היהלומים עבד במספר מישורים בתקופה האחרונה בהם:

1. הפעלת תחנת הפיקוח- באמצעותה מתנהל פיקוח על יבוא ויצוא של יהלומי גלם, יהלומים מלוטשים, אבני חן, אבנים יקרות ויקרות למחצה.
2. טיוב הליך ניהול סיכונים בפתיחת ובדיקת חבילות יבוא ויצוא יהלומים, במטרה לקצר את זמני ההמתנה של היהלומנים.
3. סיום תהליך חקיקת חוק יהלומים חדש אשר יחליף את צווי החירום על פיהם פועל המינהל.
4. שחרור סחורות באופן ממוחשב על ידי כלל עובדי המינהל, יבוא ויצוא.

5. הקטנת זמן ההמתנה בחדר הפיקוח ומתן שרות יעיל וטוב יותר.
6. קיום תהליך ניהול סיכונים לשיפור האכיפה.
7. אחריות על פיקוח ומתן רישיונות לעיסוק ביהלומים.
8. המשך ביקורות במשרדי היהלומנים לבדיקת עמידה בהנחיות הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, הדין המקומי והנחיות בין לאומיות בנושא להם מחויבת מדינת ישראל.
9. ייזום ימי עיון בנושאי קידום שיווק ברשתות חברתיות לסוחרים בשיתוף הסוכנות לעסקים קטנים.
10. בחינת הקמת אזור סחר חופשי בינ"ל ליהלומים במתחם הבורסה ברמת גן
11. קידום הקמת מחסן בפיקוח המכס ביבוא ויצוא יהלומים בתוך מתחם הבורסה ברמת גן (בשת"פ עם המכס).
12. הכנסת גופים פיננסיים נוספים לתחום מתן האשראי לענף היהלומים.
13. החלת מערכת שער עולמי של המכס ביצוא יהלומים.
14. מיחשוב כלל תיקי הלקוחות.
15. טיוב מערכת ה-BI (מודיעין עסקי) של המינהל
16. תיקצוב ופיקוח על פעילות מכון היהלומים (תקציב המכון נובע מתשלום פרומיל על כל עסקת יהלומים בארץ).

גופים ציבוריים הכפופים למינהל ויחסי הגומלין עם יחידות סמך, חברות ממשלתיות ותאגידים-

ישנם מספר מוסדות הפועלים תחת ולצד מינהל היהלומים, בהם:

- בורסת היהלומים הישראלית ומפעלי בורסת היהלומים
- התאחדות תעשייני היהלומים
- מכון היהלומים הישראלי
- הבורסה לאבני חן
- המערכת הבנקאית
- חברות השילוח ("מלכה עמית", "ברינקס", "די טו די")
- גורמי אכיפה נוספים: גובה מכס נתב"ג, יחידת החילוט במשרד המשפטים, משטרת ישראל, הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור

משימות היחידה לתקופה הקרובה

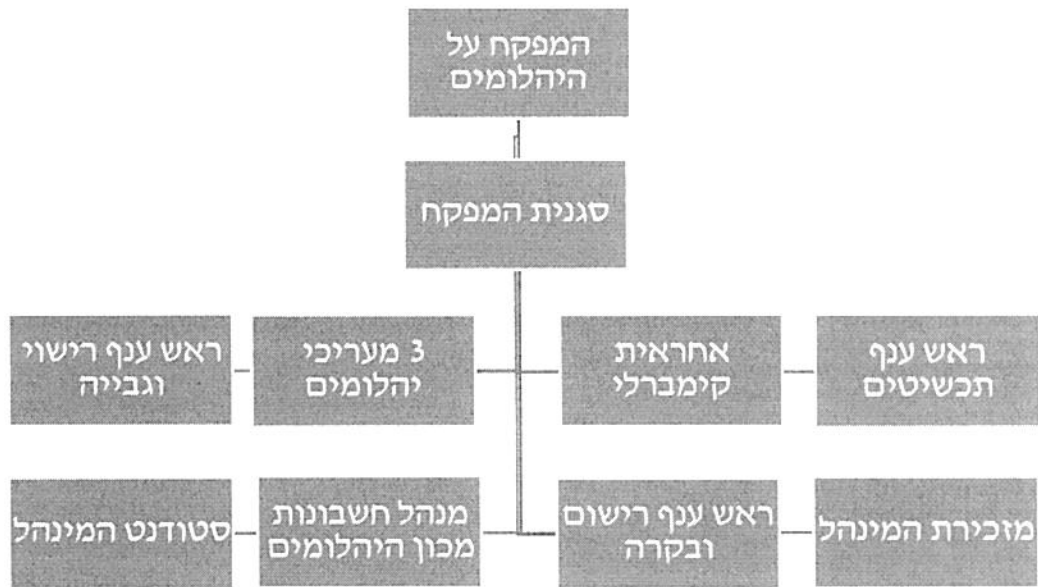
1. **החלפת צו בחקיקה** - עד היום מינהל היהלומים עובד מתוקף צו חירום (צו הפיקוח על מצרכים ושירותים) שמקורו בתחילת שנות ה-50. המינהל פועל ע"פ בקשת ועדת משנה חוץ וביטחון, להכנת חוק יהלומים חדש. מינהל היהלומים, בשיתוף כלל הגורמים בענף, מכין הצעת חוק חדשה.
- המינהל רואה חשיבות עליונה בהעברת החוק אשר יסדיר את פעילותו של המינהל בפרט והענף בכלל במסגרת חוקי מדינת ישראל.

2. **הלבנת הון** - צו לאיסור הלבנת הון בנושא היהלומים - עד לסוף שנת 2020 בוצעה ביקורת על הענף באמצעות משרד רו"ח שקיים תוכנית ניהול סיכונים לענף בתחום, וכן ביקורות שטח במשרדי הסוחרים. אנו מקווים לחדש את ההתקשרות בנושא לשנת 2021 ובהמשך לעבור לביקורת פנימית שלנו (תלוי בתוספת תקנים) שתחליף את ההתקשרות עם משרד רואי החשבון.
3. **יהלומי מעבדה** - גיבוש סופי של מדיניות ונהלי פיקוח ביחס ליהלומים מעשה ידי אדם (התייחסות במסגרת חוק היהלומים).
4. **מעבדות גמולוגיות** - בחינת המעבדות הגמולוגיות המורשות ובקרת על הנושא (התייחסות במסגרת חוק היהלומים).
5. **בחינת הקמת אזור סחר חופשי ליהלומים בישראל** - בחינת הקמת אזור סחר חופשי ביני"ל ליהלומים במתחם הבורסה ברמת גן (מקודם יחד עם בורסת היהלומים, מול אגף תקציבים ורשות המיסים).
6. **קידום הקמת מחסן בפיקוח המכס ליבוא ויצוא יהלומים** בתוך מתחם הבורסה ברמת גן (בשתי"פ עם המכס).
7. **הכנסת גופים פיננסיים נוספים לתחום מתן האשראי לענף היהלומים.**
8. **החלת מערכת שער עולמי של המכס ביצוא יהלומים.**
9. **מיחשוב כלל תיקי הלקוחות**
10. **טיוב מערכת ה-BI של המינהל**
11. **תיקצוב ופיקוח על פעילות מכון היהלומים**

נושאים אשר בראש סדר העדיפויות של המשרד/המינהל:

1. קידום ומציאת הזדמנויות חדשות לענף וסיוע בהגדלת אשראי לענף
2. הטמעת הצו לאיסור הלבנת הון וחידוש הביקורות בתחום
3. סיום חקיקת של חוק היהלומים
4. השלמת המעבר החלק של משלוחי היצוא למערכת "שער עולמי" של המכס
5. טיוב תוכנית ניהול סיכונים לביצוע אכיפה
6. הגדלת מצבת כוח אדם מקצועי ביחס לאכיפה ופיקוח של החוק החדש וחוק איסור הלבנת הון
7. משרד הכלכלה והתעשייה ממשיך להפעיל את תחנת הפיקוח בבורסת היהלומים בכפוף לכל הבדיקות הנדרשות על ידי המפקח על היהלומים ובמקביל נערכות בדיקות בהתאם לדרישות המכס וכן נעשה שימוש במערכת המחשוב של המכס.
8. מעבר ל" חנות תשלומים" – תשלום היטל הפרומיל באופן מקוון.

מטה "כחול לבן"

יו"ר המטה – נעמה קאופמן פס, המשנה למנכ"ל

מנהלת המטה – רונה קוטלר בן ארויה

חלק ממנהל כחול-לבן, המצוי בהקמה ויכנס תחתיו.

אודות מטה כחול-לבן

מטה כחול לבן (להלן: "המטה") הוקם במשרד הכלכלה והתעשייה בעקבות החלטת ממשלה 727 מיום 30.8.2009 שקבעה כי "קידום התעשייה המקומית וצמצום האבטלה הם אתגר לאומי אשר ימומש, בין השאר, באמצעות עידוד העדפת רכישות מתוצרת הארץ." מימוש מטרה זו הוטל על שר התמ"ת במטרה שיפעל להשגת המטרה יחד עם לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים.

בנוסף הוטל בהחלטה זו על "שר החינוך ושר הכלכלה והתעשייה (התמ"ת), כל אחד בתחום משרדו, לשקול לשלב את נושא העדפת תוצרת הארץ והערכים הגלומים בהעדפה צרכנית של תוצרת מקומית בתכניות חינוכיות למוסדות חינוך".

לצורך יישום ההחלטה, הוקם מטה כחול-לבן במשרד הכלכלה והתעשייה והוא פועל בשיתוף פעולה עם התאחדות התעשיינים וההסתדרות החדשה (כך על פי ההחלטה) להגשמת היעדים כפי שהוגדרו, מתוך כוונה להשפיע על תודעת הציבור ולהביא לשינוי אמיתי וארוך טווח בהתייחסות הציבור לקניית מוצרים מתוצרת מקומית.

ב- 29.11.2020, סביב משבר הקורונה, קודמה והועברה החלטת ממשלה נוספת מס' 587 במטרה לעודד ולקדם רכש מקומי: "עידוד רכש ציבורי של תוצרת הארץ וחיזוק התעשייה הישראלית עקב השלכות נגיף הקורונה החדש ותיקון החלטת ממשלה". מטרתה העיקרית של החלטה זו הינה להעמיק מימוש העדפה של תוצרת הארץ על ידי הגופים המחויבים בתקנות על מנת להגביר את הביקושים במשק, לחזק את התעשייה המקומית ולייצר מקומות עבודה. מטה כחול-לבן פועל בימים אלו ליישום החלטה זו גם כן.

מטרות ויעדי מטה כחול-לבן

- קידום ומינוף רכישות מתוצרת הארץ לטובת הצמיחה הכלכלית ויצירת מקומות תעסוקה.
- חשיפה, הסברה, העלאת המודעות והטמעה של ערכי העדפת תוצרת הארץ לטובת התעשייה והכלכלה הישראלית, בקרב הציבור הרחב ובקרב בני נוער.
- יצירת גאווה לאומית בתעשייה הישראלית ובמוצריה וביכולותינו לייצר מוצרים חדשניים, איכותיים וייחודיים.
- חשיפה והטמעה של "תו מיוצר בישראל" בקרב היצרנים ובקרב הציבור הרחב. "תו מיוצר בישראל" ניתן לטובין מתוצרת הארץ ו/או לתוצרת חקלאית טרייה מקומית ומעיד על כך שהמוצר מיוצר בישראל. התו ניתן באמצעות התאחדות התעשיינים בישראל וקבלתו הינה בהתאם לנוהל קבלת תו מיוצר בישראל.

עיקרי העשייה של מטה כחול לבן

הדגשים העיקריים בפעילות המטה נגזרו מהמטרה לשמה קם והם :

1. התאמת החקיקה והתקנות במסגרת חוק חובת המכרזים למתן העדפה לתוצרת הארץ כך שהעדפה אכן תינתן בפועל טיפול בתלונות יצרנים על אי מתן העדפה.
2. הפעלת תכניות חינוכיות לבני נוער להעלאת המודעות לצורך בהעדפת תוצרת הארץ, חשיפה והיכרות שלהם עם התעשייה הישראלית.
3. פעילות בקרב יצרנים ותעשיינים ישראלים להרחבת סימון מוצרים בתו "מיוצר בישראל" והפצתו בקרב הציבור הרחב, בקרה על סימון יעיל, הוספה של מוצרים לקטלוג המוצרים המסומנים.
4. פעילות להעלאת מודעות הציבור הרחב לתרומת קניות כחול לבן לכלכלה, לתעסוקה ולגאוה הלאומית (בכל גווי האוכלוסייה).
5. פעילות בקרב גופים ממשלתיים, ציבוריים ופרטיים להגברת הרכש מתוצרת הארץ.

בהתאם להחלטת הממשלה והחקיקה בתחום ובמטרה להגדיל את הרכש מתוצרת הארץ ולחזק את המודעות לחשיבות הרכש המקומי פועל מטה כחול-לבן לקידום "העדפת תוצרת הארץ" במספר עוגנים מרכזיים ; קידום מדיניות ורגולציה, פעילות הסברה וקידום כולל באמצעות פעילות חינוכית. **להלן פירוט הפעילויות שבוצעו על ידי מטה כחול-לבן בשנים האחרונות בעוגני הפעילות המרכזיים :**

1. קידום מדיניות להעדפת תוצרת הארץ

כחלק מקידום מדיניות ופעילות הסברה למען העדפת תוצרת הארץ ביצע המטה בשנים האחרונות את הפעילויות הבאות :

1. כתיבת הצעת מחליטים חדשה שאושרה על ידי הממשלה ב- 29.11.2020 (ה.מ. 587).
2. הוארך "חוק הטקסטיל" - המטה קידם הארכת תוקפה של הוראת שעה מ- 2015 למתן העדפה מיוחדת ליצרני טקסטיל ברכש שנעשה על ידי מערכת הביטחון (משהב"ט, משרד הפנים והגופים שתחת בט"פ). ביולי 2020 הוארכה הוראת השעה ל- 3 שנים ולשנתיים נוספות באישור שר האוצר.
3. טיפול ומענה על פניות בנושא "העדפת תוצרת הארץ" מהתעשייה ומהציבור הרחב. מידי שנה בודק ומטפל המטה בכ- 500 פניות בנושאים מגוונים כגון הדרה ממכרזים, אי מתן העדפה לתוצרת הארץ במכרזים של גופים המחויבים בחוק חובת המכרזים, פניות בנושאי מדיניות, פניות בנושא קבלת תו "מיוצר בישראל", פרויקטים משותפים לקידום תוצרת הארץ ועוד. מטה כחול-לבן מבצע בדיקה יזומה של מכרזים של גופים המחויבים בתקנות "העדפת תוצרת הארץ" לוודא מימוש של התקנות.
4. בשיתוף עם משרד החקלאות, התאחדות האיכרים והתאחדות התעשיינים בוצע תיקון לנוהל קבלת "תו מיוצר בישראל" כך שיאפשר סימון תוצרת חקלאית בתו בנוסף על תוצרת תעשייתית.
5. מטה כחול לבן מקיים אחת לתקופה אירוע כחול-לבן/יום התעשייה בכנסת שכולל דיונים בנושא התעשייה הישראלית במספר ועדות הכנסת על מנת להעלות מודעות חברי הכנסת לנושא.

6. המטה מקיים במסגרת ועידת התעשיינים השנתית המאורגנת על ידי התאחדות התעשיינים פעילות לגיוס יצרנים לתו "מיוצר בישראל".
7. צוות המטה מעביר הכשרות בקורסים וימי עיון לנציגי ועדים, קניינים של משרדים וארגונים להסברה בנושא "העדפת תוצרת הארץ" וקידום רכש כחול-לבן.
8. צוות המטה מעביר הרצאות בנושא "העדפת תוצרת הארץ" לחברי ועדות מכרזים ומנהלי רכש בגופים המחויבים בתקנות העדפת תוצרת הארץ שבחוק חובת המכרזים, למתן הסבר על התקנות ואופן מתן ההעדפה ליצרנים ישראלים במכרזים.
- במהלך שנת משבר הקורונה העביר מטה כחול-לבן וובינרים ייעודיים למנהלי רכש בדגש על חשיבות הרכש המקומי בעת משבר.
9. המטה מייצר ממשקים להסברה ושיתוף פעולה עם גופי רכש במשרדי ממשלה כגון משרד החקלאות, משרד הבריאות, משרד הפנים, משטרת ישראל, משתף פעולה עם שדולת כחול-לבן בכנסת וכן עם ארגונים והתאחדויות הפועלים בתחום כמו התאחדות התעשיינים, התאחדות המלאכה והתעשייה, ארגון מנהלי הרכש והלוגיסטיקה ועוד.

2. פעילות חינוכית

מטה כחול-לבן מבצע פעילות חינוכית לחשיפה והעלאת המודעות של בני נוער והציבור הרחב לתעשייה הישראלית באמצעות ספק המתמחה בפיתוח והנחייה של תכניות חינוכיות (הספק בשנים האחרונות הוא מכון יעדים אשר זכה במכרז). הפעילות נעשתה בעבר בבתי הספר היסודיים וכיום מתבצעת בחטיבות הביניים ובתיכונים. הפעילות מתקיימת בכל הארץ ולכל המגזרים והאוכלוסיות השונות.

הפעילות החינוכית מתבצעת בתכניות הבאות:

1. תכנית קורסי יזמות "לעוף על יזמות": מטרת התכנית חשיפה והיכרות של תלמידי חטיבות הביניים והתיכון עם התעשייה הישראלית והקניית ערכי כחול-לבן. התכנית מאושרת על ידי משרד החינוך ומופעלת בשיתוף עם רשויות מקומיות. התכנית בת 32 שעות אקדמאיות ומתקיימת אחת לשבוע בבתי ספר במהלך יום הלימודים או במסגרות חינוכיות אחרות בשעות אחה"צ וכן כמרתון של 4 ימי לימוד מרוכזים במהלך החופשות מלימודים.
2. מיני אקטונים בנושא "חדשנות ישראלית בעסקים": מטרת התכנית לעודד בקרב התלמידים היכרות עם אתגרים בכלכלה הישראלית, הבנת חשיבות החדשנות והתכנון העסקי. התכנית מועברת בסדנאות קצרות של 2-4 שעות אקדמאיות ועוסקות בפיתוח חשיבה עסקית והבנת מושג "הצורך" לשם פיתוח יוזמות שיהפכו בהמשך למוצרים.
3. הפעלת חידון מקוון "בעקבות אוצרות התעשייה - יזמות והמצאות בתעשייה הישראלית" בשיתוף המועצה הציונית. החידון הופעל בקרב תלמידי ותלמידות חט"ב ותיכון (גילאי 12-18), המהווים פוטנציאל עתידי לתעסוקה בתעשייה.

בשנתיים האחרונות נחשפו לפעילות החינוכית שמפעיל המטה למעלה מ-300,000 תלמידים ובני נוער. הפעילות החינוכית כוללת גם תחרות תוצרים ארצית ברשת, כאשר בסיום הפעילות מתקיים

אירוע שיא למאות תלמידים בהשתתפות נציגי המשרד והשותפים לפעילות, ביניהם נציגי רשויות מקומיות, משרד החינוך, התאחדות התעשיינים וההסתדרות. משובים שהתקבלו במשך פעילות התכנית הראו שביעות רצון גבוהה מאד מהתכנית והעברת המסר הערכי של כחול-לבן וחיפפת התעשייה הישראלית.

3. פעילות קידום ופרסום

הפעילות הפרסומית של המטה מתבצעת בכל ערוצי המדיה (טלוויזיה, רדיו, שלטי חוצות ואינטרנט) והיא פונה לכלל האוכלוסייה והמגזרים השונים ומטרתה לחשוף ולהעלות את המודעות בקרב הציבור לחשיבות קיומה של תעשייה ישראלית חזקה ומבוססת לטובת הגדלת התעסוקה, הכוונת הון אנושי לתעשייה בישראל, והעצמת הגאווה הלאומית במוצרים ישראלים. להלן פירוט הפעילויות שנעשו בתחום זה בשנים האחרונות:

- (א) על מנת ליישם את החלטת הממשלה, ולהביא להגדלה משמעותית של רכישת מוצרים מתוצרת הארץ, יצא מטה כחול-לבן בשיתוף עם קמעונאיות מזון גדולות בפרויקט "חודש כחול-לבן", תכנית למבצעי מכירות מיוחדים למוצרים המסומנים בתו "מיוצר בישראל". את התכנית ליווה קמפיין בטלוויזיה וברדיו הכי ישראלי לי לי, המסרים שהועברו בקמפיין: "בוחרים מוצר ישראלי-לי", נהנים ממוצר איכותי ותורמים לכלכלה ולתעשייה", "קונים מוצר ישראלי ותורמים לכלכלה ולתעשייה".
- (ב) בשיתוף פעולה ראשון וייחודי של גורם ממשלתי עם גוגל ישראל, הוקם לראשונה בנובמבר 2018 במהלך חודש חגיגות הקניות ברשת, מתחם כחול-לבן על פלטפורמת ShoppingIL של גוגל. המתחם מקדם רכישה מיצרנים כחול-לבן ומעודד את היצרנים לקיים פעילות שיווק ומכירה ברשת. שיתוף הפעולה עם גוגל ישראל נמשך ועתיד להתקיים גם ב- 2021.
- (ג) על מנת לסייע ליצרנים כחול-לבן לקיים פעילות שיווק יעילה ולשכלל את יכולות המכירה שלהם ברשת, נותן מטה כחול-לבן החל מסוף 2020 חסות לקורסי שיווק באונליין של "האקדמיה של גוגל".
- (ד) עם תחילת משבר הקורונה (במהלך הסגר הראשון) יצאו מטה כחול-לבן יחד עם גוגל ישראל והסוכנות לעסקים קטנים-בינוניים במשרד בפרויקט ייחודי "ביחד מהבית" שמטרתו היתה לעודד את הביקושים במשק ולסייע לעסקים המקומיים באמצעות הפניית הביקושים לרכש ברשת.
- (ה) לטובת קידום ענף התכשיטים כחול-לבן, ביצע המטה שתי תחרויות עיצוב תכשיטים בין מעצבים אשר עיצבו תכשיט לפי נושא מסוים. סביב התחרויות הללו עלה המטה בקמפיין פרסום ייעודי כולל תחרות נושאת פרסים בפייסבוק לקהל הרחב.
- (ו) לטובת קידום ענף האופנה כחול-לבן, שיתף המטה פעולה עם אירוע "שבוע האופנה" הישראלי במסגרתו הופקה סדרה של 12 סרטונים לקידום אופנה כחול-לבן בהם השתתפו מעצבי אופנה ישראלים המייצרים בארץ, בעלי אישור לסמן ב"תו מיוצר בישראל" ופרזנטורים (מובילי דעה) אשר הציגו דגם של

- המעצבים. המעצבים והפרזנטורים עודדו בדבריהם רכישה של אופנה ישראלית כחול-לבן. הסרטונים: <https://www.youtube.com/user/buyisraeli/videos>
- (ז) לקראת שנת ה-70 למדינה קיים מטה כחול-לבן תחרות אינטרנטית "ההמצאות הגדולות של ישראל ב-70 שנות המדינה", פעילות אינטראקטיבית בשיתוף ציבור במהלכה הוזמן הציבור הרחב להצביע ולבחור את ההמצאה הבולטת ביותר ב-70 שנות המדינה. הפעילות נעשתה בשיתוף מתחם פעילות דיגיטאלית באתר Ynet, <https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-5207506,00.html>
- (ח) במסגרת היום הפתוח שנערך מידי שנה בחול המועד סוכות במשכן הנשיא בירושלים, אירח נשיא המדינה את הציבור הרחב באירוע שכולו יועד לתעשייה כחול-לבן. האירוע כלל מגוון פעילויות לכל גיל בנושאי כלכלה והתעשייה הישראלית, תצוגת מוצרים מתוצרת הארץ ועוד.
- (ט) מטה כחול-לבן מבצע פעילויות בשיתוף יצרנים בדף הפייסבוק לקראת חגים ותאריכים מרכזיים, לדגי פעילות קידום עם המחלבות ויצרני מוצרי חלב סביב חג השבועות, תשדירי רדיו לקראת יום העצמאות.
- (י) את הפרויקטים שמבצע המטה מלוות פעילויות קידום נוספות באמצעות אפליקציות ותחרויות נושאות פרסים בעמוד הפייסבוק של המטה ובסלולר.
- (יא) המטה מציג בפייסבוק את תוצרי הפעילויות החינוכיות המתקיימות בבתי הספר כולל תחרויות ואירועי שיא.
- (יב) מטה כחול-לבן נוכח בדיגיטל במגוון ערוצים ורשתות חברתיות, להלן נכסי מטה כחול-לבן באינטרנט:
1. קטלוג אינטרנטי של מוצרים "קונים כחול-לבן" buyisraeli.co.il בו מופיעים מוצרים הרשאים להיות מסומנים ב"תו מיוצר בישראל". בקטלוג המוצרים מפורסמים כ- 1,600 יצרנים, וכ- 6,000 מוצרים המסומנים בתו "מיוצר בישראל".
  2. אתר מטה כחול-לבן economy.gov.il/madeinIsrael הכולל תכנים אינפורמטיביים המתעדכנים באופן שוטף.
  3. ערוץ יו-טיוב כחול-לבן בו מפורסמים ומתעדכנים סרטונים <https://www.youtube.com/user/buyisraeli>
  4. פייסבוק כחול לבן (<https://www.facebook.com/buyisraeli>) עם כ- 120,000 עוקבים ובו מתפרסמות פעילויות מטה כחול-לבן ומועברים המסרים של המטה.
  5. מטה כחול-לבן העלה באתר www.kids.gov.il סדרת שיעורים בנושאי צרכנות "קונים כחול לבן", "מייצרים בישראל" השיעורים כוללים הסברים ומשחקי ילדים המוצגים במערכת החינוך לתלמידי החינוך היסודי והתיכון.
  6. קבלת "תו מיוצר בישראל" וסימון מוצרים ברשת האינטרנט: המטה מפעיל מערכת מקוונת להרשמה לתו "מיוצר בישראל". עד כה נרשמו לתו למעלה כ- 2,000 יצרנים.

משרד הכלכלה והתעשייה

7. במסגרת שיתוף פעולה של מטה כחול-לבן עם אתרי סחר והשוואת מחירים ZAP, ZAP Market, MySupermarket פורסמו וקודמו מוצרים בעלי תו "מיוצר בישראל".

תפיסת ההפעלה לבניית המינהל גובשה תוך הסתמכות על מספר עקרונות מנחים:

- חיבור של שני אגפים ומעבר לאכיפה משולבת לניהול ופיקוח יעיל ומתוכנן.
- ריכוז פעולות האכיפה בתחום הפיקוח הצרכני, תחת גורם מתכלל אחד.
- קידום ההיבט הצרכני לצמצום יוקר המחייה וביצוע מעקב בקרה ופיקוח
- שיפור ייעול וטיוב עבודת האגפים וכח האדם ויצירת מכפילי כח ויתרון לגודל.
- הידוק הקשר עם הצרכנים, המשרד וארגוני הצרכנים.
- השלמת היבטי אכיפה משרדיים לא מטופלים

התועלות באכיפה ובפיקוח

- הפחתת יוקר המחיה והגברת התחרות.
- שמירה על זכויות הצרכנים בהיבטי מסחר ובטיחות.
- שיפור השירות ומתן מענה מיטבי ללקוח.
- הגברת האמון בין העסקים והצרכנים.
- הגברת אמון הצרכן ברגולטור.
- הגברת ההרתעה מול רשתות שיווק, תחנות דלק ושוקים בכלל.
- הגברת אמינות המדידות.

תחומי פיקוח ואכיפה והבסיס החוקי מכוחו נדרשת פעילות אכיפה

1. פיקוח על מחירים מרביים

א. מוצרי מזון (חלב ומוצריו, ביצים, לחם, מלח

המינהל נוקט בפעולות אכיפה כנגד עסקים המפיקים מחירים של מוצרי מזון בפיקוח, וזאת בכדי למנוע פגיעה בצרכנים. הפעולות הללו, הובילו להחמרה בגזרי הדין כנגד בעלי העסקים המפיקים מחירים בניגוד לחוק, תוך הדגשת החשיבות של אכיפת החוק. בתי המשפט הגדירו את העבירה של הפקעת המחיר כגזל מהציבור ופגיעה עמוקה בשכבות החלשות.

פיקוח המחירים כולל:

- קביעת אמות מידה לעדכון מחירים מרביים – לעניין המצרכים שנקבע להם מחיר מרבי (כיום, הרשימה כוללת 22 מוצרים). המפקח על המחירים המרבים, קובע את אמות המידה לבחינת הצורך בשינוי מחירים.
- עריכת ביקורת יזומה ועל פי תלונה בבתי עסק למכירת מזון (רשתות שיווק, שווקים, מכולות, מעדניות, חנויות נוחות ועוד) על מנת למנוע הפקעת מחירים. בנוסף, עורך המינהל גם קניות ניסיון ובדיקות פתע חוזרות על מנת למנוע הפקעות מחירים.

□ העברת תיקי חקירה או ביקורת לטיפול וחוות דעת של הלשכה המשפטית - במידה ונמצאה הפקעת מחירים המינהל מעביר את תיקי החקירה לטיפול וחוות דעת הלשכה המשפטית.

□ קיום מבצעי אכיפה משולבים לכלל המנהל לשם הגברת האכיפה ע"י איגוס משאבים.

סמכות חוקית

□ המקור החוקי שמכוחו נדרש פיקוח על מחירים מרביים הינו חוק פיקוח על מחיר מצרכים ושירותים, תשנ"ו-1996.¹⁰
או לחילופין במרבית המקרים המשרד נוקט במדיניות של כופר ללא הרשעה.

ענישה בתחום

□ חל איסור למכור מצרך העולה על המחיר הקבוע בחוק. ע"פ סעיף 11.א(1)העובר על הוראת סעיף 11, דינו – מאסר שלוש שנים או קנס כאמור בסעיף 61א(4) לחוק העונשין, תשל"ז-1977

חסמים

□ **הרחבת סמכויות פיקוח** - בעקבות מבצעי האכיפה שערכנו לטובת הציבור בימי משבר הקורונה ובכלל התגלה כי ישנם בעלי עסקים שמנצלים לרעה את הציבור בעיקר בעתות משבר ולאור מקרים שנתגלו בשטח, ישנם סוגיות המחייבות טיפול מהיר ויסודי על מנת לאפשר לנו אכיפה מהירה עם עונש בצידה; להלן הסוגיות המצריכות טיפול:

□ **איסור סירוב** – סירוב מכירה של מצרך בפיקוח ישנם מקרים שמינימרקט, פיצוציות מסרבות למכור לאזרחים אלא אם כן יש הזמנה מראש / או מכירה למקורבים בלבד] כגון ביצים]

□ **איסור אגירה** – צבירה של מצרך בפיקוח ומכירתו במחיר מופקע לאחר שנוצר מחסור

□ **איסור התנאה על מכר** – עוסק מתנה את קניה של מצרך בפיקוח לדוגמא - קנה ב 200 ₪ קבל תבנית ביצים וכדומה יש לבחון להרחיב את הסמכויות ולהיערך בהתאם, במיוחד בתקופת חירום לחשוב על קנס מינהלי במידי / או לחילופין שיפוט מהיר

□ [Redacted]

[Redacted]

ב. אכיפת הפקעת מחיר של נותן השירותים בהעדר רישום זכויות במרשם המקרקעין

פעילות בתחום:

□ המנהל אמון על אכיפת תחום הפיקוח על המחירים בנושאים שונים (כגון מצרכי מזון בסיסיים), לרבות נושא של הפקעה במחיר שגובה נותן שירותים (קבלן/חברה משכנת/עו"ד) בעד רישום זכויות בדירות כאשר דירות אלו אינן רשומות במרשם המקרקעין ("טאבו"). הרגולטור בתחום זה הינו משרד השיכון; לאור הסכם רב שנים עם משרד הכלכלה והתעשייה ולאור מומחיות משרדנו בתחומי האכיפה והתביעה – הועבר תחום זה לפני שנים לטיפול משרד הכלכלה והתעשייה.

¹⁰ https://www.nrvco.co.il/aw_html/law01/P-193_006.htm

סמכות חוקית:

□ האכיפה בתחום זה נעשית מכוחו של צו פיקוח על מחירי מצרכים ושירותים (קביעת מחיר מרבי לשירותי נותן שירות בהעדר רישום זכויות בפנקסי המקרקעין), תש"ס-1999¹¹; מתוקף סמכות לפי סעיף 12 (א) (1) לחוק הפיקוח על מחירי מצרכים ושירותים, התשנ"ו 1996.

□ החוק קובע כי לנותן שירות שמוגדר כאדם לרבות באמצעות נציגו או בא כוחו, אשר מנהל אצלו רישום של זכויות בקשר למקרקעין או שחתם חוזה עם משרד הבינוי והשיכון או עם מינהל מקרקעי ישראל למכירתם, השכרתם או ניהולם של מקרקעין והתחייב בו לטפל ברישום זכויות בקשר למקרקעין בפנקסי המקרקעין – אסור לגבות בעד פעולות של רישום הדירה כאמור יותר **מסך של 300 ₪** (ולגבי יתר פעולות הרישום, מותר לגבות כפי שקבוע בתקנות לגבי דירה הרשומות בטאבו). מכוחה של חקיקה זו, מוסמכים חוקרים ותובעים ממשרד הכלכלה והתעשייה.

ענישה

□ הפקעת מחיר מהאזרח לפי חקיקה זו מהווה עבירה פלילית שבגינה לאחר ביצוע חקירה, ניתן להגיש כתב אישום והעונשים המקסימליים הקבועים בחוק שיכול להטיל בית המשפט הינם 226,000 ₪ או מאסר שלוש שנים. קיימת אפשרות גם לסיים את התיק בהתראה או בתשלום כופר כסף ללא הרשעה פלילית וזאת בכפוף לחומרת המקרה. היינו, קיימים אמצעים שונים להתמודד עם התופעה.

[Redacted text block]

¹¹ https://www.neco.co.il/law_html/law01/500_385.htm

2. אכיפת צעצועים מסוכנים

פעילות בתחום

- אכיפה ומניעה של הפצת צעצועים מסוכנים.
- נקיטת פעולות הסברה, פרסום, והדרכה בשיתוף משרד החינוך לתלמידים, לציבור הרחב בדבר הסיכון והפגיעה הפיזית בשימוש בצעצועים המסוכנים.
- עריכת ביקורת יזומה בשיתוף משטרת ישראל למיגור השימוש בצעצועים המסוכנים, תוך הגברתה בעיקר לקראת החגים פורים, רמדאן, יום העצמאות וחג המולד, בהם הביקוש לצעצועים הללו גובר (ניהול סיכונים)
- הוועדה הבינמשרדית "לצעצועים מסוכנים" הוקמה במשרד הכלכלה והתעשייה על מנת לערוך מעקב אחר צעצועים מסוכנים הנכנסים לשוק והשימוש הנעשה בהם. בוועדה חברים נציגי גופים ממשלתיים ומשטרת ישראל, בסמכות הוועדה לאשר או לשלול את השיווק והשימוש בצעצועים מסוכנים העשויים להוות סכנה למשתמש בהם למי שלא הוסמך לכך.
- המעקב והאכיפה אחר השיווק והשימוש בצעצועים מסוכנים בא לביטוי כל השנה אך במיוחד לקראת החגים בהם השימוש נעשה תכוף יותר.

סמכות חוקית

- צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (איסור ייצור, יבוא ומכירה של צעצועים מסוכנים), תשמ"ז-1986¹²; מתוקף סמכות לפי סעיפים 5 ו-15 לחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התשי"ח - 1957¹³, וסעיף 2 לפקודת היבוא והיצוא [נוסח חדש], התשל"ט – 1979¹⁴
- הסמכות החוקית לפיה פועלת הוועדה הבין-משרדית לצעצועים מסוכנים הינה, מכח הוראת מנכ"ל 7.7¹⁵ – ועדה לעניין צעצועים מסוכנים. הוראה זו באה להסדיר את הפעלתו וקיומו של צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (איסור ייצור, יבוא ומכירה של צעצועים מסוכנים, התשמ"ז-1986), האוסר ייצור, יבוא, מכירה, החזקה והעברה של צעצועים מסוכנים. [על מנת לסייע בהפעלתו של הצו, מונתה על ידי מנכ"ל משרד התעשייה המסחר והתעסוקה ועדה בין-משרדית לעניין זה]. צו זה הינו מתוקף סמכות לפי סעיפים 5 ו-15 לחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, תשי"ח – 1957 וסעיף 2 לפקודת היבוא והיצוא [נוסח חדש] תשל"ט 1979.

¹² https://www.nevo.co.il/law_html/law01/999_844.htm

¹³ https://www.nevo.co.il/law_html/law01/P193_001.htm

¹⁴ https://www.nevo.co.il/law_html/law01/265_033.htm

¹⁵ https://www.gov.il/BlobFolder/policy/economy_dgi_instructions_07_07/he/instructions_7-07_7-07-12-09-2012.pdf

ענישה

□ איסור ייצור ומכירה לפי חקיקה זו מהווה עבירה פלילית שבגינה לאחר ביצוע חקירה, ניתן להגיש כתב אישום והעונשים המקסימליים הקבועים בחוק שיכול להטיל בית המשפט הינם 29200 ₪ או מאסר שנה אחת, או כופר במקום הרשעה במקרים קלים יותר.

[Redacted text block]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

3. פיקוח מכסות

פעילות בתחום

- בקרה על מחירי מוצרים מיובאים במסגרת מכסות פטורות ממכס (כיום – בקר, גבינה צהובה, שמן זית) יתכן ויתווספו מוצרים נוספים לפי הרגולציה.
- מינהל אכיפה ומדידה אוכף את הציות למכסות אלה בשטח.
- נציגי מינהל האכיפה אוכפים את המכסות אשר ניתנות על ידי ועדת המכסות המינהל מבצע אכיפה על ידי שליחת נציגי המשרד לבצע בקרה בסופרמרקטים, מכולות, אטלזים וכיוצ"ב, העובדים מציגים לבעלי העסק מכתב מאת הרשות המוסמכת, מצלמים את הטובין עם המחיר המוצג לידו ומבצעים קניית ניסיון למוצר. **כל עוד הם לא מפעילים שיקול דעת**

סמכות חוקית

- ועדת המכסות הינה הרשות המוסמכת על פי דין לתת רישיונות יבוא בפטור ממכס. ההסדרים המנהליים לפיהם היא פועלת קבועים בהוראת מנכ"ל 2.7¹⁶ וכן בהליכים התחרותיים המפורסמים מכוחה מדי שנה.
- הסמכות לביצוע פיקוח הינה מכוח החלטת וועדה בעניין אכיפת מכסות שחולקו בהליכים תחרותיים.

ענישה

- הסמכות ניתנת לרשות המוסמכת בלבד – על מינהל היבוא להעביר את הממצאים לרשות המוסמכת להמשך טיפול.

חסמים

- מפקחי המינהל אינם יכולים לפתוח בחקירה / להטיל קנס מינהלי
- מפקחי המינהל אינם יכולים להציע צעדים לתיקון ליקויים שנמצאו. הסמכויות המתוארות לעיל נוגעות לדרישת מידע וביצוע ביקורת לצורך קיום הליכי אכיפה, ואינם קובעים סמכות לדרישת תיקון ליקויים במקום.
- על מנת לבצע בקרה אפקטיבית, על המנהל לקבל כלים להציע לבעלי העסקים לתקן את הליקויים
- מינהל אכיפה ומדידה הגוף האמון על האכיפה במשרד ובעל היכולות לביצוע טרם קיבל סמכויות להטלת סנקציות וביצוע חקירה על פי חוק .

משקלות ומידות בקרה מטרולוגית למכשירי מדידה למסחר

פעילות בתחום

- להבטיח רמה נאותה של אמינות בתוצאות המדידה כתנאי הכרחי לתפקוד התקין של מערכות הכלכלה והחברה ולמיצוי מרבי של יכולותיהן במשק תחרותי ופתוח.
- אכיפת פקודת המשקלות והמידות והתקנה הנגזרת ממנה, להבטחת קיום החובה כי מכשירי מדידה שונים (יפורט בהמשך) יהיו מדויקים על מנת להגן על הצרכן.
- האגף למשקלות ומידות עובד על פי המלצות הארגון הבינלאומי למטרולוגיה חוקית (OIML).
- האגף מפקח על מכשירי מדידה ושקילה המשמשים למסחר, שהלקוח משלם אגרה על פיהם. נכון להיום, מדובר ב: מאזני דלפק ברשתות המזון, מאזני משטח בנמלי התעופה, מאזני גשר, מנפקות דלק בתחנות דלק, מוני דלק במסופים.
- האגף מבצע בקרה מטרולוגית על מכשירי מדידה המשמשים במסחר הכוללת: מתן אישורי דגם למכשיר, אימות ראשוני של מכשירי המדידה טרם הצבתם והפעלתם בעסק, מעקב תקופתי אחר תקינות ודיוק המכשירים על ידי ביצוע בדיקות אימות מחדש. ביצוע ביקורות שוטפות בעסקים לבדיקת תקינותם.
- אישורי דגם למכשירי שקילה לשימוש אישי וביתי: מאזני אדם, מאזני מטבח, מאזני תליה למזוודה, מאזני כיס.

¹⁶ https://www.gov.il/BlobFolder/policy/economy_dgi_instructions_02_07/he/instructions_2-07_inst-02-07-30-10-2019.pdf

- קביעת אמות מידה ורישוי מבדקות שירות של יבואנים, יצרנים או מפעלים העוסקים בתיקון ותחזוקה של מכשירי שקילה ומדידה.
- קביעת אמות מידה ורישוי מעבדות לביצוע בדיקות מטרולוגיות למכשירי שקילה לשימוש אישי וביתי.
- אישור שחרור מהמכס לציווד מטרולוגי שבסמכות האגף.

הסמכות החוקית

- פקודת המשקלות והמידות התש"ז¹⁷(1947)
- תקנות המשקלות והמידות, תשכ"ג-1963¹⁸
- צו המשקלות והמידות (שימוש במכשירים לצרכי מסחר), תשכ"ג-1963¹⁹
- הוראת המשקלות והמידות (אישורי דגם מסוימים), תשס"ה-2005²⁰

ענישה:

- לא בוצעה אכיפה פלילית לתחום זה מאחר והפקודה אינה מאפשרת זאת [תוקן בתזכיר חוק החדש]

חסמים

- צרכי המדידה והשקילה השתנו בשנים האחרונות בעקבות התפתחות בכלכלה ובתעשייה וכן עדכון במטרולוגיה החוקית [-מטרולוגיה היא תורת המדידה, אשר עוסקת בקביעת משקלות ומידות וביצירת תקנים לגבי מכשירי מדידה, בכל שדה של מדע וטכנולוגיה. אחד משלושת ענפי המטרולוגיה הוא ענף המטרולוגיה החוקית, העוסק במדידה, ביחידות מדידה, במכשירי מדידה ובשיטות מדידה, המבוצעות על ידי רשויות השלטון או מי מטעמם, על מנת להבטיח לאזרחים תוצאות מדידה מדויקות, בעיקר במכשירים המשמשים למסחר]
- הסמכות הרגולטורית הינה באחריות משרד הכלכלה והתעשייה באמצעות המפקחת על המשקלות ומידות, בפועל חלק מהנושאים מבוזרים בגופים אחרים כגון: מונה מים, מונה חשמל, מוני גז, ועוד. יש לאגם את כלל הנושאים המשתייכים לתחום האסדרה החוקית של יחידות מידה, מדידות, מכשירי מדידה ושיטות מדידה, בתחומי סחר ואכיפה תחת המפקחת על משקלות ומידות.
- כל זאת במטרה להביא את תחום המטרולוגיה החוקית לרמה גבוהה, התואמת את הנעשה במדינות מפותחות ואת המלצות הארגונים הבין-לאומיים, ובעיקר הארגון הבין-לאומי למטרולוגיה חוקית OIML [-הגוף המרכזי למטרולוגיה חוקית, אשר קובע את הסטנדרטים הבין-לאומיים בנושא זה הוא כדי פועל זה גוף OIML: The International Organization of Legal Metrology לקבוע

¹⁷ https://www.nevo.co.il/law/html/law01/298_001.htm

¹⁸ https://www.nevo.co.il/law/html/law01/298_003.htm

¹⁹ https://www.nevo.co.il/law/html/law01/298_004.htm

²⁰ https://www.nevo.co.il/law/html/law01/999_494.htm

תשתיות יעילות בתחום המטרולוגיה החוקית, באופן אשר הולם את הרמה הבין לאומית המקובלת]

4. בחינה ואישור השימוש בשם ירושלים על גבי סחורה

פעילות בתחום

- הפקת אישור לשימוש בשם ירושלים על גבי סחורה או קביעת תיאור מסחרי הכולל את השם ירושלים.
- מתן האישור כפוף לכך שהסחורה נעשתה או נוצרה בירושלים, למעט נסיבות מיוחדות המצדיקות את מתן האישור, אף שהסחורה לא נוצרה או נעשתה בירושלים.

סמכות חוקית

- הבסיס החוקי שמכוחו נדרשת בחינה ואישור השימוש בשם ירושלים ניתן מכח פקודת סימני הסחורות חא"י, פרק צ"א.21 להלן הפקודה].

חסמים

- בהתאם לסעיף 6 לפקודת סימני סחורות, שר הכלכלה מינה ועדה של שלושה חברים וביניהם אחד תושב ירושלים שאינו עובד מדינה, למתן אישור.

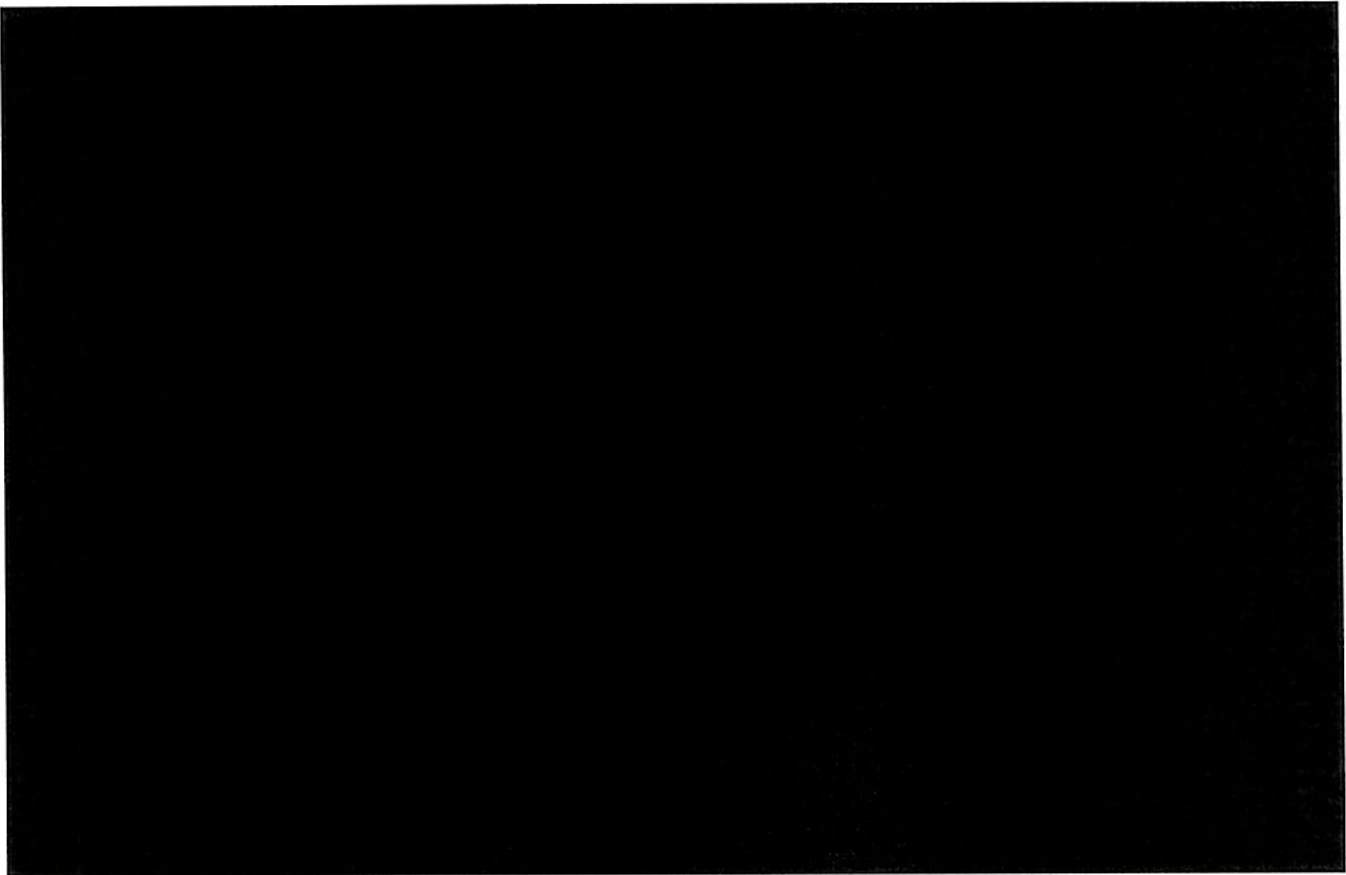
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]

נושאים מרכזיים בתכנית עבודה 2021

- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]

²¹ https://www.nevo.co.il/law_html/law01/327_008.htm

נושאים מאתגרים שעל הפרק:

- [Redacted]
- [Redacted]
- חידוש ציוד מדידה קריטי לפעילות תקינה ומתן שירות לציבור – מכיילות דלק לכל מחוז, ומשאית לבדיקת מאזני גשר.
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]

שירותי המינהל מונגשים לאזרח באתר האינטרנט ב gov.il. להלן קישור:

אודות המינהל

שירותי המינהל בתחומים שהוזכרו לעיל

מטה קהילות חדשנות ואקוסיסטם

ראשת היחידה – מורן בוגנים גולד

התפיסה האסטרטגית:

בשנים האחרונות פיתח **משרד הכלכלה והתעשייה** אסטרטגיה חדשה לעידוד הצמיחה הכלכלית של ישראל, הכוללת הקמה וניהול של קהילות חדשנות (Innovation Eco-system Management). קהילות החדשנות נועדו לפעול לפיתוח כלכלי-חברתי באמצעות הטמעה של טכנולוגיות חדשנות בתחום מסוים ופיתוחו, יצירת דיאלוג בין מגזרי קבוע בין השחקנים השונים, ולשם מיצובה של ישראל כמובילה עולמית בתחום.

מטה קהילות החדשנות מבוסס על תפיסה כי היכולת של ישראל למנף את יתרונותיה הרבים בתחום החדשנות לכדי מערכת חברתית-כלכלית צומחת ומתחדשת, המשרתת את כלל אזרחיה, מחייבת פעילות הן בזירה הגלובלית והן בזו המקומית. **בזירה הגלובלית** יש לפעול כדי למצב את ישראל כמרכז חדשנות אטרקטיבי. כך, כששחקני החדשנות הגלובליים (מדינות, חברות, חוקרים ומשקיעים) יחפשו מקום לפתח ולבחון פתרונות חדשניים, ישראל תהיה אפשרות תחרותית. באופן זה תוכל ישראל להוביל את השלבים הבאים של מהפכת הידע ולתרום תרומה ניכרת לרווחת העולם ולרווחתה שלה. **בזירה המקומית** הגשמת החזון תלויה ביכולת לפתח סביבת חדשנות (innovation ecosystem) אפקטיבית המנביטה טכנולוגיות פורצות דרך, הן תוך פיתוח קהילה מבוזרת של גורמי ידע וביצוע והן תוך קידום והטמעת החדשנות בקרב גופים וארגונים מקומיים, לרבות הממשלה והשירות הציבורי.

תחום החדשנות העולמי חווה שינוי דרמטי. אם בעבר נבעה החדשנות ממחקר ופיתוח במסגרת דיסציפלינות מוכרות, כיום מקורות החדשנות הולכים וגדלים ומאפייניה הולכים ומתפשטים על פני מעגלים רחבים של מחזיקי עניין בתחומים רבים. השילובים בין הגישות, השאיפות והתובנות של מחזיקי העניין הם הבסיס לתהליך החדשנות. מטבע הדברים יש הבדלים בין השאיפות והצרכים של מחזיקי העניין ושל גורמים כמו חברות גדולות, מקומיות ורב-לאומיות, חברות הזנק בעלות יכולות טכנולוגיות שונות והמגזר הציבורי. הבדלים אלו מקטינים את הסיכויים למצוא פתרון פשוט וברור המוסכם על כולם. לפיכך, יש לקדם מודלים של חדשנות התומכים ביצירת סביבה פלורליסטית, כזו שמכירה בהבדלים בין השאיפות והצרכים של השחקנים וממנפת אותם לטובת הפיתוח. לפי גישה זו, סביבות חדשנות בנות-קיימא מחייבות מעורבות של משתתפים רבים, בעלי מוטיבציות ואינטרסים מגוונים. יתרה מזו, ריבוי מקורות החדשנות, התלות הגדולה בתרגום של מקורות אלה לפתרונות בעלי ערך והאפשרות להטמיע פתרונות אלה מותנים בקיומה של זירת חדשנות שמציעה תשתית המגשרת בין מפתחים, חוקרים, צרכנים, קובעי מדיניות וגורמי תמיכה.

קידום של סביבות חדשנות הינו בעל חשיבות רבה, ומותנה בפיתוח תשתיות, בשינויים ארגוניים, באיתות לשחקנים פוטנציאליים בנוגע לפוטנציאל של התחום, ביצירת קואליציות וביכולת להביא את השחקנים הנדרשים לתוך התהליך.

מטרות ואופן הפעלה:

הקהילות מופעלות על ידי מוסדות ללא כוונת רווח שזכו במכרז למתן שירותי הפעלה ו/או הקמה של קהילות חדשנות בתחומים שונים אשר פורסם ע"י משרד הכלכלה והתעשייה.

לכל קהילה ועדת היגוי בהובלת משרד הכלכלה והתעשייה. בנוסף, ועדות ההיגוי מורכבות מנציגי רשות החדשנות וכן נציגי המשרד/ים הרלוונטיים לתחום התוכן של הקהילה הספציפית (למשל, בקהילת החקלאות שותף גם משרד החקלאות, בקהילת הבנייה משרד הבנייה וכיו"ב). שותפויות אלה הינן תוצאה של רתימת שותפים המבוססת על מערכת יחסים של אמון, שיתוף ידע ואיגום משאבים.

מטה קהילות החדשנות מנהל את פעילות קהילות החדשנות של משרד הכלכלה והתעשייה. המטה אמון על ייזום, ביצוע וקביעת אסטרטגיה לפעילות קהילות ובכלל זה ניהול ועדות ההיגוי של הקהילות, התקשרות עם מפעילי הקהילות, אישור תכניות עבודה ותכניות תקציביות, רתימת שותפים לפעילות, איגום משאבים, קביעת יעדים ומדדים לביצוע והערכה של הקהילות, ביצוע ומעקב אחר פעילות הקהילות, מדידת תפוקות ותוצאות של פעילות הקהילות.

יודגש כי מטרת כלל קהילות החדשנות, הינה להביא לפיתוח סביבת חדשנות בענפי המשק השונים בישראל, באמצעות תמיכה וניהול האקוסיסטם בתחום מחד, ופעילות אקטיבית להטמעת חדשנות מצד שני.

מטרה מרכזית נוספת הינה יצירת קשר בלתי אמצעי בין הממשלה לשחקנים השונים באקוסיסטם, הבנת הצרכים של השחקנים השונים והתאמת כלי הסיוע הממשלתיים על מנת שיסייעו לשחקנים השונים להתפתח ולהניע שינוי בענפי המשק.

לאור מטרות העל המפורטות לעיל נקבעו תשע מטרות ביניים לפעילות של כל אחת מהקהילות:

- 1) קידום ההון האנושי;
- 2) קידום ההון החברתי;
- 3) גיוס משאבים לקהילה;
- 4) קידום סביבה תומכת לתעשייה בשלטון המרכזי ובשלטון המקומי;
- 5) הרחבת היקף העוסקים בתחום;
- 6) מיתוג, מיצוב ושיווק התחום;
- 7) עידוד הביקוש לחדשנות בארגונים גדולים;
- 8) סיוע בבניית מנגנוני ניהול לחדשנות בארגונים גדולים;
- 9) תמיכה בארגונים בתהליכי חדשנות פתוחה.

המטרות הנ"ל מתורגמות הלכה למעלה לתכניות עבודה בוועדות ההיגוי של הקהילות. תכניות העבודה של הקהילות כוללות פעילויות מסוגים שונים, כתלות בצרכי החברים בקהילה, הזמינות, תחום העיסוק ומרכיבים נוספים. פעילויות לדוגמא שנעשות בקהילה:

1. מיטאפים- במהלך כל שנת פעילות מקיים נותן השירותים מפגשים סביב נושאי תוכן שונים בהתאם לתחומי הקהילה. המפגשים (מיטאפים) הינם אירועים מצומצמים יחסית, שמטרתם חשיפה, העשרה מקצועית של ההון האנושי בקהילה, יצירת שיח בין מגזרי בין בעלי העניין השונים בקהילה, וכן קידום נטוורקינג ורישות בין חברי הקהילה.
2. אירוע השקה/כנס שנתי- בקהילות חדשות יתקיים אירוע השקה לצורך חשיפת הקהילה, מטרותיה, חיבור בעלי העניין לפעילות הקהילה, וקידום נושאים בליבת התחום.
3. אירוע משקיעים- אירוע משקיעים הינו אירוע שמטרתו לתת במה להצגת מיזמים ולאפשר מפגש בין משקיעים איכותיים ליזמים וחברות, בשלבים שונים, בתחום הפעילות של הקהילה.
4. האקתון- האקתון הינו אירוע יזמות תחרותי, המפגיש בין משתתפים ממגוון תחומים כגון: יזמים, מפתחי תוכנה, מעצבים, מנהלי פרויקטים, אנשי מוצר, פיתוח עסקי ושיווק וכו', לצורך יצירה ופיתוח של רעיונות והמצאות פורצי דרך, במטרה לענות על צורך/יעד שהוגדר מראש. אופי האירוע הוא מרתוני והוא מתפרס בד"כ על יממה ועד 48 שעות.
5. יריד תעסוקה- מקום מפגש עבור חברות בתחום הפעילות של הקהילה אשר נמצאות בתהליכי גיוס כוח אדם משמעותיים ועבור קהל דורשי התעסוקה בעלי הכישורים הרלוונטיים לתחום.
6. סדנאות מקצועיות- מטרת הסדנא המקצועית הינה העברת ידע ו/או הקניית מיומנויות, חשיפה לכלים ומתודולוגיות להטמעת חדשנות, ויצירת קהילה לומדת ומרושתת בקרב קהל היעד שנבחר לסדנא. הסדנאות לרוב יותאמו ויתקיימו עבור קהל יעד מצומצם ומוגדר מראש (למשל: מחזיקי תיקים ברשויות מקומיות, מנהלים בתחום מסוים בתעשייה או במרחב הציבורי וכיו"ב), ויהיו פתוחות לרישום עבור קהל היעד הנבחר בלבד.

משימות ותקציב:

שנת 2019 הייתה שנת ההקמה של המטה. הגם שפעילות חלק מן הקהילות החלה עוד מספר שנים קודם לכן, בשנה זאת החל תהליך הסדרה והאחדה של כל פעילות התחום תחת מטה קהילות החדשנות.

משימות מרכזיות בשנה זאת:

1. ניהול 13 קהילות חדשנות - התקשרויות באמצעות מכרז בתחומים: תחבורה, בריאות, חינוך למידה ועבודה, חקלאות, בנייה, מזון, פינטק, ערים חכמות, סייבר, תעשיית חלל, מים, אנרגיה וחקלאות ימית. ביצוע התקשרויות עם הזוכים, ניהול ועדות היגוי, גיבוש תוכניות עבודה, השתתפות באירועים וכיו"ב.

נכון לחודש אפריל 2021 נבחרו זוכים בתחומים שלהלן: תחבורה חכמה, בריאות דיגיטלית, חקלאות, בנייה, מים, אנרגיה, תעשיית חלל וערים חכמות. ועדת המכרזים נמצאת בשלבי המיון הסופיים לתחומים הבאים: חינוך למידה ועבודה, פינטק וחקלאות ימית.

כתוצאה מכך, פעילות המטה גדלה באופן משמעותי. כמו-כן, תקציב הקהילות כיום מסתכם בכ-30 מיליון ₪ בשנה (כ-15 מיליון ₪ מימון ממשלתי), כאשר רובו המכריע של התקציב מבוסס על העברות תקציביות מן המשרדים השותפים אשר רואים בנו כמובילים את הפעילות הממשלתית כולה בתחום זה.

2. אסטרטגיה שיווקית – מטה קהילות חדשנות מקיים תהליך נרחב לגיבוש אסטרטגיה שיווקית לקהילות, הכולל בין היתר, מיתוג, יח"צ, הקמת אתר אינטרנט ותשתיות דיגיטליות (facebook ו-LinkedIn). לצורך פעילות זאת הוקצו 350 אלף ₪.
3. רתימת שותפים ממשלתיים – למטה שיתופי פעולה עם כ-20 משרדי ממשלה וגופי סמך השותפים לפעילות הקהילות ברמת תוכן ו/או תקציב, לרבות רשות החדשנות, ישראל דיגיטלית, משרד הפנים, משרד המדע, משרד השיכון, משרד הבריאות, משרד החקלאות, רשות שוק ההון ועוד.

במטה כיום שני תקנים קבועים בדרגות מנהל תחום בכיר (41-43) ומנהל תחום (40-42).

המעבדה הלאומית לפיזיקה

ראש היחידה – דוד אסף (מ"מ)

1. רקע

המעבדה הלאומית לפיזיקה (מל"פ) - שהיא המכון המטרולוגי הלאומי הישראלי- הוקמה בשנת 1950 ע"י המועצה המדעית במשרד ראש הממשלה. כיום המל"פ היא יחידה בתוך משרד הכלכלה והתעשייה.

תפקיד המל"פ לתחזק את אבות המידה של מדינת ישראל, להשוות אותם עם סטנדרטים בינלאומיים, ולהשתמש באבות מידה אלה לצורך כיול מדדי הייחוס של התעשייה ושל מעבדות מחקר ופיתוח. כיולים אלה נדרשים לצורך שמירה על מערכת האיכות בתעשייה, שהיא תנאי הכרחי לקיומו של סחר בינלאומי תקין. קיום מל"פ מהווה גם אחד מהתנאים לחתימת הסכמי הכרה בבדיקות המוצרים עם האיחוד האירופי ומדינות נוספות.

בשנת 1985 חתמה מדינת ישראל על אמנת המטר ובשנת 2003 חתמה מל"פ במסגרת האמנה על הסכם רב-צדדי (MLA), לפיו אבות המידה המוחזקים במל"פ ותעודות הכיול המונפקות ע"י מל"פ יוכרו ע"י 53 מדינות החתומות על ההסכם.

בכל מדינה בעולם קיימת מעבדה לאומית לפיזיקה אשר מקדמת חדשנות בתעשייה ונותנת שירותים מתקדמים של מחקר ופיתוח. גופים אלו מהווים את הלב של מערך האיכות הלאומי:

- תשתית האיכות הלאומית היא המסגרת המוסדית שמקימה ומיישמת את מערך הסטנדרטים הלאומי, לרבות שירותי הערכת התאמה, מטרולוגיה והסמכה.
- סטנדרטים לאומיים ומערכות איכות מגלמים תפקיד חשוב במסחר הגלובלי ובהתפתחות כלכלית; שדרוג שלהם ישפר את איכות המוצרים והשירותים הניתנים בהתאם לדרישות התעשייה וכן יגדיל את אפשרויות החדירה לשווקי ייצוא חדשים.
- תשתית האיכות הלאומית מורכבת משלשה ארגונים שלכל אחד מהם תפקיד בקביעה של סטנדרטים; הערכה האם מוצרים עומדים בדרישות טכניות; ווידוא עמידה בדרישות. שלושת הארגונים המקיימים את תשתית האיכות בישראל הם כדלקמן:
  - מעבדה מטרולוגית לאומית (המעבדה הלאומית לפיזיקה)
  - מכון התקנים ומינהל תקינה
  - הרשות הלאומית להסמכת מעבדות

- לאור זאת, המל"פ בהיותה המעבדה המטרולוגית הלאומית של מדינת ישראל, מהווה חלק ממערך האיכות של מדינת ישראל ביחד עם מינהל תקינה ומכון התקנים, והרשות הלאומית להסמכת מעבדות. מערך האיכות בישראל מהווה בסיס לכך שהייצור ואספקת השירותים המקומיים עומדים בסטנדרט הבינלאומי.

- פעילויותיה ויכולותיה המקצועיות והייחודיות של המעבדה נדרשות לשם מתן שירותי כיול והוכחת עקיבות (traceability) לאבות מידה בינלאומיים, למגוון רחב של תעשיות בישראל, ביניהן התעשייה הביטחונית, ותומכות באופן אינטגרלי בשגשוג ואיכות החיים במדינה.

- פעילות המעבדה יכולה לסייע בפעילות היחידות המשיקות לה בתחום המטרולוגיה, לרבות למינהל התקינה למטרולוגיה החוקית, וליחידה למשקולות ומידות.

בכל המדינות המפותחות וגם לא מפותחות בעולם קיים גוף שכזה. דוגמאות למעבדות הלאומיות לפיזיקה המובילות בעולם ניתן לראות בארה"ב אשר מעסיקה אלפי עובדים וחתני פרס נובל ומקדמת חדשנות בכל זירות התעשייה. כך גם בגרמניה, אנגליה, ספרד, איטליה, שוויץ, סינגפור, יפן, ועוד.

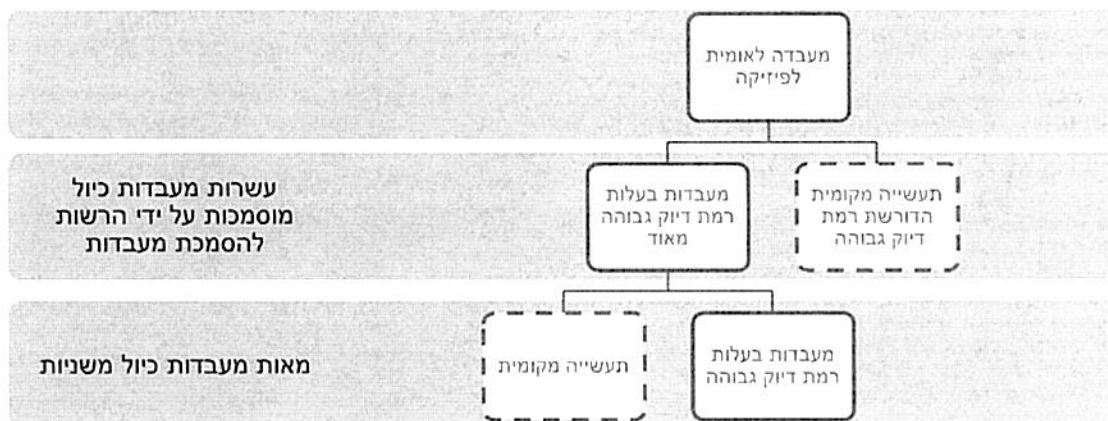
המעבדה הלאומית לפיזיקה בישראל לעומת זאת, אינה מתפקדת באופן תקני ומלא מזה עשרים שנה.

2. תפקידי המעבדה

לפי צו שר התמי"ס מ 1985, תפקידי המעבדה הם:

- החזקה ותחזוקה של אבות המידה הפיסיקליים והכימיים של מדינת ישראל.
- תיאום והשוואה של אבות המידה הלאומיים עם סטנדרטים בינלאומיים ושאיפה להכרה בינלאומית במערך הכיול בישראל.
- מתן שירותי כיול למעבדות כיול משניות ולתעשייה.
- מתפקידים אלה נובעים תפקידים נוספים של המעבדה:
  - א. פיתוח אבות מידה, חומרי ייחוס ושיטות חדשות למדידה.
  - א. הפצת ידע מטרולוגי והעלאת המודעות למטרולוגיה בישראל.

להלן מודל מתן השירותים של המלי"פ במשק:

3. כוח אדם ותקציב

המל"פ היא יחידה במשרד הכלכלה והתעשייה השונה באופייה המקצועי ובמצבת כוח האדם שלה מיחידות אחרות במשרד. הפעלת המל"פ דורשת ציוד מדידה מדויק ביותר (ולכן יקר מאד) וכן כוח אדם מקצועי הכולל מהנדסים ומדענים. מאידך גיסא, הפעלת המל"פ איננה רווחית, היות שהתעריפים הנגבים מהלקוחות עבור הכיולים אינם מכסים את ההוצאות הרבות הכרוכות באחזקה ותפעול של הסטנדרטים הלאומיים. במשך שנים רבות המעבדה לא קבלה תקציב מספק לכיסוי העלויות הגבוהות הכרוכות בשמירה על סטנדרטים קיימים ובפיתוח סטנדרטים חדשים.

במקביל, במשך השנים הלך והצטמצם מספר העובדים הקבועים במל"פ, בעיקר עקב פרישה לגמלאות של עובדים ותיקים, כאשר התקנים שהתפנו לא אוישו ע"י עובדים חדשים אלא פוזרו במשרד. החל משנות התשעים נקלטו עובדים- בעיקר עולים- בהעסקה דרך חברות חיצוניות, מה שהעיק עוד יותר על תקציב המעבדה שרובו הגדול שימש לתשלום משכורותיהם של העובדים החיצוניים ורק מיעוטו הופנה לרכישה ואחזקה של ציוד וחומרים. מצב זה הביא לכך שציוד מדידה לא חודש וחלק גדול מאבות המידה במעבדה לא הגיע לרמה הנדרשת לצורך עמידה בסטנדרטים בינלאומיים. מצב זה הביא לירידה משמעותית במספר הכיולים המבוצעים ע"י המעבדה.

בשנים האחרונות נרכש ציוד לחלק מהמחלקות, אך הפעלתו של חלק מהציוד נדחתה בשל הצורך בשיפוץ המבנה בו שוכנת המל"פ. השיפוץ הסתיים באמצע 2014, אך בד בבד עם סיומו הופסקה עבודתם של כמה מאנשי המל"פ הוותיקים שעבדו כיועצים וחלק אחר מהעובדים נקלט בשירות המדינה. מספר העובדים ירד מ- 15 איש מאוקטובר 2013 ל- 6 עובדים בהיקף 5 משרות במרץ 2015. נכון לחודש מרץ 2019, עובדים במעבדה 4 עובדים, 3 עובדים מקצועיים ועובדת מנהלה אחת. בינואר 2019 המעבדה עברה למשכנה החדש, למכון הגיאולוגי. מבנה חדיש אשר נבנה ותוכנן לעמוד בסטנדרטים הגבוהים ביותר אשר יאפשרו למעבדה לקבל את ההסמכה הבי"ל מארגון הגג של המעבדות הלאומיות לפיזיקה בעולם (BIPM). יחד עם זאת, לאור העדר כח האדם, ומכלול השינויים שהוזכרו, המל"פ כיום מתפקדת באופן חלקי בלבד ומספקת שירותים רק עבור מספר כיולים מצומצם, כאשר כיום, פרט לסטנדרטים קיימים ומכילים של זמן ותדר (שעון אטומי), אין סטנדרטים נוספים, אשר כוילו לפי סטנדרטים בינלאומיים.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

בשלב זה נדרש ליישם את המלצות הצוות ולשם כך נדרש:

1. כתיבת החלטת ממשלה וחוק
2. איגום ובניית תקציב מפורט למעבדה (תקציב פיתוח ותקציב פעילות) - יש לעגן את התקציבים בהסכם תקציבי ייעודי לצורך הבטחת רציפות הפעילות של המעבדה. וכן לקיים שיח בינמשרדי עם הגופים הרלוונטיים בממשלה לצורכי איגום תקציב
3. להבטיח את פעילותה ראשית באמצעות החלטת ממשלה אשר תשרטט את הליך ההקמה מחדש של המלי"פ, בין אם כגוף סטטוטורי או כיחידה במשרד הכלכלה ובהמשך באמצעות חקיקה יעודית כפי שמקובל בעולם. לשם כך נדרש להכריע איפה תוקם:

- א. המשך תפקוד המעבדה בגוף ממשלתי. נדרשת החלטת ממשלה המגדירה עקרונות וכללי ביצוע ליצירת וודאות ואופק תפקודי למעבדה בניגוד למצב כיום.
- א. ב. **קימום המעבדה כחלק מתאגיד סטטוטורי קיים או חדש.** לשם כך נדרש להסדיר זאת בחקיקה (וככול הנדרש בהחלטת ממשלה).
4. הקמת מועצה מייעצת למעבדה אשר תיקבע בחוק - במסגרת זו יוגדרו חברי המועצה, תפקידיה ומטרותיה.
5. גיבוש תכנית עבודה רב שנתית למעבדה - התכנית תתייחס לנושאים הבאים: הקמת

[REDACTED]

²² יש לציין שבניית ממשק העבודה עם מוסדות מחקר והאקדמיה תבחן לפרטים לכשהמל"פ תסיים את שלב ההקמה הראשוני שלה ותבסס יכולות ומקצועיות נדרשת. פעילויות המחקר הוגדרו בצורה בסיסית בעבודה זו ונושא זה דורש בחינה מעמיקה ונפרדת מול הות"ת וגופי המחקר באופן ישיר לבניית יכולות מתאימות ושת"פ אפשריים.

²³ לאחר איגום המשאבים למלי"פ יש להכריע על מבנה ומודל הפעולה של המועצה המייעצת ולהגיד את תחומי אחריותה והדיווח שלה המלי"פ אליה.

במקביל לעבודת הצוות, הפעילות השוטפת ממשיכה עם שאיפה לסיים את כלל ההכנות לעבר הכרה בי"ל ע"י ה BIPM עד לנקודה בה יידרש כ"א להפעלת התחומים בהתאם לדרישות ההסכמה. לאחרונה החלו בנוסף לפעילות השוטפת, שיתופי פעולה חדשים עם גורמים שונים (צה"ל, חברות ביטחוניות, מערך הסייבר ועוד) בנושאי הפצת זמן ותדר, כאשר המעבדה תהווה את הלב של המערך ותשמש כמוקד להפצת הזמן והתדר.

מבנה ארגוני :

רשמת האגודות השיתופיות

מנהלת האגף - עו"ד שלומית שיחור-רייכמן

אודות

רשמת האגודות השיתופיות משמשת רגולטור של האגודות השיתופיות, ועומדת בראש האגף לאיגוד שיתופי במשרד הכלכלה והתעשייה. הרשמת פועלת מכוח פקודת האגודות השיתופיות ותקנותיה, אשר מקנות לה סמכויות מסוגים שונים, לרבות סמכויות מעין שיפוטיות. לחלק מהצווים וההחלטות המוצאים על ידי הרשמת במסגרת סמכותה המעין שיפוטית, תוקף של החלטות בית משפט מחוזי. בנוסף לחקיקה כוללים דיני האגודות השיתופיות גם פסיקה מגוונת של בתי המשפט ומגוון החלטות של משרד הרשם, שהצטברו עם השנים ומנחות את האגף בהפעלת סמכויותיו ושירותיו.

במסגרת תפקידיו מוסמך הרשם לאשר (באופן קונסטטיטויבי) את תקנון האגודה, הן במועד רישומה והן במהלך חייה. כמו כן הוא מהווה ערכאה ייחודית לטיפול בנושאים שונים, כגון עדכון פנקס חברים, מינוי ועד ממונה ופירוק האגודה. האגף גם מפקח על התנהלותן התקינה של האגודות השיתופיות בעיקר בהיבטים של מינהל תקין, שמירה על זכויות חברי אגודה ויציבותן בין היתר באמצעות מנגנון של בירור תלונות ועוד. חלק ניכר מתפקידיו של האגף מתמקד בטיפול ביישובים הכפריים בכל רחבי הארץ - לרבות הגליל והגולן, הנגב ויהודה ושומרון, אשר רובם ככולם מאוגדים כאגודות שיתופיות.

אוכלוסיות היעד של האגף

מגזר האגודות השיתופיות מונה למעלה מ-4,200 אגודות רשומות הפועלות בתחומים שונים ומגוונים: התיישבות, חקלאות, תעשייה ושירותים, מים, אשראי ועוד.

אוכלוסיית היעד של האגף כוללת אגודות שיתופיות (חברים ורשויות), מועצות אזוריות, תנועות מיישבות (תק"צ, מושבים, האיחוד החקלאי, הקיבוץ הדתי, התאחדות האיכרים, אמנה), החטיבה להתיישבות בהסתדרות הציונית, מרכז השלטון האזורי, ועדים מקומיים ועוד.

המגזר, שהמחזור המצרפי הכולל שלו עולה על 60 מיליארד ₪ בשנה, נחלק לשני סוגים עיקריים:

- **אגודות התיישבות** – קבוצה זו של אגודות שיתופיות מורכבת מרובם המכריע של היישובים הכפריים בארץ – למעלה מ-1,000 יישובים כפריים המאוגדים כאגודות שיתופיות מסוגים שונים כגון: קיבוץ, מושב שיתופי, מושב עובדים או יישוב קהילתי.
- **אגודות שיתופיות עסקיות** – בתחומי תעשייה או ייצור החקלאי, קמעונאות, תחבורה, דיור ופיננסים. חלק גדול מהן הן אגודות-בת של אגודות התיישבותיות.

ייעוד האגף

האגף אמון על אסדרת מגזר האגודות השיתופיות והקואופרטיבים בשלושה היבטים: ההיבט הרישומי, ההיבט הפיקוחי וההיבט של יצירת 'אקלים' חיובי שיסייע להן להתקיים ולהתפתח..

מטרותיו של האגף

1. צמצום פערים בחברה באמצעות עידוד עסקים קואופרטיביים, אשר מנוהלים על-ידי לקוחותיהם ולטובתם.
2. קידום ערכים חברתיים באמצעות הכלכלה הקואופרטיבית (דמוקרטיה, שוויון).
3. שינויי חקיקה ומדיניות שיגבירו את המקצועיות הניהולית, השקיפות, החדשנות והיציבות באגודות שיתופיות
4. שירותיות – מתן שירות מקצועי לכלל הלקוחות – אגודות שיתופיות – רשויות האגודה וחברי האגודה, כלל האזרחים, המדינה, התנועות המיישבות וכיו"ב (חדשנות, שקיפות, מקצועיות גם כלפי פנים).

תפקידי האגף

טיפול בכל שלבי מעגל החיים של אגודות שיתופיות :

- רישום אגודות חדשות ואישור התקנונים המסדירים את התנהלותן וזכויות החברים בהן, לרבות תיקוני תקנון במהלך "חייה" של האגודה.
- פיקוח ובקרה שוטפים על התנהלותן של האגודות, בהיבטים של מינהל תקין, דמוקרטיה ויציבות ;
- טיפול בתלונות על התנהלות האגודות, לרבות ביצוע חקירות ומינוי ועדים ממונים במקרה הצורך.
- הפעלת כלי אכיפה – הטלת קנסות על אגודות מפירות.
- טיפול בבוררות וביישוב סכסוכים בין חברים לאגודות (=סמכות שיפוטית מקבילה לבימ"ש מחוזי);
- ניהול ופיקוח על הליכי פירוק של אגודות (=סמכות שיפוטית מקבילה לבית משפט מחוזי).
- ייזום וטיפול בתיקוני חקיקה והתאמת החקיקה למציאות העכשווית.
- גיבוש והפעלת מדיניות האגף בהיבטים הנוגעים להתנהלותן וניהולן של אגודות שיתופיות, תוך שיתוף משרדי ממשלה אחרים וגופים ציבוריים שונים, כגון רשות מקרקעי ישראל, משרד המשפטים, משרד החקלאות, הפנים, רשות המיסים והמועצות האזוריות.

מבנה ארגוני

האגף מונה 27 עובדי תקן, מתמחה, 2 סטודנטים ומחולק לנושאים הבאים :

- א. חטיבת חשבונאות, פיקוח וחקירות
- ב. חטיבה משפטית
- ג. חטיבת קנסות, מרשם ומידע
- ד. חטיבת רגולציה ופיתוח

פריסה גאוגרפית:

משרדי מטה האגף בירושלים

משרד אשכול פיקוח צפון – נהריה

משרד מפקח אזור עמקים ומיעוטים – בחיפה

משרד מגזר מיעוטים – נצרת – עתיד להיסגר בחודש מאי ש.ז.

תחומי פעילות עיקריים:

חטיבת חשבונאות פיקוח וחקירות

תפקידי החטיבה נגזרים מסמכויות רשם האגודות השיתופיות מתוקף פקודת האגודות השיתופיות והתקנות שהותקנו מכוחה וכן מנהלי עבודה לעניין הפיקוח. בחטיבה שלוש מחלקות משנה: מחלקת פיקוח, מחלקת חשבונאות ומחלקת חקירות.

- מחלקות הפיקוח – מחלקת הפיקוח מהווה כתובת לפניית ותלונות של חברי אגודה כנגד רשויות האגודה השונות, כגון ועד האגודה או האספה הכללית. ב"כובעה" זה מבקשת המחלקה לסייע לחברים לשמור על זכויותיהם ועניינם באגודה. בנוסף, מהווה המחלקה כתובת גם לרשויות האגודה עצמן, המבקשות להיועץ בה בסוגיות הקשורות לניהול האגודה, כגון כינוס אספות. המחלקה פועלת לוודא שהאגודות השיתופיות פועלות במסגרת הוראות הדין וממשל תאגידי נאות. בעת הצורך המחלקה ממליצה על אופן הטיפול הראוי בין אם המלצה לפתיחת חקירה, פסילת בחירות, מינוי ועד ממונה ועוד, בהתאם לסמכויות הרשם.
- מחלקת חשבונאות – מחלקה זו בוחנת את הדוחות הכספיים של האגודות המוגשים אליה, קובעת כללים חשבונאיים ויוזמת תקנות בעניין פרטי הדוחות הכספיים ודוחות נוספים שעל האגודות להגיש לרשם לצורך פיקוח ובקרה. כמו כן נותנת המחלקה סיוע וליווי לכל המחלקות האחרות באגף בנושאים כספיים כגון, הפיכת אגודה לחברה, מיזוג, שכי"ט של מפרקים, אישורי תקנונים, בירור תלונות כספיות, הבטחת זכויות פנסיוניות, שאלות בנושאים של מודלים כלכליים ועוד.
- מחלקת חקירות – המחלקה מבצעת חקירות בכל מקום בו מתקבלת החלטה על ביצוע חקירה (בין במקום של חובה ובין לפי בקשה ולאחר שהוכח שנדרשת חקירה). זאת כדי שיהיו בידי הרשם/ת כל הממצאים הנדרשים לצורך הפעלת סמכויותיו/ה וקבלת ההחלטה הרלוונטית. כאמור, קיימים מקרים בהם קיימת חובה סטטוטורית לביצוע חקירה, כגון במקרה של עדכון פנקס חברים, וקיימים מקרים בהם מבוצעת חקירה על פי בקשה או שהרשם/ת משתכנע/ת שנדרשת חקירה במקרה מסוים, כגון במקרה של תלונה שנדרשת בה בדיקה מעמיקה יותר של העובדות.

חטיבה משפטית

- ייעוץ משפטי – המחלקה נותנת ייעוץ משפטי שוטף לכל הגורמים ביחידה, כגון גורמי הפיקוח והחשבונאות, גורמי האכיפה, מרשם השעבודים ועוד. כמו כן מקיימת המחלקה הליכים משפטיים במסגרת סמכויותיו/ה של הרשם/ת ומפרסמת, בשיתוף פעולה עם שאר מחלקות היחידה, כללים והנחיות להתנהלות האגודות.
- המחלקה מלווה הליכים משפטיים המתנהלים נגד הרשם בכל הערכאות (בג"ץ, בתי משפט לעניינים מנהליים ובתי משפט אזרחיים).
- מחלקת תקנונים – הרשם/ת אחראית על אישור נוסח התקנונים של האגודות, כאישור קונסטיטוטיובי, כאשר התיקון מקבל תוקף רק לאחר אישור הרשם/ת. הדבר אמור הן לגבי אגודה חדשה שנרשמת, והן לגבי תיקוני תקנון במהלך "חייה". הרשם/ת גיבשה וממשיך/כה לגבש נוסחים לתקנונים מצויים של סוגי האגודות השונים, במטרה להקל על הציבור ולייעל הליך זה.
- מחלקת בוררויות – פקודת האגודות השיתופיות מקנה לרשם את הסמכות לנהל הליך של יישוב סכסוכים "תחת חסותו", כל עוד האגודה החליטה על כך בתקנונה. במסגרת זו, מחלקת בוררויות מופקדת על מינוי בורר כערכאה ראשונה ואישור פסק הבורר בסוף התהליך וככל שאחד הצדדים מבקש להשיג על הכרעת הבורר, משמש הרשם ערכאת ערעור על פסק הבורר.
- פירוקים – רשם האגודות מהווה גם "בית משפט של פירוק" בהתאם להוראות הפקודה. במסגרת זו מחליט הרשם אם לפרק האגודה, את מי למנות למפרק האגודה, וכן לשמש כתובת פיקוח על הליכי הפירוק ובכלל זה ולתת הוראות מעת לעת למפרק.

חטיבת רגולציה ופיתוח

רגולציה ופיתוח - יחידת הרגולציה בוחנת את תיקוני החקיקה הנדרשים כתוצאה מהצורך להתאים את המצב החקיקתי למטרות הרשם ומשימותיו. בין היתר גיבשה היחידה הצעת תיקון חקיקה להעברת הערעורים על החלטות הרשם בתחומים האזרחיים (פירוקים ובוררויות) מבג"ץ (ומהשר) לבימ"ש מחוזי אזרחי, וכן מטפלת, בשיתוף עם מחלקת הפיקוח, בעדכון של ההוראות הנוגעות להגשת דוחות כספיים והנספחים הנלווים אליהן. במקביל לכל אלה, פועלת ביצוע מחקר משפטי משווה, לבחינת הדין הקואופרטיבי בקרב 7 מדינות חזקות מן העולם המערבי, לצורך הבנת מאפייני ההתאגדות הקואופרטיבית ותפקיד הרשם, וכן הבנה של חסמים ופתרונות שמחוקקים בעולם התמודדו עימם. זאת, במטרה לפעול לחקיקת חוק אגודות/קואופרטיבים מעודכן.

חטיבת קנסות מרשם ומידע

- קנסות - המחלקה פועלת מכוח חוק העבירות המנהליות התשמ"ו-1985, המאפשר לרשם להטיל קנס על אגודות המפרות הוראות שונות מהתקנות שהוא אחראי להן.
- מרשם שעבודים – המחלקה פועלת מכוח סעיף 28 לפקודה ואמונה על ניהול מרשם שעבודים על נכסי אגודות (לצורך הפעילות הפיננסית שלהן). המחלקה עובדת בממשקים עם שירות התשלומים הממשלתי וחשבות המשרד.

- מידע - פועלת מכוח תקנה 4 לתקנות האגודות השיתופיות (הוראות כלליות), התשל"ו-1976, הקובעת מהו מידע פומבי שרשאי אדם לעיין בן במשרד הרשם. המחלקה אחראית על הנפקה ומשלוח של נסחי אגודות שיתופיות, טיפול בבקשות לעיון בתיקים היסטוריים, מתן שירותי תמיכה והדרכת הציבור בזמן ביצוע הפעולות בטפסים ותשלומים מקוונים, ומתן שירותי תמיכה בשימוש באתר האינטרנט של האגף.

עיקרי תכנית העבודה לשנה הנוכחית

תכנית העבודה נגזרת מיעדי האגף והיא כוללת משימות הנוגעות הן לקידום קואופרציה והן לחיזוק האגודות בהיבט של מינהל תקין ויציבות. עיקרי התוכנית הם כדלקמן:

- א. קידום עסקים שיתופיים במסגרת אגודות שיתופיות. במסגרת זו מקיימת היחידה בדיקה כלכלית, בשיתוף עם אגף אסטרטגיה, לבירור הפוטנציאל הכלכלי והעסקי בהתאגדות שיתופיות, בדגש על אזורי פריפריה. כן נבחן שימוש בפלטפורמות קיימות בפריפריה, כגון מעולם ההתיישבות, לצורך קידום העסקים הקואופרטיבים במגזרים נוספים (כגון עירוניים).
- ב. חוק אגודות/קואופרטיבים חדש - היחידה שמה לה למטרה לקדם חקיקה של חוק אגודות/קואופרטיבים חדש, שנועד להציע הסדר הוליסטי ומודרני לתחום זה. לשם כך נערך המחקר המשווה שתואר לעיל, נקבעו פגישות עבודה שבהן ייקבע תהליך חקיקת החוק.
- ג. נספחים לדוחות הכספיים - היחידה פועלת לבצע תיקון חקיקה שנועד לעדכן את הדיווחים הכספיים של האגודות, במטרה לבצע הקלה רגולטורית (ויתור על נתונים שאינם נדרשים) ולעומת זאת קבלת מידע הנחוץ לרשם לצורך פעילותו.
- ד. קנסות מנהליים – היחידה בוחנת את שיעורי הקנסות הקיימים, לרבות שאלת הצורך בהבחנה בין קנסות המוטלים על האגודות עצמן ובין אלו המוטלים על מנהלים.
- ה. נהלים – היחידה פועלת לגיבוש נהלי עבודה, שיקדמו ויסייעו לעבודה השוטפת. בנוסף פועלת היחידה לגיבוש והקמה של מאגר לצורך מינוי בעלי תפקידים לוועדים ממונים, לצורך יצירת מאגר מקצועי ואיכותי, הפועל בשקיפות ובשוויוניות.
- ו. הדרכה – היחידה פועלת לביצוע הדרכות לבעלי תפקידים באגודות, ובנוסף להרצאות והדרכות הניתנות כיום פועלת היחידה למאגר מצגות לצורך שימוש על ידי בעלי תפקידים, במטרה לסייע להם ולחברי האגודות שהם מנהלים.
- ז. מערכת מיחשוב – היחידה נמצאת בתהליך של מעבר למערכת מחשב חדשה, שנועדה לייעל תהליכים, להגביר דיגיטציה ולאפשר קבלת מסד נתונים עדכני על המתרחש.
- ח. היחידה פועלת לגיבוש מערכת הצבעה אלקטרונית, לצורך הקלה על האגודות בהתכנסות ובקבלת החלטות, ובכלל במעבר לעולם המודרני.
- ט. כמו כן תמשיך היחידה בעבודתה השוטפת, ובכלל זה ביקורות יזומות על דוחות כספיים, פרסום ניירות עמדה וכן קיום כנס שנתי.

האגף לפיתוח כלכלי חברתי בחברה הבדואית

ראשת היחידה – מ"מ מיכל פינק

רקע

האגף לפיתוח כלכלי חברתי בחברה הבדואית בנגב הינה יחידת מטה הפועלת החל משנת 2014.

מטרת האגף היא להוביל לשיפור משמעותי במצבה הסוציאקונומי של החברה הבדואית בנגב תוך חתירה לצמצום הפערים בין אוכלוסייה זו לכלל אוכלוסיית המדינה. האגף אמון על יישום תכניות החומש לפיתוח כלכלי חברתי בחברה הבדואית בנגב (החלטת ממשלה 2397 והחלטת ממשלה 3708 אשר קדמה לה), לצד יישומן של החלטות ממשלה נוספות. כיחידת מטה, פועל האגף במסגרת צוותי חשיבה בין משרדיים ובין מגזריים אשר מטרתם התרת חסמים וקידום מדיניות בין משרדית לפיתוח כלכלי חברתי בחברה הבדואית בנגב. בנוסף, פועל האגף במסגרת מיזמים משותפים, לפיתוח וקידום שירותים שונים כגון קידום מצוינות, בטיחות בסביבת הבית ומניעת תאונות, בטחון תזונתי ועוד. בעבודתו פועל האגף לאיתור צרכים חדשים העולים מן השטח, לסיוע בהתאמת השירותים הניתנים על ידי משרדי הממשלה השונים לחברה הבדואית בנגב, לשיקוף הקשיים וההצלחות, לקידום קבלת החלטות המבוססת על נתונים מידע וידע ולסיוע בהתרת חסמים וביצירת חיבורים בין כלל הגורמים.

לאגף שותפים רבים בעבודתו, בהם משרדי הממשלה, הרשויות המקומיות הבדואיות, נציגי אקדמיה, נציגים מהמגזר העסקי ונציגים מהמגזר השלישי הרתומים כולם להובלת שיפור משמעותי במצבה הסוציאקונומי של החברה הבדואית בנגב.

במהלך שנת 2015 הועברו כל הסמכויות הנוגעות לתחומי ההתיישבות והסדרתה לרשות לפיתוח והתיישבות הבדואים בנגב. מהלך זה מיקד את האגף בתחומי הפיתוח האזרחי – שילוב הבדואים בחיי החברה והכלכלה בישראל, ואפשר לקדם תכניות פיתוח בכל תחומי החיים ללא צורך לעסוק בתחומי המחלוקת של שאלת הקרקעות והאכיפה הנגזרת ממנה.

האגף עבר למשרדנו לפני כשנה עם כניסת הקדנציה של השר עמיר פרץ. לפני כן פעל במסגרת הרשות לתכנון במשרד החקלאות ופיתוח הכפר משנת 2014, עת הועבר מטה היישום להתיישבות ולפיתוח כלכלי של הבדואים בנגב למשרד החקלאות.

צוות האגף כולל שלושה מנהלי תחומים ומנהלת אגף (בנע"ת)

משימות מרכזיות לתקופה הקרובה:

ליווי שנתה האחרונה של החלטת הממשלה 2397: תכנית החומש לפיתוח כלכלי וחברתי לשנים 2017-2021 בחברה הבדואית בנגב - השנה נכנסה תכנית החומש לפיתוח חברתי כלכלי בחברה הבדואית בנגב, החלטת ממשלה 2397, לשנה החמישית והאחרונה ליישומה. בתאריך 12.2.17 התקבלה החלטה מספר 2397: "תכנית לפיתוח כלכלי חברתי בקרב האוכלוסייה הבדואית בנגב 2017 – 2021". ההחלטה עוסקת בצמצום פערים בין האוכלוסייה הבדואית בנגב לבין שאר האוכלוסייה בישראל ובפרט בתחומי החינוך, התעסוקה, התשתיות, הרווחה והפיתוח הכלכלי המקומי. ההחלטה נשענת על תקציבים תוספתיים תקציביים משרדיים ותקציבי החלטה 922 (על פי חלקה היחסי של האוכלוסייה הבדואית בנגב). ההחלטה מתמקדת ברשויות המקומיות הבדואיות ומתבססת על שקיפות ושיתוף ציבור. לצד ההקצאה התקציבית בחלוקה למשרדים מגדירה ההחלטה גם את הקמתם של צוותי עבודה בין משרדיים לשם התמודדות עם סוגיות מדיניות או חסמים המחייבים שיח בין משרדי וגיבוש המלצות לפעולה או שינוי מדיניות. ביום קבלת ההחלטה נמצאו תשע רשויות השלטון המקומי הבדואיות בנגב באשכול הרשויות החברתי-כלכלי התחתון (1 מתוך 10). ברשויות אלו היכולת לספק שירותים היא מוגבלת וקיים פער ברמת אספקתם לאוכלוסייה. יישובי הבדואים מאופיינים בשיעורי זכאות לבגרות נמוכים (47.5% לעומת כ-59% במגזר הערבי וכ-65.5% במוצא ארצי), מיעוט משתתפים בהשכלה הגבוהה, רמת הכנסה נמוכה (כ-1,180 ₪ בממוצע לנפש, בהשוואה לכ-2,360 ₪ במגזר הערבי וכ-255,5 ₪ במוצא ארצי), שיעורי תעסוקה נמוכים ועוד.

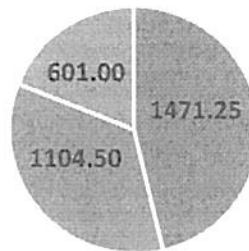
קדמו להחלטה זו החלטה 3708 : יתכנית לקידום הצמיחה והפיתוח הכלכליים של האוכלוסייה הבדואית, מתאריך 11.09.2011, החלטה 922 : 'פעילות הממשלה לפיתוח כלכלי באוכלוסיית המיעוטים בשנים 2016 - 2020', מתאריך 30.12.2015 והחלטה 1877 : יתכנית לפיתוח חברתי וכלכלי לחברה הבדואית בנגב', מתאריך 11.08.2016.

בתום ארבע שנים מקבלת החלטת הממשלה 2397 סה"כ ההתחייבויות התקציביות מוערכות בכ- 2.4 (כ) - 78%) מיליארד ש"ח מתוך 3.2 מיליארד ש"ח. סה"כ הניצול במזומן עומד על כ- 1.1 מיליארד (כ) - 35%). עד סוף השנה אנו מצפים להגיע לניצול מלא או כמעט מלא של התקציב ברמת ההתחייבויות והתקדמות משמעותית בניצול המזומן.

קצב מימוש התקציב במזומן אורך זמן עקב שתי סיבות עיקריות; האחת היא שתקציבים רבים מהחלטת הממשלה מבוצעים ע"י הרשויות המקומיות, כפועל יוצא ממטרת ההחלטה לחזק את אותן הרשויות. מצבן של הרשויות הבדואיות, אשר סובלות מהכנסות עצמיות נמוכות וממחסור בכוח אדם, הצריך שלבי היערכות ממושכים יותר מהמתוכנן. והשנייה היא שלמעלה מ-50% מתקציבי תכנית החומש נוגעים לפיתוח תשתיות. בפעילות מסוג זה מימוש התקציב בפועל (ביצוע במזומן) הינו ע"פ רוב ממושך.

ההחלטה הגדירה ארבע מטרות מרכזיות :
 שיפור משמעותי במצבה הסוציאקונומי של האוכלוסייה הבדואית בנגב תוך חתירה לצמצום הפערים בין אוכלוסייה זו לכלל אוכלוסיית המדינה.
 חיזוק הרשויות המקומיות הבדואיות, שיפור מצבן הכלכלי, ביסוסן בהיבט המנהלי והארגוני והעלאת רמת השירות לאזרח.
 שילוב האוכלוסייה הבדואית בנגב בחברה ובכלכלה הישראלית.
 ביסוס היישובים הבדואים בנגב בהיבט הכלכלי, החברתי והקהילתי לשם שיפור רמת החיים והבטחת עתיד הדורות הבאים.

תקציב החלטה 2397 כ- 2.3 מיליארד ש"ח בחלוקה למקורות מימון (מלש"ח)

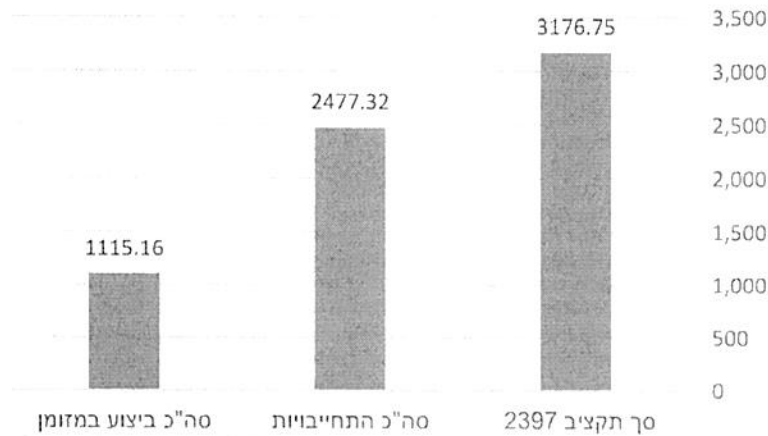
■ תקציב משרדי ■ תקציב מוספתי ■ תקציב מקומי

תחומי ההחלטה לפי תקציב (במלש"ח)

ניצול תקציבי מצטבר 2017 – 2020 (במל)

במהלך שנת 2020 התקיים ייזום ואישור של מהלך הסטות תקציביות מתקציבי החלטת ממשלה 2397 בין יחידות ממשלתיות שונות בהחלטה, וזאת על מנת להביא למיצוי טוב יותר של הביצוע בשנתה האחרונה של החלטת הממשלה.

באמצעות דוחות התכנון מול הביצוע ושורה של פעולות אותם יוזם האגף לפיתוח כלכלי חברתי בחברה הבדואית בנגב. תקציבים אלו יועדו מחדש במסגרת ועדת היגוי שאישרה ביצוע הסטות בתקציבי ההחלטה וזאת על מנת להביא ליישום מיטבי ומימוש תקציבי גבוה בהחלטת הממשלה. בסך-הכל יועדו מחדש כ- 160 מלש"ח מתקציבי רשות הבדואים ומשרד הפנים לטובת שורת פעולות במשרדים השונים: חינוך, בריאות כלכלה, ותעסוקה. בנוסף ובמשולב, מפרסם האגף דוח התכנון מול ביצוע לשנת 2020 (הדוח מצוי בשלבי טיוטה אחרונים). הדוח משמש ככלי עבודה לטובת יישום מלא של החלטת הממשלה מספר 2397.

התהליך לגיבוש ההמלצות לתוכנית החומש לחברה הבדואית 2022-2026 - התהליך לגיבוש ההמלצות לתוכנית החומש לחברה הבדואית לשנים 2022-2026 מתקיים בהובלת משרד הכלכלה והתעשייה ובהשתתפות משרדי הממשלה, ראשי הרשויות המקומיות בחברה הבדואית ובאזור הנגב, נציגי קהילה ומגזר עסקי, ארגוני חברה אזרחית ומובילי דעת קהל בחברה בדואית בנגב. כל זאת בליווי ובשיתוף ארגון גיוניט-אלכא.

התהליך הייחודי, המתקיים לראשונה בפורמט זה, צפוי להימשך כחצי שנה ויתבסס על עבודתם של ארבעה צוותי עבודה משותפים: כלכלה ותעסוקה, חינוך והשכלה גבוהה, שלטון מקומי ופיתוח תשתיות וחברה, קהילה וביטחון אישי. כל צוות ינוהל על ידי ארבעה מובילים: נציג/ה מהאגף לפיתוח כלכלי חברתי בחברה הבדואית בנגב במשרד הכלכלה, נציג תוכן ממשלתי ממשרד רלוונטי, נציג מוביל מהחברה

הבדואית מתחום העיסוק של הצוות ונציג מטעם הג'וינט. אליהם לצוות יצטרפו עשרות משתתפים ובעלי דעה נוספים.

לראשונה בתהליך, צוות נוסף, המורכב מנשים בלבד, החברות גם בצוותים המקצועיים, ידון בכלל הסוגיות המקצועיות תוך מעבר בין הצוותים ויביא תובנותיו על כלל תחומי העיסוק של התכנית. צוות זה יובל במשותף ע"י נציגות מהממשלה ומהחברה הבדואית.

שיח משמעותי נוסף יתקיים בהקשר מעורבות השלטון המקומי, ובמסגרתו יתקיימו שני ימי שיח וחשיבה משותפת, למיפוי הצרכים המוניציפליים והקהילתיים. בתהליך ישתתפו תשעת ראשי הרשויות הבדואיות בנגב, מנכ"לי האשכולות האזוריים וכן פקידות מקצועית ממשרדי הממשלה ומהרשויות המקומיות.

את התהליך כולו תוביל מיכל פינק, סמנכ"לית אסטרטגיה ומדיניות במשרד הכלכלה והתעשייה, אשר תעמוד גם בראש ועדת ההיגוי הממשלתית, בה ישתתפו כל המשרדים הרלוונטיים לתחומי הליבה של תכנית החומש. תובנות התהליך לגיבוש ההמלצות, יועברו לוועדת ההיגוי, אשר תכתוב את מסמך ההמלצות לתוכנית החומש ותביאו לאישור הממשלה.

אירוע השקת התהליך ותחילת עבודת הצוותים, התקיים בתחילת חודש יוני 2021 בעיר רהט, במעמד שר הכלכלה והתעשייה, עמיר פרץ, מנכ"ל משרד הכלכלה והתעשייה דוד לפלר ובהשתתפותם של ראשי רשויות, משרדי ממשלה, מגזר עסקי, ארגוני חברה אזרחית ונציגי הקהילה.

בנוסף לאמור לעיל, בימים אלה מסתיים גיבוש דוח מדדי איכות חיים לאוכלוסייה הבדואית בנגב שגובש עבור האגף על ידי מכון מאירס – ג'וינט - ברוקדייל. המדדים מאפשרים בחינה מושכלת של המגמות בתחומי חיים מרכזיים בקרב החברה הבדואית ומשמשים מחוון למעקב אחרי מצבה הכלכלי חברתי על פני זמן.